

Jaarverslag en Jaarrekening 2022

'Investeren in de Samenleving'

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
KERNGEGEVENS	9
JAARVERSLAG 2022	11
Programmaverantwoording	13
Programma 0 Bestuur en Ondersteuning	15
Programma 1 Veiligheid.....	17
Programma 2 Verkeer en vervoer.....	21
Programma 3 Economie	25
Programma 4 Onderwijs	29
Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie.....	33
Programma 6 Sociaal domein.....	41
Programma 7 Volksgezondheid en Milieu	51
Programma 8 Ruimte en Wonen	57
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen.....	61
Overzicht Overhead	63
Overzicht Vennootschapsbelasting.....	65
Paragrafen	67
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	69
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	81
Paragraaf Bedrijfsvoering	89
Paragraaf Openbaarheid	95
Paragraaf Financiering.....	97
Paragraaf Grondbeleid.....	101
Paragraaf Verbonden Partijen	107
Paragraaf Lokale heffingen.....	123
JAARREKENING 2022	129
Balans per 31 december	131
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.....	135
Toelichting op de balans	137
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.....	157
BIJLAGEN	167
Bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen	169
Bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld	187
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	189

INLEIDING

Hierbij bieden we u het jaarverslag en de jaarrekening 2022 aan en geven we u inzicht in de behaalde resultaten over het jaar 2022. Het jaarverslag bestaat conform het Besluit Begroting en Verantwoording uit de programmaverantwoording en de paragrafen. De programmaverantwoording biedt per programma inzicht in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd. In de paragrafen wordt verantwoording afgelegd over zaken die niet direct uit de programma's zijn af te leiden. De jaarstukken stellen ons college in staat om verantwoording af te leggen en bieden uw raad een instrument om uw controlerende taak uit te voeren.

We kijken terug op een roerig jaar, waarin veel gebeurd is. Nog niet bekomen van de coronacrisis, viel Rusland op 24 februari 2022 Oekraïne binnen. En dat heeft gedurende het jaar flinke gevolgen gehad: opvang van ontheemden, stijgende energieprijzen en een sterk toegenomen inflatie leidden tot toenemende zorg onder de bevolking. Ook op het vlak van de volkshuisvesting is sprake van een sluipende crisis: de druk op de woningmarkt is groot, de doorstroming stagneert en nu de rente oploopt stagneert ook de nieuwbouw. Daarnaast is er de problematiek op het vlak van migratie en de opvang van vluchtelingen. En tenslotte moeten we ons zorgen maken over het klimaat en de stijgende zeespiegel. Het maakt duidelijk dat al die grote ontwikkelingen van invloed zijn op ons werk en ons dagelijks leven.

De samenleving heeft na de coronacrisis de draad weer opgepakt: vitaal en veerkrachtig. We zijn blij, dat we initiatieven vanuit de bevolking ruimhartig kunnen ondersteunen: zo zijn in korte tijd 250 opvangplekken gecreëerd voor Oekraïense ontheemden. We hebben in de loop van het jaar op initiatief van de raad, een impuls gegeven aan het armoedebeleid en tussen de bedrijven door uitvoering gegeven aan de energietoeslag en het energienoodfonds. We hebben een crisisnoodopvang gerealiseerd voor vijftig vluchtelingen. Ook de bouw van woningen, bedrijven, maatschappelijke voorzieningen en infrastructuur is zeker niet stil gevallen. De opbrengsten van grondverkoop en de legesinkomsten overtreffen de verwachtingen. Kortom, met steun vanuit het Rijk en van de raad, en met wat improvisatievermogen, hebben we geprobeerd om een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke opgaven en hebben we veel actiepunten, die we ons in 2022 hadden voorgenomen, uitgevoerd. Daarnaast hebben we een grote beweging gemaakt op het sociaal domein. Door uitvoering van het Actieplan Sociaal domein, hebben we de uitgaven voor jeugdhulpverlening aanzienlijk terug kunnen dringen: we hebben de piek van € 7,3 miljoen in 2019 achter ons gelaten en zitten inmiddels op circa € 6,0 miljoen. Ook bij de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn de uitgaven vanaf 2020 niet verder gegroeid. Het loont daarom om te investeren in de sociale structuur, te investeren in de dorpsloketten, te investeren in de preventieve zorg en te investeren in de brede toegang en direct contact met cliënten en hulpverleners. Het loont om te investeren in de samenleving.

Het jaar 2022 is landelijk ook het jaar geweest van een bestuurlijke wisseling van de wacht. Het nieuwe kabinet startte in januari 2022 met een ambitieus regeerakkoord op het vlak van klimaat, energie, natuur en landbouw. We hebben in de loop van het jaar een constructief gesprek gehad met vertegenwoordigers van de ZLTO, en hebben afgesproken dat we samen zullen zoeken naar nieuw perspectief. Provinciale planvorming is inmiddels in gang gezet richting 1 juli 2023.

Verder was 2022 lokaal natuurlijk het jaar van een nieuwe gemeenteraad. De verkiezingen zijn soepel verlopen, evenals de raadsbrede gesprekken over het nieuwe beleidsprogramma 2022 – 2026 ‘Samen leven, ruimte geven’, dat op 17 mei 2022 door uw raad is aangemerkt als ‘richtinggevende leidraad’. Er is sprake van continuïteit, maar ook van een flink aantal nieuwe impulsen. Ons college heeft een nieuw mandaat gekregen en is belast met de uitvoering van een ambitieus programma: woningbouw, infrastructuur (derde aansluiting), maatschappelijke voorzieningen (zwembad Haestinge, brede school Sint-Maartensdijk), concrete verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte en concrete verbetering van de dienstverlening.

Als we de balans opmaken over 2022 hebben we een snelle opeenvolging van crises gezien, waar we snel op hebben moeten inspelen. Dat is gelukt, maar het is onderhand de vraag, of we onze organisatie daar ook op moeten aanpassen. Een crisis is kennelijk niet iets dat eens in de tien jaar opduikt, maar dat meerdere keren per jaar aan de orde kan zijn. De opvang van ontheemden uit de Oekraïne loopt door. Meer personele inzet, huisvesting, zorg en onderwijs moeten ook in de komende tijd goed geregeld worden, vandaar dat het belangrijk is dat budgetten beschikbaar blijven. Daar hebben we de ruimte voor en dat geeft vertrouwen. Dat zou overigens op een breder front de oplossing van crises en problemen kunnen zijn: zorg voor voldoende budget en speelruimte en gemeenten lossen het op, samen met de inwoners en de vele vrijwilligers.

In financiële zin staat Tholen er goed voor. In 2022 hebben we een positief resultaat geboekt van ruim € 11,5 miljoen. Hierdoor ontwikkelen de financiële indicatoren, zoals de solvabiliteitsratio en de ratio weerstandsvermogen zich, in lijn met voorgaande jaren, gunstig. Toch zijn er bij de gemeenten nog steeds veel zorgen over de ontwikkeling van de structurele lasten. De opschalingskorting (structureel) is immers nog steeds niet van tafel. Mede gezien de huidige inflatoire ontwikkelingen vinden we het belangrijk om de burger zoveel mogelijk te ontzien. Dit is in lijn met het beleid dat we al jaren voeren. Volgens de Atlas van de lokale lasten 2023 van het COELO staan we (van goedkoop naar duur) momenteel op de 34^e plaats. Een jaar geleden stonden we op plaats 39. Kortom een positieve ontwikkeling.

Deze jaarrekening sluit zoals genoemd met een positief saldo van ruim 11,5 miljoen (€ 11.555.000). De voornaamste voordelen ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn:

- Winstnemingen op de woningbouw- en bedrijventerreincomplexen o.b.v. de percentage of completion methode (€ 3,8 miljoen);
- Een voordeel bij de opvang van ontheemden Oekraïne (€ 3,9 miljoen);
- Een voordeel op de uitkering gemeentefonds (€ 1,1 miljoen, waarvan ruim € 0,4 miljoen voor energietoeslag);
- Een voordeel bij de verlening van omgevingsvergunningen (bijna € 0,5 miljoen);
- Een voordeel bij de uitvoering van de Participatiewet (inkomensvoorzieningen en re-integratie, € 0,4 miljoen);
- Hogere opbrengsten van grondverkoop buiten de in exploitatie zijnde complexen (ruim € 0,3 miljoen);
- Hogere baten onroerende zaak-, toeristen- en forensenbelasting (bijna € 0,6 miljoen);
- Een voordelige afrekening over 2021 bij de uitvoering van de Wmo (€ 0,2 miljoen);
- Een voordelige afrekening van GR De Betho over 2022 (€ 0,2 miljoen).

In het kader van de verbetering van de financiële positie (“Tholen financieel in balans”) zijn door uw raad de volgende financiële doelstellingen geformuleerd:

- een sluitende, realistische begroting met 0,4% ruimte voor onvoorzien (€ 250.000);
- een dalende netto schuldquote op middellange termijn;
- een weerstandsvermogen van 1,5 vanaf 2020;
- een solvabiliteit van 20% vanaf 2022 en 30% vanaf 2030.

De realisatie van deze doelstellingen wordt gemonitord via onderstaande financiële kengetallen:

Ultimo jaar	R2021	B2022	R2022
Structurele exploitatieruimte	3,9%	2,2%	7,0%
Netto schuldquote	49%	62%	23%
Ratio weerstandsvermogen	8,0	7,9	9,3
Solvabiliteit	25%	22%	39%

De financiële kengetallen staan voor het eerst allemaal op groen. Ook de solvabiliteitsdoelstelling van 30% is ultimo 2022 behaald. Dit komt met name door het positieve resultaat over 2022. Voor detailinformatie verwijzen we u verder naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Tholen,

J.K. Fraanje M.L.P. Sijbers
secretaris burgemeester

KERNGEGEVENS

Sociale structuur	2020	2021	2022
Aantal inwoners (per 31 dec)	26.102	26.394	26.820
- 0 t/m 17 jaar	5.672	5.735	5.863
- 20 t/m 64 jaar	15.347	15.481	15.661
- 65 jaar en ouder	5.083	5.178	5.296
Aantal uitkeringen (per 31 dec)			
- Participatiewet (incl. BBZ)	*334	257	264
- I.O.A.W.	13	11	9
- I.O.A.Z.	3	3	4
* Inclusief 55 TOZO			
Aantal leerlingen (per 1 okt)			
- Openbaar basisonderwijs	798	774	805
- Bijzonder basisonderwijs	1.614	1.647	1.661
- Speciaal basisonderwijs	49	52	43
- Speciaal onderwijs	18	11	12
- Bijzonder voortgezet onderwijs (Calvijn College)	285	278	276
Financiële structuur	2020	2021	2022
Totale lasten (in euro's)	71.954.815	72.520.972	85.232.486
- Reguliere lasten	67.470.543	67.937.563	68.144.835
- Lasten grondexploitatie	3.844.167	2.706.705	8.022.181
- Mutaties in reserves	640.105	1.876.704	9.065.470
Reguliere lasten per inwoner	2.585	2.574	2.541
Opbrengst onroerende-zaakbelasting	4.768.685	5.169.098	5.729.752
- Per inwoner	183	196	214
Algemene uitkering	41.471.721	44.820.193	51.260.210
- Per inwoner	1.589	1.698	1.911
Langlopende schulden	53.989.886	59.852.624	55.715.361
- Per inwoner	2.068	2.268	2.077
Eigen vermogen	23.013.642	27.785.578	45.836.656
- Per inwoner	882	1.053	1.709

JAARVERSLAG 2022

Het jaarverslag bestaat uit de volgende onderdelen:

Programmaverantwoording

Paragrafen

Programmaverantwoording

De gemeente Tholen kent de volgende programma's:

0 Bestuur en ondersteuning

1 Veiligheid

2 Verkeer en Vervoer

3 Economie

4 Onderwijs

5 Sport, Cultuur en Recreatie

6 Sociaal Domein

7 Volksgezondheid en Milieu

8 Ruimte en Wonen

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Overzicht Overhead

Overzicht Vennootschapsbelasting

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning

Thema: 0.1 Bestuur

Doelstelling taakveld:

- De gemeente Tholen wil zelfstandig blijven. Dit kan alleen wanneer er in toenemende mate samengewerkt wordt. Waar dat met het oog op het realiseren van de bestuurlijke doelstellingen efficiënt en effectief is, wordt er met anderen bestuurlijk en ambtelijk (incl. bedrijfsvoering) samengewerkt.
- Optimale (digitale) communicatie met en dienstverlening aan de burgers.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Aantal volgers op Facebook	5.000	5.243
Aantal volgers op Twitter	2.300	2.247
Aantal volgers op Instagram	2.000	2.121
Aantal volgers op LinkedIn	1.850	2.251

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Opstellen van de nieuwe communicatievisie 2023-2026.	Ook 2022 was een jaar waarin de (crisis)communicatie op volle sterkte draaide. De veelheid aan plannen en de (nasleep van) de coronacrisis, de opvang van ontheemden uit Oekraïne en de crisisnoodopvang hebben veel van ons gevraagd. Op basis van deze ervaringen wordt de communicatievisie, uiteraard in samenspraak met uw raad, herijkt.
Invulling geven aan de communicatievisie 2018-2022 "In Contact" door o.a. (vervolg)aandacht te geven aan zichtbaarheid van het college, Tholenderwijs nieuwe stijl. Indien nodig wordt rekening gehouden met nieuwe (maatschappelijke) ontwikkelingen.	We zitten in de eindfase van de uitvoering van deze visie. In de nieuw vast te stellen visie zal worden ingegaan op het vervolg.
Uitvoeren motie Direct Duidelijk door te communiceren in begrijpelijke taal.	Aan deze motie wordt uitvoering gegeven. Bij brief van 4 juli 2022 is uw raad hierover geïnformeerd.

Thema: 0.2 Burgerzaken

Doelstelling taakveld:

De dienstverlening van de gemeente is dichtbij, van goede kwaliteit en scherp geprijsd. De dienstverlening gebeurt waar mogelijk digitaal.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
- % klanten dat binnen 5 minuten wordt geholpen	>95%	>95%
- Waardering dienstverlening burgerzaken	>7,5	8

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Uitbreiding van het aantal producten en diensten dat via het KCC (digitaal, telefonisch en fysiek) wordt aangeboden.	Dit jaar zijn de volgende producten digitaal aangeboden. <ul style="list-style-type: none"> • Direct printen; • IBijhouding; • Azure Ad; • IDocumentcreatie; • Toestemming verklaring ouder.
Processen optimaliseren van de producten die via het KCC worden aangeboden.	Dit is een continu proces. Dit jaar hebben we een gestart gemaakt met het aanpassen van brieven in het kader van het project Direct Duidelijk.
Meer producten aanbieden via I-Burgerzaken om de digitale dienstverlening aan de burgers te verbeteren.	Vanuit het KCC wordt voornamelijk gewerkt met de applicatie IBurgerzaken. Hierdoor is er overlap met de uitbreiding van het aantal producten en diensten via het KCC, te weten: Direct printen, IBijhouding, IDocumentcreatie en Toestemmingsverklaring ouder.
Direct meten ter verbetering van de dienstverlening.	Dit jaar zijn we gestart met direct meten voor telefonie/balie. Het gemiddelde resultaat is een 8. Op basis van de feedback die de klant geeft, verbeteren we onze dienstverlening.

Lasten en baten programma 0 Bestuur en Ondersteuning

Wat heeft het gekost?

Thema	Begroting na wijziging			Rekening			Begroting-Rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Vershil
0.1 Bestuur	1.306.900	0	1.306.900	1.264.836	30.000	1.234.836	72.064
0.2 Burgerzaken	1.158.900	205.000	953.900	1.289.492	337.338	952.154	1.746
Totaal	2.465.800	205.000	2.260.800	2.554.328	367.338	2.186.990	73.810

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 73.810.

Bestuur

Het voordeel komt allereerst doordat de voorziening voor wachtgeldverplichtingen (vml. bestuurders) voor een deel (€ 30.000) is vrijgevallen als gevolg van lagere toekomstige verplichtingen; de resterende wachtgeldverplichting eindigt op 31 augustus 2023. Verder zijn de accountantskosten eenmalig € 35.000 lager uitgevallen, omdat de kosten met betrekking tot de eindejaarscontrole 2022 verantwoord moeten worden in het jaar waarin de controlewerkzaamheden worden uitgevoerd (2023).

Burgerzaken

De baten secretarieleges zijn € 130.000 hoger uitgevallen. Dit voordeel wordt echter teniet gedaan door (1) direct gerelateerde afdrachten (€ 55.000), (2) hogere ICT-kosten burgerzaken (€ 35.000), o.a. door de implementatie van iVerblijfsobject en iBijhouding en (3) hogere salarislasten dan was ingeschat bij de slotwijziging.

Programma 1 Veiligheid

Thema: 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Doelstelling taakveld:

- Wij zetten in op goede afspraken en voorzieningen inzake bluswatervoorziening;
- Risicobeheersing, incidentbeheersing en incidentbestrijding in samenwerking met de Veiligheidsregio Zeeland;
- Adequaat optreden bij (mini)crises in het fysieke en sociale domein.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Beschikken over een goede crisisorganisatie door o.a. te zorgen voor voldoende bezetting, het organiseren van (interne) bijscholing en jaarlijkse oefeningen door het gemeentelijk beleidsteam;	Binnen de crisisorganisatie zijn 2 vacatures ontstaan; er worden kandidaten gezocht. De medewerkers Bevolkingszorg volgen in het kader van opleiden, trainen en oefenen uitsluitend het aanbod van de Veiligheidsregio Zeeland (VRZ). Vanwege langdurige crises (o.a. opvang ontheemden Oekraïne en crisishulpverlening) is er onvoldoende capaciteit geweest voor uitvoering van het gemeentelijk OTOTEL-programma (Opleiden, Trainen, Oefenen, Testen, Evaluëren en Leren). Inmiddels is er bij cluster OOV capaciteit ingehuurd, o.a. om te ondersteunen m.b.t. OTOTEL.
Monitoren van de beschikbaarheid crisisorganisatie;	De VRZ gebruikt Smart Respond om de tweede lijn te alarmeren. In 2023 wordt bekeken hoeverre voldoende bemensing beschikbaar is om processen te kunnen draaien en welke stappen er verder nodig zijn.
Invulling geven aan gemeentelijke verantwoordelijkheid m.b.t. bluswatervoorziening.	De werkgroep bluswater Zeeland, waaraan Tholen deelneemt, werkt aan het opstellen van Regionaal Zeeuws beleid bluswater en bereikbaarheid/procesoptimalisatie bij gemeenten en VRZ. Hier wordt in 2023 een vervolg aan gegeven.

Thema: 1.2 Openbare orde en veiligheid

Doelstelling taakveld:

- Integrale aanpak van overlast in de diverse kernen en van ondermijningszaken;
- Ter behoud van een veilige en leefbare gemeente een besef van veiligheid creëren bij de burgers.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Totaal aantal verwijzingen Halt per 10.000 jongeren	125	65
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	0	0,39
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	1,75	1,25
Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	1	1,61
Aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners	2,5	3,65
% Thoolse burgers dat deelneemt aan Burgernet	9,5	8,6

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Aandacht geven aan Veilige buurt (faciliteren (whatsapp)buurtpreventie);	Met de buurtpreventiegroepen (in Sint-Maartensdijk en Tholen) worden goede contacten onderhouden. Het is goed om te zien dat er in Tholen (Meanderlaan e.o.) een duidelijke groei is in het aantal bewoners dat deelneemt aan de buurtpreventiegroep.
Integrale controles inzake ondermijning;	Er hebben twee integrale controles plaatsgevonden.
Met samenleving, politie, Rijk, provincies, andere gemeenten en waterschappen werken aan de realisatie van concrete resultaten op gebied van ondermijning;	Er wordt zoveel mogelijk samengewerkt. Dit heeft aandacht op districtsniveau. Ons nieuwe Veiligheidsplein, dat nog in de startblokken staat, wordt nu al als positief ervaren.
Voorlichting aan inwoners, ondernemers, gemeenteraad en medewerkers over ondermijning en werken aan weerbaarheid;	We hebben meegedaan aan de "bijtende bende" waar mensen op de Markt in Tholen een drugslabopstelling konden bezoeken en waar zij ook informatie kregen over het herkennen van signalen. Hiervoor was ook de gemeenteraad uitgenodigd. De medewerkers hebben tweemaal mee kunnen doen aan een georganiseerde week van de weerbaarheid, waar een keur aan workshops werd gegeven.
Uitvoering blijven geven aan Damoclesbeleid en BIBOB-beleid;	In de verslagperiode is twee keer toepassing gegeven aan het Damoclesbeleid. Verder zijn 11 vergunningaanvragen ontvangen waarop BIBOB toegepast is. Er hebben in verband hiermee geen weigeringen van vergunningen plaatsgevonden.
Risicocommunicatie via www.zeelandveilig.nl ;	Risicocommunicatie is gewaarborgd via www.zeelandveilig.nl . Daarnaast wordt er via onze eigen website, social media en flyers gecommuniceerd.
Aandacht voor gemeentelijke verantwoordelijkheid en voorlichting m.b.t. o.a. drugs, criminaliteit in havens, ondermijning, cybercrime, maritieme veiligheid;	Er is een toename van o.a. drugsgerelateerde zaken geconstateerd. Dit vergde de nodige capaciteit en bracht hogere kosten met zich mee, vanwege externe inhuur van juridische expertise.
Opstellen Integraal Veiligheidsplan 2023 – 2026, rekening houdend met externe factoren als o.a. prioriteiten politie en Meerjarenbeleidsplan 2022-2025 Veiligheidsregio Zeeland;	Het plan is vastgesteld in de raad van april 2023.

Uitvoering geven aan jaarplan 2022 en opstellen jaarplan 2023 m.b.t. Integraal Veiligheidsplan;	Het jaarplan 2022 wordt geëvalueerd en de ervaringen worden in het jaarplan 2023 verwerkt.
Onderzoek naar/uitvoering van inrichting Veiligheidsplein in gemeentehuis;	De Politie, medewerkers van de VRZ en de cluster OOV van de gemeente zijn nu bij elkaar gehuisvest. Omdat de Rabobank uit ons gemeentehuis is vertrokken en de huur van kantoorruimte c.a. heeft opgezegd is het Veiligheidsplein nu op die locatie gevestigd. De eerste geluiden hierover zijn positief. In 2023 wordt verder invulling gegeven aan het Veiligheidsplein.
Evaluatie 3-jarige pilot BOA-toezicht;	De evaluatie van de 3-jarige pilot BOA-toezicht is in de commissie Bestuurszaken van 2 november 2022 besproken. De commissie heeft de evaluatie duidelijk en compleet bevonden. Op basis van de evaluatie en de opmerkingen van de commissieleden wordt in 2023 een voorstel aan de raad voorgelegd dat uitgaat van voortzetting van de BOA-inzet, waarin ook de financiële gevolgen zijn verwerkt.
Aanpassing APV aan de actualiteit.	Op 8 december 2022 heeft de raad besloten de APV aan te passen en om te zetten naar het VNG-model. Daarin is de aanpassing aan de actualiteit meegenomen, zoals die jaarlijks door de VNG wordt voorgesteld.

Lasten en baten programma 1 Veiligheid

Wat heeft het gekost?

Thema	Begroting na wijziging			Rekening			Begroting
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	-Rekening
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.008.202	3.000	2.005.202	1.994.973	3.000	1.991.973	13.229
1.2 OOV	668.029	99.675	568.354	612.524	28.387	584.137	-15.783
Totaal	2.676.231	102.675	2.573.556	2.607.497	31.387	2.576.110	-2.554

Het negatieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 2.554. Gezien de hoogte van het bedrag heeft dit verschil geen nadere toelichting.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Thema: 2.1 Verkeer, wegen en water

Kerncijfers	R 2020	R 2021	R 2022
Totale lengte wegen in beheer (in km)	133	134	135
Lengte wegen (in km) niet duurzaam ingericht	46	46	46
Totaal aantal borden	4.375	4.786	4.840
Waarvan verkeersborden en onderborden	2.907	2.775	2.854
Totaal verhard oppervlak onkruidbestrijding (m2)	1.087.485	1.050.402	1.068.141
Vergunningen parkeren vrachtwagens	22	26	16
Vergunningen grote voertuigen	29	25	28

Doelstelling taakveld:

- De verkeersveiligheid, bereikbaarheid, leefbaarheid en de onderhoudstoestand van de verharding binnen de bebouwde kommen op huidige niveau handhaven en zo nodig/mogelijk verbeteren;
- De verkeersdeelnemers bewust maken van de gedragsregels en risico's.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
% wegen in onderhoudsniveau C	4%	1,5%
% wegen met achterstallig onderhoud (niveau D)	2,3%	<1%

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Beleidsvorming integrale openbare ruimte inclusief kwaliteitshandboek openbare ruimte (in samenhang met Omgevingsvisie/-plan en Inspiratievisie);	Er is gestart met de voorbereiding voor het Handboek Openbare Ruimte.
Opstellen module schouwen van openbare ruimte (o.b.v. beeldkwaliteit);	De keuze voor de module schouwen moet nog gemaakt worden.
Regulier onderhoud en rehabilitatie o.b.v. inspectie wegen 2020 (kwaliteitsniveau B);	Het onderhoud van de wegen wordt volgens de resultaten van de inspectie uitgevoerd en is in opdracht gegeven voor voorbereiding.
Regulier onderhoud en rehabilitatie kunstwerken o.b.v. meerjarenonderhoudsplan;	De rehabilitatie van kunstwerken is in opdracht gegeven voor voorbereiding.
Uitvoeren van gecombineerde maatregelen en herinrichtingen;	Gecombineerde maatregelen / herinrichtingen: zoals Bierensstraat Sint-Annaland en Regentessestraat Tholen.
Betrekken inwoners bij voorbereiding plannen;	Bewoners zijn betrokken bij de voorbereiding van plannen, zoals Burgemeester Baasstraat Sint-Annaland en Langeweg Anna Jacobapolder.

Verdere planvorming rondweg Oud-Vossemeer;	De provincie Zeeland heeft een voorlopig ontwerp getekend en heeft in samenspraak met de gemeente de vervolgstappen in kaart gebracht.
Realisatie van nieuwe aansluiting op N286 bij Tholen en herinrichting van de Molenvlietsedijk;	De aannemer is in het 4 ^e kwartaal gestart. Helaas is het werk stilgelegd door GR RUD Zeeland in verband met de vermeende aanwezigheid van rugstreppaden.
Nadere uitwerking Zeeuwse regionale mobiliteitsstrategie;	Binnen de Zeeuwse samenwerking wordt gewerkt aan de uitwerking van het mobiliteitssysteem: busconcessie, fijnmazig vervoer, mobiliteitscentrale, deelmobiliteit, hubs etc.
Financieel evalueren van het wegenbeleidsplan;	De actualisatie van het wegenbeleidsplan vindt in 2023 plaats.
Afronding Mobiliteitsplan Tholen 2022-2032;	Diverse projecten zijn in voorbereiding. Er is voor een aantal projecten subsidie ontvangen in het kader van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid.
Uitvoeren van weginspecties;	De inspectie heeft plaatsgevonden in 2022. In 2024 vindt de volgende weginspectie plaats.
Oeverherstel zuidelijk deel van de Veste in Tholen;	Het oeverherstel is uitgevoerd.
Realiseren van extra bankjes in iedere kern.	Thoolse gastheren hebben input gegeven voor gewenste locaties voor extra bankjes in de kernen. Deze bankjes worden komend voorjaar geplaatst.

Thema: 2.3 Recreatieve havens

Doelstelling taakveld:

Onze havens zijn toegankelijk en veilig voor recreanten van binnen en buiten de gemeente.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:

In samenwerking met SWS nog meer bekendheid genereren voor de haven Stavenisse.

Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:

In nauwe samenwerking met SWS is de Blauwe vlag aangevraagd en toegekend en is de haven in meerdere promotiekanalen opgenomen.

Thema: 2.4 Economische havens en waterwegen

Doelstelling taakveld:

- Aanbieden ligplaatsen voor thuisliggers binnenvaart;
- Goede bereikbaarheid t.b.v. bedrijfsmatige activiteiten in en rond de havens;
- Exploitatietekort op havens beperken.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
<p>De voorzieningen voor lokale gebruikers mogen niet volledig verdwijnen. Denk hierbij aan voorzieningen voor thuisliggers, parkeren, (vaar)wegen, toegankelijkheid van ligplaatsen en trailerhellingen, etc. Hiervoor voeren we overleg met de havengebruikers en overkoepelingsorganisatie Schuttevaer BLN. Daarnaast zorgen we met het onderhoudsplan ervoor dat de voorzieningen de komende 30 jaar goed onderhouden blijven;</p>	<p>Er is regelmatig overleg geweest met Schuttevaer BLN. In 2022 hebben diverse binnenvaartschepen in goed overleg weer aangemeerd in de havens van Sint Philipsland en Sint-Annaland. De geplande onderhoudswerkzaamheden voor 2022 zijn grotendeels uitgevoerd. Een klein aantal wordt in 2023 nog uitgevoerd, omdat ze geen prioriteit hebben en gecombineerd kunnen worden met andere werkzaamheden. Er is een ontwerpplan gemaakt voor een nieuwe trailerhelling in Tholen.</p>
<p>Hoewel de focus op recreatie en toerisme ligt, bieden we ruimte voor aan de water(sport) gerelateerde bedrijfsmatige activiteiten. Voorwaarde daarbij is dat deze de recreatie niet verstoren, maar juist versterken. Ondernemers in de haven krijgen de mogelijkheid om eigen parkeerterreinen te huren om hun werkzaamheden beter uit te kunnen voeren. Daarnaast kijken we samen met de havengebruikers naar een optimale ligplaatsindeling. Tevens gaan we jaarlijks in gesprek met elkaar tijdens een gebruikersoverleg om te kijken wat er te verbeteren valt aan de havens en/of inrichting van het havenplateau;</p>	<p>Met diverse ligplaatshouders is overleg geweest. In de haven van Tholen is alles nog niet optimaal vanwege de beperkte diepgang en de bereikbaarheid van de vuilwaterpomp. In 2022 is onderzoek gedaan om hiervoor een oplossing te vinden. Deze is voorgelegd aan de watersportvereniging en een enkele havengebruiker, maar er is nog geen overeenstemming gevonden. In 2023 wordt dit voortgezet.</p>
<p>Om het exploitatietekort van de havens te verlagen gaan we we nog eens kritisch kijken naar bestaande huurcontracten, die eventueel kunnen worden omgezet naar erfpacht. Hierdoor ontstaat er voor beide partijen meer zekerheid en nemen onze inkomsten toe. Potentiele huurders voor verhuurbaar water in de havens worden actief benaderd en mogelijkheden worden financieel en ruimtelijk onderzocht;</p>	<p>De huurovereenkomst voor de ligplaats van Frisia in de haven van Sint-Annaland is met succes omgezet naar een erfpachtovereenkomst.</p>
<p>Toepassing van kathodische bescherming op damwanden in de havens van Tholen en Sint Philipsland</p>	<p>In 2022 zijn alle voorbereidingen getroffen om kathodische bescherming op de damwanden in Tholen en Sint Philipsland toe te passen. Begin 2023 wordt dit uitgevoerd.</p>

Lasten en baten programma 2 Verkeer en vervoer

Wat heeft het gekost?

Thema	Begroting na wijziging			Rekening			Begroting- Rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Vershil
2.1 Verkeer, wegen en water	3.846.120	193.000	3.653.120	4.185.144	416.101	3.769.043	-115.923
2.2 Parkeren	18.059	0	18.059	18.630	0	18.630	-571
2.3 Recreatieve havens	143.282	105.900	37.382	125.227	106.296	18.931	18.451
2.4 Economische havens	309.505	212.400	97.105	315.681	227.823	87.858	9.247
Totaal	4.316.966	511.300	3.805.666	4.644.682	750.220	3.894.462	-88.796

Het negatieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 88.796.

Verkeer, wegen en water

Binnen het taakveld is een nadeel ontstaan door een hogere bijdrage aan het waterschap Scheldestromen voor het beheer van gemeentelijke wegen (€ 110.000). De hoogte van de bijdrage is vastgelegd in het Besluit bijdrage vergoeding wegzorg. Jaarlijks wordt zij bijgesteld op basis van gegevens van het Centraal Planbureau (prijsstijging overheidsconsumptie). Het indexcijfer is fors hoger uitgevallen. Verder zijn de kosten voor inhuur derden hoger uitgevallen, o.a. door extra toezicht (€ 20.000). Ook zijn door de hoge energieprijzen de elektriciteitskosten van de openbare verlichting € 50.000 hoger uitgevallen. Anderzijds zijn als gevolg van het achterblijven van investeringen (met name civieltechnische kunstwerken) de afschrijvingslasten € 70.000 lager uitgevallen.

Recreatieve havens

Binnen het taakveld Recreatieve havens is een voordeel van € 20.000 ontstaan, doordat het herinrichtingsbudget voor een efficiëntere indeling van de jachthaven Stavenisse niet nodig gebleken is.

Programma 3 Economie

Thema: 3.1 Economische ontwikkeling

Doelstelling taakveld:

Behoud en zo mogelijk versterking bestaande economische structuur en aantrekken van nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Functiemenging (%)	50	*46,9
Bedrijfsvestigingen per 1.000 inwoners (15 t/m 64 jaar)	>166,9	*179,6

*gegevens 2021

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Zorgen voor een goed ondernemingsklimaat door enerzijds fysieke zaken en anderzijds door het faciliteren van het bedrijfsleven op velerlei gebied, zoals fysieke ruimte, personeel, subsidies en informatie.	Samen met de Stichting Tholen Beter Bekend (STBB) wordt het platform van personeelsfunctionarissen gefaciliteerd. Er is een succesvolle open banendag georganiseerd voor de werving van personeel.
Uitvoeren van een arbeidsmarktonderzoek als basis voor o.a. acquisitiebeleid.	Het arbeidsmarktonderzoek is uitgevoerd en in de informatieve raad van 17 november 2022 gepresenteerd.

Thema: 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Doelstelling taakveld:

Het scheppen van fysieke condities voor alle gewenste vormen van bedrijvigheid.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Concurrerend grondprijnsbeleid voor bedrijven vaststellen;	In de raadsvergadering van december zijn de grondprijzen voor 2023 vastgesteld.
Alle bestaande grondexploitaties van bedrijventerreinen actualiseren en ter vaststelling aan uw raad voorleggen;	De grondexploitaties zijn in de raadsvergadering van april vastgesteld.
Aanleggen nieuwe ontsluiting Welgelegen;	De aannemer is in het 4 ^e kwartaal gestart. Helaas is het werk stilgelegd door GR RUD Zeeland in verband met de vermeende aanwezigheid van rugstreepadden. De werkzaamheden zijn in maart 2023 hervat.
Bouwrijpmaken Welgelegen IV (gronden rondom gronddepot) en start gronduitgifte;	De aannemer is na de bouwvakvakantie gestart met het bouwrijp maken. Momenteel is ruim de helft van de oppervlakte al verkocht. Helaas is het werk stilgelegd door GR RUD Zeeland in verband met de vermeende aanwezigheid van rugstreepadden.

Bestemmingsplanprocedure uitbreiding bedrijventerrein Sint Philipsland doorlopen.	Het ontwerp heeft tot 26 december 2022 ter inzage gelegen.
---	--

Thema: 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Doelstelling taakveld:

Het faciliteren van bedrijven en ondernemers en verbeteren het ondernemersklimaat.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Werkgelegenheid bij nieuwe bedrijven	20	86
Verkoop bedrijfsgrond Welgelegen	2,0	4,2

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Acquisitie verder vormgeven door Tholen steeds meer ook online kenbaar te maken bij nieuwe bedrijven;	Dit jaar heeft de acquisitie zich vooral gericht op de Thoolse bedrijven die interesse hadden voor een kavel op Welgelegen IV. Uiteindelijk zijn het nagenoeg allemaal Thoolse bedrijven waaraan kavels zijn uitgegeven.
Faciliteren bestaande bedrijven;	De bedrijfscontactfunctionaris functioneerde ook dit jaar als 1 ^e loket voor de ondernemer. Van dit loket is veelvuldig gebruik gemaakt.
Uitvoering geven aan het "Plan van aanpak detailhandel";	De middenstand is collectief lid van de Stichting Tholen Beter Bekend. De belangrijkste actie dit jaar was de promotie van de detailhandel met de serie "Dit is Tholen": met advertenties in de krant en met driehoeksborden zijn de lokale winkeliers gepresenteerd.
Uitvoering geven aan het plan "Tholen, Gastvrije vesting aan het water";	De verbinding VesteTuin – Binnenstad Tholen is bewegwijzerd met een doorlopend herkenningspunt tot in het centrum. Verder is een ontwerp gemaakt voor een fietsenstalling op de Markt en is een start gemaakt met het project openstellen oude Stadhuis, Gasthuiskapel en Binnentuin en het realiseren van een zoekerscentrum/ontvangstcentrum..
Het onderhouden van contacten met bedrijven, o.a. door bezoeken;	Nadat de beperkingen in verband met de coronacrisis waren opgeheven heeft ons college het afleggen van bedrijfsbezoeken weer opgepakt.
Het organiseren van bijeenkomsten (o.a. ondernemersavond en duurzaamheidsbijeenkomsten).	De door de coronacrisis uitgestelde ondernemersavond is in het voorjaar georganiseerd en druk bezocht.

Thema: 3.4 Economische promotie

Doelstelling taakveld:

Tholen op de kaart zetten op het gebied van wonen, werken en recreëren.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
In samenwerking met STBB blijvend inzetten op promotie en marketing op gebied van wonen, werken en recreëren;	De samenwerking tussen de gemeente en STBB is zeer nauw. Op alle drie de domeinen wordt samengewerkt en vindt afstemming plaats. STBB promoot de drie domeinen via de website en diverse sociale mediakanalen, maar ook via offline producten, zoals de toeristische gids met kaart. Concrete acties betroffen de open banendag en de promotie van de detailhandel. Verder bestonden de acties o.a. uit het faciliteren van de toeristische informatiepunten, het organiseren van ledenbijeenkomsten en het opleiden van gidsen.
Voor de Zeeuwsbrede marketing wordt afgestemd met de nieuwe Zeeuwse Marketing Organisatie;	We volgen de ontwikkelingen; de Zeeuwse Marketing Organisatie is nog niet opgericht. De overkoepelende Zeeuwse activiteiten worden nog door de Provincie Zeeland gecoördineerd.
Uitvoeren beleidsplan toerisme & recreatie 2019-2022;	Nagenoeg alle projecten uit het beleidsplan zijn afgerond. Het project 'Verdronken stad Reymerswael' loopt nog door. In 2023 wordt het plan geëvalueerd en geactualiseerd.
Samen met Invest in Zeeland inzetten op acquisitie van bedrijven.	Er wordt samen met Impuls Zeeland acquisitie gedaan voor vestiging van bedrijven. Ook worden Thoolse bedrijven geïnformeerd over subsidiemogelijkheden.

Lasten en baten programma 3 Economie

Wat heeft het gekost?

Thema	Begroting na wijziging			Rekening			Begroting
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	-Rekening
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastr.	11.101.386	11.099.986	1.400	4.452.023	6.265.514	-1.813.491	1.814.891
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	225.832	0	225.832	165.748	19.909	145.839	79.993
3.4 Economische promotie	492.466	406.000	86.466	430.566	622.383	-191.817	278.283
Totaal	11.819.684	11.505.986	313.698	5.048.337	6.907.806	-1.859.469	2.173.167

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 2.173.167.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Het voordeel binnen het taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur komt met name door tussentijdse winstnemingen. Op grond van de POC-methode zijn op de bedrijventerreincomplexen Welgelegen te Tholen, Pilotweg te Stavenisse en Veilingweg te Sint-Annaland dit jaar winstnemingen verwerkt voor een bedrag van € 1.815.000.

Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Het voordelig saldo wordt grotendeels veroorzaakt door de nog niet gerealiseerde (incidentele) maatregelen in het kader van de vitalisering van de binnenstad te Tholen (€ 75.000). Het budget wordt doorgeschoven naar 2023 (geen invloed op rekeningsaldo).

Economische promotie

Binnen het taakveld Economische promotie is een voordeel ontstaan doordat:

- De opbrengsten uit toeristenbelasting € 145.000 hoger zijn uitgevallen. Dit komt o.a. door (1) een toename van het aantal recreatieverblijven (met name Waterrijk Oesterdam) en (2) het heffen van toeristenbelasting voor het verblijf van arbeidsmigranten, welke niet in de Basisregistratie Personen zijn ingeschreven. Ook de opbrengsten uit forensenbelasting zijn € 75.000 hoger dan waarmee in de begroting rekening gehouden is;
- Het budget voor de Zeeuwse Marketingorganisatie (ZMO) van € 40.000 in 2022 niet besteed is;
- Investerings zijn achtergebleven, met name voor verbetering van de kwaliteit van fiets- en wandelroutes. Hierdoor zijn de afschrijvingslasten € 20.000 lager uitgevallen.

Programma 4 Onderwijs

Thema: 4.1 Openbaar basisonderwijs

Doelstelling taakveld:

- Het waarborgen van de continuïteit van openbaar onderwijs binnen straal van 10 kilometer;
- Het openbaar onderwijs op Tholen is van goede kwaliteit en is duurzaam (financieel) gezond georganiseerd.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Aantal kernen met school voor openbaar basisonderwijs	8	8

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Periodiek overleg met OctHO, waarbij de visie op de continuïteit en bereikbaarheid van het openbaar onderwijs doorlopende bespreekpunten zijn;	Er is bestuurlijk overleg geweest met extra aandacht voor de leerlingenprognoses en de uitbreiding en centralisatie van de Taalklas Tholen door de komst van Oekraïense ontheemden.
Het doorvertalen van de uitkomsten van het periodiek overleg in concrete maatregelen, passend bij wederzijdse verantwoordelijkheden.	Door de komst van Oekraïense ontheemden is de Taalklas Tholen uitgebreid. Er zijn eerst meerdere locaties, verspreid over verschillende kernen in de gemeente, gerealiseerd. Vanaf augustus 2022 is de Taalklas gecentraliseerd in de kern Tholen in de vml. Basisschool CNS De Regenboog.

Thema: 4.2 Onderwijshuisvesting

Kerncijfers	R 2020	R 2021	R 2022
Aantal scholen voortgezet onderwijs	1	1	1
Aantal scholen openbaar basisonderwijs	8	8	8
Aantal scholen bijzonder basisonderwijs	12	12	12
Aantal scholen speciaal basisonderwijs	1	1	1

Doelstelling taakveld:

Het in samenwerking met de onderwijstellingen voorzien in een adequate en zo goed mogelijk op de behoefte afgestemde onderwijshuisvesting voor alle scholen van alle richtingen door:

- Het versterken van functies (w.o. onderwijshuisvesting, kinderopvang, bibliotheek, Taalhuis, Mamacafé, dorpshuizen, gemeenschapscentra) binnen een kern;
- De combinatie van functies vertalen in multifunctionele gebouwen;
- Maatwerk per kern;
- Toepassing van de BENG-norm (Bijna Energie Neutraal) bij nieuwbouw.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Uitvoeren van het Integraal HuisvestingsPlan (IHP);	Het IHP wordt uitgevoerd.
Voeren van gesprekken met de verschillende schoolbesturen binnen Tholen;	Met diverse schoolbesturen worden momenteel gesprekken gevoerd over nieuwbouw, (ver)nieuwbouw, renovatie en herstelwerkzaamheden. Programma van Eisen, tijdelijke huisvesting -als dat van toepassing is- , duurzaamheid, w.o. BENG of ENG-normen zijn onderwerpen waarover overleg plaatsvindt.
Uitvoeren onderwijshuisvestingtaak;	Met het vaststellen van het IHP (2021) is de basis gelegd voor een beleidsmatig kader voor huisvesting van de onderwijsvoorzieningen in onze gemeente. Met het IHP staat de gemeente Tholen voor kwalitatief en kwantitatief adequate huisvesting voor het Primaire en Voortgezet onderwijs.
Maatwerk per kern bieden met betrekking tot afweging noodzakelijke nieuwbouw danwel levensduurverlengend renoveren.	Overeenkomstig het IHP wordt per kern maatwerk nagestreefd. In de kern Sint-Maartensdijk is tijdelijke huisvesting gerealiseerd voor BBS Juliana van Stolberg; in het najaar is gestart met de nieuwbouw voor OBS de Rieburch en BBS Juliana van Stolberg. Voor de nieuwe huisvesting van OBS De Eevliet en BBS Jenaplan te Poortvliet is het bestemmingsplan gewijzigd voor realisatie van een Multifunctionele Accommodatie (MFA) aan Gaaswijck. In 2023 worden de plannen verder uitgewerkt. Voor de huisvesting van OBS De Luyster en BBS Koningin Juliana te Sint Philipsland en de Rehobothschool te Stavenisse is (ver)nieuwbouw in onderzoek, waarbij de realisatie in 2024 nagestreefd wordt. Verder vindt onderzoek plaats naar de huisvesting van het Calvin College in Tholen.

Thema: 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Kerncijfers	R 2020	R 2021	R 2022
Aantal leerlingen met aangepast leerlingenvervoer	135	133	108
Aantal leerlingen met openbaar leerlingenvervoer	33	36	8
Aantal leerlingen openbaar basisonderwijs	798	774	805
Aantal leerlingen bijzonder basisonderwijs	1.614	1.647	1.661
Aantal leerlingen speciaal basisonderwijs	49	52	43
Aantal leerlingen speciaal onderwijs	18	11	12
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs (Calvin College)	285	278	276

Doelstelling taakveld:

De gemeente wil met het lokale onderwijs- en jeugdbeleid voorwaarden scheppen waardoor kinderen en jongeren die competenties kunnen verwerven die zij nodig hebben om zich te ontwikkelen tot zelfredzame, actieve en democratische burgers die succesvol kunnen deelnemen aan de samenleving.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Omvang absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	0,5	0
Omvang relatief verzuim per 1.000 leerlingen	55	2,9%
Vroegtijdig schoolverlaters (vsv-ers) (%)	<1,3%	1,3%
Bereik (%) doelgroeppeuters VVE	>90%	90%

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Zorgen voor voldoende aanbod van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), verspreid over 8 kernen in de gemeente.	De ambitie om in 8 kernen een VVE-aanbod in de peuteropvang aan te bieden is gerealiseerd. In 3 kernen wordt een regulier en een reformatorisch VVE-aanbod geboden.
Verankeren en waar mogelijk verbreden ondersteuningsaanbod bij (risico) op onderwijsachterstanden.	Door de toestroom van ontheemden uit Oekraïne vanaf februari 2022 is de bestaande Taalklas (in Tholen) uitgebreid. Er zijn eerst meerdere locaties, verspreid over verschillende kernen in de gemeente, gerealiseerd. Vanaf augustus 2022 is de Taalklas gecentraliseerd in de kern Tholen in de vml. Basisschool CNS De Regenboog. Dit proces is integraal uitgevoerd en gerealiseerd in gezamenlijkheid met collega's en het onderwijsveld. De functie boekstartcoach consultatiebureau en voorleesconsulent in de kinderopvang zijn geëvalueerd en structureel opgenomen in het meerjarenplan onderwijsachterstandenbeleid. In 2022 is er een extra locatie peuteropvang gestart bij Montessorischool De Kraal in de kern Tholen. Deze locatie is gerealiseerd in het pand van de school en betreft een voorschools aanbod ter voorbereiding op het montessoriaanse basisonderwijs.
Versterken aansluiting onderwijs en zorg, ook in voorschoolse periode.	De inzet van de functie peuterconsulent in de voorscholen is geëvalueerd en structureel opgenomen in het onderwijsachterstandenbeleid. In regionaal verband (gemeenten, GGD Zeeland en VVE-aanbieders) is de implementatie (2023) van de digitale monitor voor- en vroegschoolse educatie (VVE) voorbereid.

Versterken evaluatie- en overlegstructuur, inclusief monitoring.	<p>Er is periodiek overleg geweest tussen gemeente, basisonderwijs, kinderopvang, bibliotheek en GGD Zeeland in de vorm van een lokale educatieve agenda (LEA).</p> <p>Verder heeft er regelmatig overleg met VVE-aanbieders plaatsgevonden om de ontwikkelingen in de sector en de maatschappij te monitoren en zo nodig actie te kunnen ondernemen.</p> <p>Ook zijn de VVE-kernoverleggen uitgevoerd, waarbij alle samenwerkingspartners in de kern aansluiten.</p> <p>Tenslotte is in oktober de jaarlijkse monitor bereik voorschoolse voorzieningen uitgevoerd.</p>
--	--

Lasten en baten programma 4 Onderwijs

Wat heeft het gekost?

Thema	Begroting na wijziging			Rekening			Begroting
	<i>Lasten</i>	<i>Baten</i>	<i>Saldo</i>	<i>Lasten</i>	<i>Baten</i>	<i>Saldo</i>	-Rekening
							<i>Verschil</i>
4.2 Onderwijshuisvesting	1.884.878	163.000	1.721.878	2.002.863	314.000	1.688.863	33.015
4.3 Onderwijsbeleid	2.311.112	1.174.982	1.136.130	1.888.565	908.480	980.086	156.044
Totaal	4.195.990	1.337.982	2.858.008	3.891.429	1.222.480	2.668.949	189.059

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 189.059.

Onderwijshuisvesting

Binnen het taakveld Onderwijshuisvesting is een voordeel ontstaan, met name door (per saldo) lagere belastingen en heffingen.

Onderwijsbeleid

Het voordeel binnen het taakveld komt met name doordat de lasten voor uitvoering van het leerlingenvervoer door GR SWVO € 90.000 lager zijn uitgevallen. De bijdrage wordt bepaald op basis van de (gewijzigde) begroting van GR SWVO. De tussentijdse verhoging van het budget voor het vervoer van leerlingen uit Oekraïne is niet noodzakelijk gebleken.

Verder wordt de ten laste van de specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid (SPUK OAB) verantwoorde overhead op grond van het BBV verantwoord onder het taakveld Overhead. Binnen het taakveld Onderwijsbeleid ontstaat hierdoor een voordeel van € 45.000.

Ook bij de inkoop van kindplaatsen peuterspeelzalen is een voordeel ontstaan (€ 20.000). De lasten zijn lager door minder plaatsingen van reguliere peuters met ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag.

Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie

Thema: 5.1 Sportbeleid en activering

Doelstelling taakveld:

Er is een passend, aantrekkelijk aanbod van sport(accommodaties) en een bloeiend en gevarieerd verenigingsleven als voorwaarde en middel om te sporten, gezondheid te bevorderen, een zinvolle vrijetijdsbesteding te bieden en om participatie te vergroten.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Niet sporters (%)	<58%	*63,7%

*gegevens 2020

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Inzet van buurtsportcoaches om sportbeoefening te bevorderen;	De buurtsportcoaches zijn ingezet om meer mensen te laten sporten en bewegen. Ze proberen alle mogelijke doelgroepen in de buurt te bereiken en uit te nodigen om samen in beweging te komen, op verschillende niveaus. Daarnaast maken de buurtsportcoaches continu verbinding tussen mensen, verenigingen, scholen, organisaties, etc. Door de buurtsportcoaches zijn diverse sportieve en culturele activiteiten opgezet voor verschillende doelgroepen. Ook speelt de buurtsportcoach een belangrijke rol bij Uniek Sporten en het begeleiden van doelgroepen naar verenigingen. Verder is men nadrukkelijk betrokken bij Sportdorp Sint Philipsland, Vitaal Vosmeer, Smerdiek in beweging en Stavenisse in beweging.
Het faciliteren, ondersteunen, stimuleren, huisvesten en/of subsidiëren van sport- en cultuurprojecten;	Dit is vormgegeven door beschikbaarstelling van (overdekte) sportaccommodaties en sport- en cultuursubsidies.
Signalering door buurtsportcoaches als preventieve maatregel voor de jeugdzorg. Ook wordt de mogelijkheid bekeken om verenigingen te ondersteunen bij hun maatschappelijke betrokkenheid op dit gebied.	Als één van de preventieve maatregelen laten we de buurtsportcoaches een prominente rol spelen in het sociaal domein, o.a. door doelgroepen te begeleiden naar verenigingen zodat ze niet in de zorgstructuur terecht komen.

Thema: 5.2 Sportaccommodaties

Doelstelling taakveld:

Het bieden van bij de gemeente Tholen passende accommodaties voor sport- en beweegbeoefening en lichamelijke opvoeding. De verantwoordelijkheid van beheer en onderhoud waar mogelijk onderbrengen bij de betreffende vereniging.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Faciliteren en ondersteunen van verenigingen / stichtingen bij exploitatie, beheer en onderhoud van de overgedragen accommodaties;	Er is op diverse vlakken ondersteuning verleend.
Uitvoering geven aan het besluit ten aanzien van het zwembad te Sint-Maartensdijk.	De renovatie is op dit moment gaande. Het zwembad wordt op 27 april 2023 geopend.

Thema: 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en - participatie

Doelstelling taakveld:

Het realiseren van een adequaat cultureel voorzieningen- en activiteitsniveau gericht op het stimuleren een brede cultuurparticipatie en de ontwikkeling van een aantrekkelijke gemeente.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Aantal basisscholen dat muziekonderwijs aanbiedt	21	21
Aantal scholen dat meedoet aan cultuurmenu's	22	22

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Faciliteren en inschakelen Cultuurplein Tholen;	Zoals gebruikelijk heeft het CPT het gemeentebestuur geadviseerd over het financieel ondersteunen van initiatieven op het gebied van cultuurhistorie, beeldende kunst en podiumkunsten.
Financiering Centrum Kunst en Cultuureducatie t.b.v. primair onderwijs;	Het programma van het Centrum voor Kunst en Cultuureducatie is aan alle scholen in gemeente aangeboden.
Bevorderen van muziekonderwijs binnen het primair onderwijs met behulp van de Muziekschool Zeeland en de muziekverenigingen in de gemeente Tholen;	In opdracht van de gemeenteraad wordt nader onderzoek gedaan het muziekonderwijs in de gemeente Tholen. Het onderzoek zal in het 1 ^e kwartaal van 2023 afgerond worden.
Cultuur inzetten als preventie jeugd- en ouderenzorg;	Daar waar mogelijk zijn projecten opgezet door de buurtsportcoaches en jongerenwerker in samenspraak met vertegenwoordiging vanuit de cultuurwereld.
Bevordering en benutten van kunst en cultuur als aantrekkingsklimaat voor inwoners en bezoekers.	Dit wordt continu onder de aandacht gebracht.

Thema: 5.4 Musea

Doelstelling taakveld:

De gemeente Tholen hecht belang aan de brede maatschappelijke functie die musea hebben voor zowel de eigen inwoners als bezoekers. Het gaat hierbij primair om de historische, culturele en educatieve betekenis.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Ondersteunen van activiteiten van personen en organisaties op het gebied van cultuurhistorie en kunsten.	Er is ondersteuning geboden aan verschillende personen en organisaties bij het houden cultuurhistorische en kunstzinnige activiteiten. Ook is in 2022 als gevolg van de coronacrisis extra financiële hulp geboden aan personen en organisaties daar waar nodig en noodzakelijk.

Thema: 5.5 Cultureel erfgoed

Doelstelling taakveld:

Het ontwikkelen, behouden en uitdragen van het culturele erfgoed van de gemeente Tholen en het toegankelijk maken ervan voor Tholenaren en bezoekers.

Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we daarvoor gedaan
Aan de erfgoedvisie is een uitvoeringsagenda gekoppeld. In samenwerking met Erfgoed Zeeland wordt verder handen en voeten gegeven aan het instellen van gemeentelijke monumenten, het opstellen van beleid voor kwetsbaar erfgoed, het invoeren van een gemeentelijke subsidieverordening voor de instandhouding van gemeentelijke monumenten, het ondersteunen van kansrijke projecten of initiatieven op het vlak van erfgoed;	De concept-monumentenlijst is in juni 2022 openbaar gemaakt. Door middel van participatie wordt deze lijst uitgebreid. Dit wordt begin 2023 afgerond. Parallel aan dit traject worden mogelijkheden voor een subsidieregeling uitgewerkt. In 2023 wordt hiervoor het ambitieniveau met uw raad besproken.
Na het binnenhalen van de rijkssubsidie voor het opstellen van een kerkervisie wordt er in onderlinge samenhang gewerkt aan een kerkervisie en erfgoedvisie. De gesprekken met de kerkbesturen zijn gestart en worden de komende tijd verder uitgevoerd;	De gesprekken met de kerkbesturen zijn afgerond. Daarnaast is er een burgerparticipatiebijeenkomst georganiseerd in samenwerking met Bond Heemschut en heeft er een workshop met de ambtenaren plaatsgevonden. De conceptkerkervisie is opgesteld.
Daarna kunnen er aan de hand van resultaten verkregen uit workshops zgn. gebouwenpaspoorten worden opgesteld. De gesprekken voor de erfgoedvisie worden voortgezet voor zover de Coronasituatie het toelaat. Er is in de kadernota actiegericht uitvoeringsbudget voor erfgoedbeleid gehonoreerd. Met dit budget kan handen en voeten gegeven worden aan beide visies;	Er is een start gemaakt met het opstellen van een gemeentelijke monumentenlijst, één van de actiepunten in de uitvoeringsagenda van de erfgoedvisie.

Kwaliteit erfgoed behouden door het verlenen van subsidie voor het onderhoud van particuliere molens en kerken op basis van de gemeentelijke subsidieverordening;	In 2022 is één subsidieaanvraag gedaan voor een molen.
Het bereikbaar maken van erfgoed door cultuurhistorische gebouwen te ontsluiten door bijvoorbeeld Open Monumentendag;	De Open monumentendag heeft plaatsgevonden op 10 september 2022.
Het bevorderen van onderzoek dat bijdraagt aan het behoud, de toegankelijkheid en daarmee de beleefbaar maken van erfgoed. Het gaat daarbij in eerste instantie om de ontwikkeling van de rijksmonumenten, maar ook om ondersteuning van burgerinitiatief gericht op herstel van rijks- en gemeentelijke monumenten waarbij de rol van de gemeente randvoorwaardenscheppend is. Afhankelijk van keuzes en ambitieniveau van de gemeenteraad zal het faciliteren/ ondersteunen niet alleen in het kader van restauratie zijn maar ook in het kader van allerlei activiteiten en projecten incl, het beleefbaar maken van erfgoed, zowel materieel als immaterieel.	We ondersteunen de actie om het tramwachthuisje in de Eendrachtsweg in Tholen te laten opknappen. Het ontwikkelen van een beleefroute (wandelen- en fietsroute) rond de Linie van de Eendracht is in voorbereiding. Ook begeleiden we de aanvragen van subsidie voor de restauratie van het Van Dam-orgel in de Grote kerk van Tholen. Verder hebben we steun verleend aan een boek over de luchtvaart boven onze gemeente in WO-II.

Thema: 5.6 Media

Doelstelling taakveld:

- Bewaken dat de bestuurlijke lichamen en andere verantwoordelijke organisaties binnen de lokale omroep een getrouw beeld geven van wat er onder de bevolking leeft;
- De aanwezigheid van een adequaat aanbod van bibliotheekdiensten aan de eigen inwoners.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Aantal kernen met Bieb in de Buurt	9	9

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Uitwerken van het uitvoeringsplan 'Bieb in de buurt' met maatwerk per kern.	Uitwerking gegeven aan het Uitvoeringsplan 'Bieb in de buurt' met maatwerk per kern.

Thema: 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Doelstelling taakveld:

- Stimuleren van kinderen tot beweging, waarbij ontmoeten centraal staat;
- Het behouden en ontwikkelen van een robuuste groenstructuur die de waarden van groen versterkt (ruimtelijke waarde, cultuurhistorie, landschap en biodiversiteit, educatie, recreatie en spelen, leefbaarheid en toekomstwaarde).

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Speelvoorzieningen per kern concentreren. In 2022 worden de speeltuinen in Tholen (in beheer bij speeltuinvereniging Buutvrij) en Scherpenisse (in beheer bij speeltuinvereniging De Speelkrael) afgerond;	De speeltuinverenigingen in Tholen en Scherpenisse zijn gerealiseerd.
Wijken speelvriendelijk inrichten. In Stavenisse is in 2021 een begin gemaakt met de realisatie van een natuurlijke beweeg- en speelroute. In 2022 wordt de route afgerond;	De natuurlijke speel- en beweegroute in Stavenisse is gerealiseerd.
Speeltoestellen, speelaanleidingen en ondergronden inspecteren en indien nodig vervangen, waarbij speeltoestellen niet meer zonder meer 1 op 1 worden vervangen met uitzondering van de speeltoestellen bij speellocaties die zijn aangemerkt als grotere speelvoorziening voor de kern waar kinderen van verschillende leeftijden met elkaar spelen;	De speeltoestellen, speelaanleidingen en ondergronden zijn regelmatig geïnspecteerd op veiligheidseisen. Speelplaats Reigerlaan Sint-Maartensdijk is aangepast. De planvorming voor nieuwe speelplekken in Stadszicht en Suzannapolder is gerealiseerd; uitvoering vindt plaats in 2023.
Uitvoering geven aan de motie inclusief spelen door het oprichten van een lokale speeltuinbende voor Tholen;	De lokale speeltuinbende is opgericht en van start gegaan. Het onderzoek naar de speeltuin Sint-Annaland is uitgevoerd, waarna een aanpassing is doorgevoerd. Ook in Oud-Vossemeer is een toestel bijgeplaatst.
Het openbaar groen duurzaam in stand houden en de waarden van groen versterken door regulier beheer (gehele areaal), inboet en renovaties en bij reconstructies en nieuwe aanleg;	Er is regulier groenbeheer door de eigen dienst en via onderhoudsbestekken, boominspecties en -onderhoud uitgevoerd, beoordeling d.m.v. schouwronden gedaan, diverse groenrenovaties uitgevoerd, o.a.: Tholen: Zwink, Ambachtenwijk, Mossellaan, Ten Ankerweg, Oranjerie, Zoekweg, Jolstraat, Kuipersdreef. Poortvliet: Burgemeet, Scherpenisse: Margrietlaan, Beatrixlaan, Laban Deurloostraat, Sint-Maartensdijk: Albert Schweitzerstraat, Rådda Barnenstraat, Plevierlaan, Bosdreef, Markt, Stavenisse: Boswei, Poststraat, Prins Bernhardstraat, Dokter Bernhardstraat, Sint-Annaland: Huygensstraat, Tonhuisstraat, Oud-Vossemeer: Prins Mauritsstraat, Prins Willem Alexanderstraat, Sint Philipsland: Emmastraat, Eendachtsstraat.

<p>Zo robuust mogelijke groenstructuren realiseren; bij reconstructies en nieuwe aanleg;</p>	<p>Bij de planvorming van diverse herinrichtingsprojecten (o.a. Burg. Baasstraat Sint-Annaland, Regentessestraat Tholen, Langeweg Anna Jacobapolder, Park Smerdiek-West, Toekomstig Tholen en Zwembad Haestinge met aangrenzende openbare ruimte) en bij nieuwbouwprojecten is hiermee rekening gehouden.</p>
<p>De biodiversiteit vergroten (en daarmee ook belevingswaarde); volgens een integraal plan voor vergroting van de biodiversiteit waarvan ecologisch bermbeheer en inzaai van bloemenmengsels onderdeel uitmaken;</p>	<p>Er is een werkplan biodiversiteit opgesteld. Ook zijn bloemmengsels toegepast en is aangepast maaibeheer voortgezet. Ditzelfde geldt voor het gazonproject met natuurvrijwilligers. De ontwikkeling van de locatie Kloosterstraat is in voorbereiding genomen en het voedselbosje en de bomenhub bij het gemeentehuis zijn aangelegd. Tevens zijn de eerste 50 bomen van park Smerdiek-West aangeplant. Middels communicatie wordt vergroening gestimuleerd; o.a. ook voor geveltuintjes. In het kader van communicatie en voorlichting zijn bordjes geplaatst met de tekst: "Dit veld met bloemen laat ons zoemen". Ook is een inheems sortiment ingevoegd in nieuwe en renovatieplannen. In het gebied bij het gemeentehuis, op terrein Zwembad Haestinge en in het dorpsbos Stavenisse is groen-natuurbeheer met scholen en natuurouders uitgevoerd. De jaarlijkse boomfeestdag is in Stavenisse gehouden. Ook zijn samen met de LionsClub bomen aangeplant.</p>
<p>Ons aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering o.a. door aanplant van klimaatgroen. Een meerjarenplan opstellen om uitvoering te geven aan de motie Actieplan bomen om te komen tot 25.000 extra bomen / bosschages;</p>	<p>Hiertoe is een meerjarenplan opgesteld en zijn 4.500 boompjes via een uitdeelactie aangeplant in samenwerking met "Plan Boom". In het gemeentelijk openbaar groen zijn 375 solitaire bomen aangeplant. In samenwerking met "Meer Bomen Nu" is de bomenhub aangelegd. Ook is het initiatief Tiny Forest in voorbereiding genomen. Als gemeente zijn we aangesloten bij het NK-Tegelwippen. In totaal zijn 8.617 tegels 'gewipt' in onze gemeente. Dat is een vermindering van ca. 780 m2 verharding ten gunste van groen. Ons eigen beheergebied is hierdoor met ca. 600 m2 groen toegenomen en dus met een gelijke hoeveelheid verharding verminderd.</p>
<p>Hoger beheerniveau bij toeristische hotspots.</p>	<p>De groeiplaatsverbetering van bomen op de Markt in Tholen is uitgevoerd. Verder is de planvorming voor verbetering van de groenkwaliteit op de pleinen Hoogstraat en Markt in Tholen opgestart en doen we onderzoek naar de bomen in de Voorstraten in Sint Philipsland, Stavenisse en Sint-Annaland.</p>

Lasten en baten programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie

Wat heeft het gekost?

Thema	Begroting na wijziging			Rekening			Begroting
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	-Rekening
5.1 Sportbeleid en activering	310.658	100.258	210.400	271.086	114.697	156.389	54.011
5.2 Sportaccommodaties	1.413.088	240.000	1.173.088	1.419.568	293.806	1.125.762	47.326
5.3 Cultuur	346.441	7.500	338.941	434.180	18.125	416.055	-77.114
5.4 Musea	310.203	0	310.203	323.335	2.500	320.835	-10.632
5.5 Cultureel erfgoed	472.023	23.500	448.523	451.577	24.499	427.078	21.445
5.6 Media	389.450	50.000	339.450	385.007	0	385.007	-45.557
5.7 Openbaar groen en recreatie	1.650.537	139.000	1.511.537	1.695.315	214.066	1.481.249	30.288
Totaal	4.892.400	560.258	4.332.142	4.980.069	667.694	4.312.375	19.767

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 19.767.

Sportbeleid en activering

Het voordeel binnen het taakveld komt met name door de specifieke uitkering voor stimulering van sport. Het voorlopige uitkeringspercentage is bij de vaststelling over 2021 opwaarts bijgesteld.

Sportaccommodaties

Binnen het taakveld Sportaccommodaties is een voordeel ontstaan bij zwembad De Spetter te Tholen € 50.000. Dit komt enerzijds door iets lagere exploitatielasten en anderzijds door hogere opbrengsten zwemgelden en horeca. Daarnaast is een nadeel ontstaan op de exploitatie van de drie sport- en gemeenschapscentra. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een aanvullende storting in de voorziening onderhoud gebouwen teneinde een negatieve stand van de voorziening ultimo boekjaar te voorkomen € 24.000. Dit nadeel valt vrijwel weg tegen het voordeel op de sportterreinen, ontstaan door lagere exploitatielasten (o.a belastingen en afschrijvingen) en een hogere voorlopige specifieke uitkering voor stimulering van sport over 2022.

Cultuur

Binnen het taakveld is een nadeel ontstaan door een hogere bijdrage aan GR Zeeuwse Muziekschool als gevolg van de afrekening over 2022 (€ 40.000). Verder is een nadeel van € 37.000 ontstaan door coronacompensatie aan diverse verenigingen (geen invloed op het rekeningsaldo).

Cultureel erfgoed

Binnen dit taakveld is een voordeel ontstaan. Dit komt o.a doordat het budget van € 75.000 voor het op orde krijgen van de basis in het oude stadhuis van Tholen-stad ten behoeve van een bredere opstelling dit jaar niet meer besteed is. Ook de toegezegde bijdrage van € 30.000 voor de restauratie van het grafmonument in het kerkgebouw van de Hervormde Gemeente Stavenisse is in 2022 niet verstrekt. Beide budgetten zijn in 2023 wederom benodigd (voorstel resultaatbestemming). Daarentegen zijn de exploitatielasten van de gemeentelijke gebouwen € 45.000 hoger uitgevallen, met name door de niet geraamde lasten voor het opstellen van een meerjaren onderhoudsplanning enerzijds en een hogere storting van € 40.000 in de voorziening onderhoud gebouwen anderzijds. Dit laatste was nodig om ultimo boekjaar een negatieve stand van de voorziening te voorkomen.

Media

Het nadeel van € 45.000 wordt veroorzaakt door het beëindigen van het project Taalhuis Tholen en de als gevolg daarvan weggefallen vergoeding. Vanaf 1 januari 2022 zijn de activiteiten ondergebracht bij GR SWVO en Bibliotheek Oosterschelderegio.

Openbaar groen en recreatie

Binnen het taakveld Openbaar groen en recreatie is een voordeel van € 30.000 ontstaan, doordat het budget om papier- en GFT-containers bij bestaande verzamelbouw in te passen in de omgeving niet volledig besteed is.

Programma 6 Sociaal domein

Thema: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Doelstelling taakveld:

Het stimuleren en (mede-)organiseren van algemene voorzieningen gericht op participatie.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Aantal statushouders cf. taakstelling (cumulatief)	30	35
% mantelzorgers dat mantelzorg geven tamelijk zwaar vindt	7,2%	18%

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Uitvoering taakstelling opvang statushouders;	De taakstelling is behaald, ondanks een grote stijging van de wettelijke taak.
Uitvoering nieuwe wet inburgering;	De uitvoering heeft plaatsgevonden conform de beleidsnotitie en de wettelijke kaders.
Kerngerichte vormgeving van de dorpshuisfunctie in diverse kernen, waarbij gebruik gemaakt wordt van “natuurlijke momenten”;	In Poortvliet zal de dorpshuisfunctie onderdeel gaan uitmaken van de Multifunctionele Accommodatie (MDA) aan Gaaswijck. Het ontwerp is opgesteld en afgestemd. In 2023 wordt de realisatie verder vormgegeven.
Bevorderen (positieve) ontwikkelingen in Sint-Maartensdijk en de onderlinge samenhang;	Tuus in Smerdiek heeft een belangrijke rol gespeeld bij de positieve ontwikkelingen in Sint-Maartensdijk als magazijn door en voor de Smerdiekenaars en als pilot van Empowercare, een Europese samenwerking met als doel de gemeenschap te versterken. In 2023 zal Empowercare een vervolg krijgen.
Inzet van jongerenwerkers en buurtsportcoaches voor preventie;	Dit maakt onderdeel uit van het jaarplan van de buurtsportcoaches en jongerenwerkers
Uitvoeren beleidsnotitie Mantelzorgondersteuning;	Er zijn voorlichtingsavonden en workshops georganiseerd. Verder zijn er, in samenwerking met de zorgklokken, bijeenkomsten voor de dag van de mantelzorger gehouden. Daarnaast hebben er verschillende activiteiten plaatsgevonden voor zowel oudere als jonge mantelzorgers.
Inzetten op vinden mantelzorgers, versterken mantelzorger door eigen regie, hulp bij uitbreiden informeel netwerk;	Voor het vinden van mantelzorgers vindt er nauwe samenwerking en overleg met de zorgklokken en andere betrokken partijen uit het voorliggend veld plaats. Mantelzorg is eveneens onder de aandacht gebracht op scholen (via jongerenwerk voor jonge mantelzorgers), social media en lokale kranten.

Zorgketteren betrekken in de ondersteuning van mantelzorgers door vrijwillige inzet;	De vrijwilligers van alle zorgketteren en de vrijwillige thuiszorg van de gemeente zijn gedurende het hele jaar ingezet om mantelzorgers te ondersteunen.
Door dialoog met de samenleving initiatieven faciliteren/stimuleren via het Stimuleringsfonds Samenleving;	In 2022 zijn 3 initiatieven ondersteund door de inzet van het Stimuleringsfonds Samenleving, t.w.: <ul style="list-style-type: none"> - Dorpstafel Sint-Maartensdijk: Organisatie Dag van Smerdiek; - Stichting Westerlicht Tholen: Inloopcentrum voor kankerpatiënten; - Stichting Collectief Renoveren op Tholen: Start- en werkkapitaal.
Verdere invulling geven aan pact tegen eenzaamheid.	Er zijn subsidies verleent voor acties gericht op het terugdringen van eenzaamheid. Met Alzheimer Nederland is een scan uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat Tholen dementie en eenzaamheid goed op het netvlies heeft en naar tevredenheid acties uitvoert om eenzaamheid te bestrijden en mensen met dementie (en hun mantelzorgers) te ondersteunen.

Thema: 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Doelstelling taakveld:

Het identificeren en waar nodig vergroten van eigen kracht in de samenleving en waar nodig het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Het kernteam, welke procesregie voert op meervoudige problematiek, zetten we in bij de beoordeling van voorgenomen afwijzingen van aanvragen, vanwege de deskundigheid in dit team (GZ- psycholoog en Jeugdarts GGD);	Het kernteam is in 2022 gecontinueerd.
Het voortzetten van het bieden van cliëntondersteuning via het SMWO;	Het contract is verlengd tot 2024.
Inzet van hooggekwalificeerde jongerenwerkers voor preventie en zondig toeleiding tot jeugdhulp.	De jeugdconsulenten verwijzen ook door naar de jongerenwerkers. Deze kunnen meehelpen bij deelname aan activiteiten en het ontwikkelen van een sociaal netwerk.

Thema: 6.3 Inkomensregelingen

Doelstelling taakveld:

Het bieden van (tijdelijke / aanvullende) financiële ondersteuning aan mensen die niet zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Kinderen in uitkeringsgezinnen (%)	3%	3%
Werkloze jongeren 16-22 (%)	1%	1%
Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	19,5	21,5
Aantal toegekende aanvragen kwijtschelding	410	311

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Inzetten van re-integratie instrumenten ten behoeve van toeleiding naar werk	Inwoners met een uitkering van de gemeente Tholen en niet-uitkeringsgerechtigden (gemeentelijke doelgroep) hebben we een passend re-integratietraject geboden in het kader van toeleiding naar werk. De werkmakelaar speelt daarin een belangrijke rol. Voorbeelden daarvan zijn werkervaringsplekken, trajecten gericht op het werkfit maken, aanleren van competenties, jobcoaching en inzet van loonkostensubsidie.
Uitvoering geven aan het Armoedebeleid door het bieden van maatwerk;	Aan inwoners met een inkomen tot 110% is categoriale bijstand verstrekt (bijdrage in de collectieve ziektekostenverzekering, activeringsregeling kinderen en volwassenen). Daarnaast is individuele bijstand verleend. Ook is in 2022 aan inwoners met een inkomen tot en met 130% van het sociaal minimum de eenmalige energietoeslag 2022 uitgekeerd. In 2022 heeft de raad besloten om het armoedebeleid met ingang van 1 januari 2023 te herijken, i.c. de inkomensgrens van de categoriale regelingen te verhogen naar 130% en aanvullende maatregelen te nemen.
Aanbieden van schuldhulpverlening;	De schuldhulpverlening hebben we, na het stopzetten van de samenwerking met GR De Bevelanden, vanaf 1 juli 2022 zelf opgepakt. Daarnaast is met de inzet van een netwerk- en preventiemedewerker verder invulling gegeven aan de wettelijke taak die we als gemeente hebben op het gebied van vroegsignalering ter voorkoming van schuldenproblematiek.

Thema: 6.4 WSW en beschut werk

Doelstelling taakveld:

Het bevorderen van maatschappelijke participatie die niet gericht is op doorstroming naar reguliere arbeid.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Aantal te realiseren beschutte werkplekken	4	6

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Samen met de gemeenten op de Bevelanden De Betho instandhouden voor beschut werken.	Eind 2022 zijn er bij De Betho 22 beschutte werkplekken gerealiseerd (v.j. 16) . Vanaf 2017 is er een wettelijke taakstelling om beschutte werkplekken te realiseren. Uw raad heeft destijds besloten om middelen ter beschikking te stellen om jaarlijks 2 beschutte werkplekken te realiseren boven de wettelijke taakstelling van 2. Dit om wachtlijsten te voorkomen. Eind 2022 zijn er overeenkomstig de wettelijke taakstelling 12 beschutte werkplekken gerealiseerd en 10 boven de wettelijke taakstelling.

Thema: 6.5 Arbeidsparticipatie

Doelstelling taakveld:

Ondersteuning bij het vinden van werk.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	>580	601,8
Netto arbeidsparticipatie (%)	>70%	73,4%
Re-integratievoorzieningen per 10.000 inw. van 15 – 64 jaar	<243	242,9

*gegevens 2020

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Inzetten van re-integratietrajecten;	Doordat steeds meer personen die zich melden voor bijstand nog niet werkfit zijn, wordt gekeken naar passende re-integratietrajecten. Dit is niet altijd eenvoudig, omdat men meestal in een traject van zorg (behandeling) zit of gaat volgen, wat de mogelijkheden voor een passend re-integratietraject bemoeilijkt. Soms wordt ook vanuit behandeling aangegeven dat het starten van een re-integratie afgeraden wordt om de behandeling niet te frustreren. Vaak is het meer bieden van structuur door tijdelijke inzet van (arbeidsmatige) dagbesteding en/of vrijwilligerswerk.

Gecoördineerde werkgemersbenadering; samenwerking op regionaal gebied met andere gemeenten, SW bedrijven,UWV, ROC West-Brabant, BZW en kenniscentra;	Via het Werkplein wordt samen met UWV en GR de Bevelanden gekeken wat gezamenlijk (in de arbeidsmarktregio Zeeland) of lokaal opgepakt moet / kan worden. In de praktijk blijkt dat zeker de benadering van werkgevers het meest effectief is, als dit lokaal gebeurt, maar door praktijkervaringen te delen wordt de kennis gedeeld.
--	---

Thema: 6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)

Thema: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Doelstelling taakveld:

Bevorderen van zelfstandigheid van volwassenen met een beperking of psychische problemen.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Cliënten met maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inw.	550	450

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Uitvoering geven aan het lokaal actieplan "Grip op sociaal domein". Sturen op basis van data; inzicht krijgen in ontwikkelingen en tendensen en daarop acteren kostenreductie);	Continuering van maatregelen.
Uitvoering geven aan regionaal actieplan "Grip op WMO". Actieve deelname aan uitwerking van 6 regionale koste remmende maatregelen, alsmede implementatie van deze maatregelen;	Het plan is eind 2022 in de afrondende fase gekomen. De balans wordt in 2023 opgemaakt en de succesvolle interventies zijn regionaal en lokaal geïmplementeerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de 3-6-9 maanden evaluatie en het verbod op marketing.
Inzetten op vroegsignalering, preventie en informele zorg. Onderzoek naar mogelijkheden om samen met de zorgketten algemene voorzieningen aan te bieden, waardoor maatwerkvoorzieningen mogelijk langer uitgesteld worden.	Dit onderdeel is doorgeschoven, omdat prioriteit is gegeven aan het ontwerpen van het dorpsloket. De verkennende gesprekken hierover lopen.
Het organiseren van passende ondersteuning (huishoudelijke hulp, begeleiding) voor mensen die niet op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving.	Continuering van regelingen.

Thema: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Doelstelling taakveld:

Jeugdigen en ouders krijgen, waar nodig, tijdig bij hun situatie passende hulp.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Jongeren met jeugdhulp %	<11,8%	10,5%

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Nadrukkelijker sturen oplooptijd en verlengingen van de casussen door tussentijdse evaluaties;	Door de jeugdconsulenten zijn tussentijdse evaluaties uitgevoerd na 3, 6 en 9 maanden.
Nadrukkelijker sturen op eigen kracht van de inwoners bij hulpvragen, verlengingen en afbouw van zorg. Uitgangspunt is normalisering van de zorg;	Het inzetten op de eigen kracht en normaliseren van zorg behoort tot de reguliere werkwijze van de jeugdconsulenten (en voorliggend veld).
De buurtsportcoaches nadrukkelijker in positie brengen ten behoeve van hun signaleringsfunctie;	De lijnen tussen de buurtsportcoaches en jeugdconsulenten zijn verkort, waardoor signalen beter worden doorgezet.
De signalerende en preventieve taak van de jongerenwerkers, alsmede zonodig de toeleiding naar zorg, doorzetten;	De contacten tussen de jongerenwerkers en de jeugdconsulenten zijn geïntensiveerd, o.a. door hun gezamenlijke intervisie-bijeenkomsten.
Voortzetten van het preventieve project Buurtpedagoog in Oud-Vossemeer en St. Maartensdijk, en bezien in hoeverre deze functie kan worden uitgebreid naar andere kernen.	De functie is uitgebreid naar alle kernen binnen de gemeente. Deze uitrol loopt t/m het schooljaar 2022/2023 en wordt gefinancierd van de NPO-gelden (Nationaal Programma Onderwijs). Op deze wijze worden deze gelden, op verzoek van de scholen, breed ingezet om de gevolgen van corona te beperken en aan te pakken.

Thema: 6.81 Geescaleerde zorg 18+

Doelstelling taakveld:

Het in samenwerking met Zeeuwse gemeenten bieden van voorziening voor opvang- en beschermd wonen.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Toegang lokaal organiseren	Het proces voor toekenning van beschermd wonen is lokaal geïmplementeerd. Het toegangsproces verloopt via de individuele gemeente met ondersteuning van de onafhankelijk expert.
Norm van opdrachtgeverschap met 13 gemeenten uitwerken	De norm van opdrachtgeverschap is vastgesteld.
Met de 13 gemeenten komen tot een governance structuur voor BW	De governance structuur in combinatie met de partnerschap afspraken zijn doorgeschoven naar 2023 door uitstel van de decentralisatie naar 2024 is er meer ruimte genomen om zaken goed te inventariseren.
Partnerschap afspraken maken	Zie punt governance.

Thema: 6.82 Geescaleerde zorg 18-

Doelstelling taakveld:

Het bieden van de veiligheid van kinderen en jeugdigen, met inbegrip van maatwerk dienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Jongeren met delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	<1%	*1%
Jongeren met jeugdbescherming	<1,27%	1,0%
Jongeren met jeugdreclassering	<0,22%	0,3%

*gegevens 2020

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Verdergaande samenwerking met de Gecertificeerde Instelling, waardoor preventief ingezet wordt in casussen waar de veiligheid in het geding is;	De gemeente Tholen was gastgemeente voor Vaart in Veiligheid. Het project is stopgezet in Tholen en geëvalueerd. Een nieuwe uitrol vindt plaats in een andere gastgemeente.
Daarmee in een vroegtijdig stadium een passende, bij voorkeur tijdelijke, vorm van zorg aanbieden, gericht op herstel van een veilige situatie;	We hebben passende zorg ingezet en tijdig op- en afgeschaald. We zijn verder kritisch geweest op de stapeling van zorg en hebben ingezette zorg na een looptijd van 3, 6 en 9 maanden geëvalueerd.
De ontwikkelingen volgen van het Zeeuwse project Vaart in Veiligheid en deze implementeren in de lokale situatie. Dit project gaat in op een nieuwe inrichting van de veiligheidsketen en de samenwerking met Veilig Thuis, de Gecertificeerde Instelling en de Raad voor de Kinderbescherming.	De gemeente Tholen was gastgemeente voor Vaart in Veiligheid. Het project is stopgezet in Tholen en geëvalueerd. Een nieuwe uitrol vindt plaats in een andere gastgemeente.

Lasten en baten programma 6 Sociaal domein

Wat heeft het gekost?

Thema	Begroting na wijziging			Rekening			Begroting
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	-Rekening
6.1 Samenkracht en burgerpartic.	4.783.925	2.261.657	2.522.268	4.410.020	5.928.589	-1.518.569	4.040.837
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorz.	1.178.576	0	1.178.576	1.395.895	47.075	1.348.820	-170.244
6.3 Inkomensregelingen	7.952.104	5.128.029	2.824.075	7.689.251	5.096.489	2.592.761	231.314
6.4 WSW en beschut werk	2.286.350	5.000	2.281.350	2.274.463	204.244	2.070.219	211.131
6.5 Arbeidsparticipatie	849.400	0	849.400	703.395	17.612	685.782	163.618
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	689.600	0	689.600	844.153	1.275	842.878	-153.278
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	5.410.100	150.000	5.260.100	5.247.257	179.587	5.067.670	192.430
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3.863.201	0	3.863.201	3.414.224	0	3.414.224	448.977
6.81 Geescaleerde zorg 18+	139.111	11.511	127.600	115.409	11.511	103.898	23.702
6.82 Geescaleerde zorg 18-	2.354.200	0	2.354.200	2.234.668	0	2.234.668	119.532
Totaal	29.506.567	7.556.197	21.950.370	28.328.734	11.486.382	16.842.352	5.108.018

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 5.108.018. Hieronder is een nadere analyse opgenomen tussen de begrote en de werkelijke kosten.

Samenkracht en burgerparticipatie

Binnen dit taakveld is een aanzienlijk voordeel ontstaan (€ 4,0 miljoen). Dit komt met name doordat voor de gemaakte kosten in het kader van de opvang van ontheemden uit Oekraïne bij het Rijk een Specifieke Uitkering (SPUK) kan worden aangevraagd op basis van normbedragen, terwijl de opvangkosten voor ons tot nu toe (nog) beperkt zijn en we bovendien voorzichtig geweest zijn met de vervanging van personeel in 2022. In de komende jaren zal extra inhuur onvermijdelijk zijn, teneinde onacceptabele achterstanden cq onvolkomenheden te voorkomen. De totale uitkering komt uit op € 5,5 miljoen, terwijl de totale lasten € 1,6 miljoen over 2022 bedragen. De opvang legt een grote druk op de ambtelijke organisatie en we stellen dan ook voor om het bedrag beschikbaar te houden voor crises (voorstel resultaatbestemming).

Verder zijn de huurbaten van de gemeenschapscentra € 50.000 hoger dan begroot. Dit komt met name door de extra verhuur van de Meulvliet als locatie voor Covid-19-vaccinaties en -testen. Tevens is voor de projecten van Anna Zorgt (dorpsloketfunctie en Juiste Zorg op de Juiste plaats) een bijdrage van het SWVO en een subsidie van ZonMW ontvangen (€ 45.000). Tenslotte is het budget voor inburgering in 2022 niet volledig besteed (€ 60.000).

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Het taakveld laat een nadeel zien. Dit komt met name door verschuivingen tussen de taakvelden 6.2, 6.71 en 6.82, als gevolg van de juiste verwerking van de lasten voor uitvoering van de Jeugdwet zorg in natura. Deze lasten worden verantwoord op basis van de (gewijzigde) begroting van GR GGD Zeeland. Op basis van deze systematiek is een bijdrage over 2022 verwerkt van € 6,449 miljoen, terwijl in de gemeentelijke begroting een bijdrage voor 2022 geraamd was van € 6,556 miljoen. De uiteindelijke afrekening wordt verwerkt in 2023.

<i>Taakveld</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>	<i>Verschil</i>	
6.2	568.000	123.000	-445.000	nadeel
6.72	3.905.000	4.333.000	428.000	voordeel
6.82	1.976.000	2.100.000	124.000	voordeel
	6.449.000	6.556.000	107.000	

Anderzijds laat de afrekening van GR GGD Zeeland over 2021 een aanvullend voordeel zien, aangezien de afrekening van de meerkosten bij de voorjaarswijziging 2022 dubbel verwerkt is (€ 90.000). Bovendien zijn de budgetten voor experimenten in het sociaal domein (€ 130.000) en indicaties in 2022 niet volledig besteed (€ 35.000) en heeft het project Vaart in Veiligheid, door de inzet van eigen personeel, per saldo een voordeel opgeleverd (€ 20.000).

Inkomensregelingen

Het taakveld Inkomensregelingen laat een voordeel zien van € 230.000, met name door lagere lasten voor inkomensvoorzieningen Participatiewet. Het uitkeringsbestand is in 2022 vrijwel gelijk gebleven, terwijl een stijging verwacht was.

WSW en beschut werk

Het voordeel binnen het taakveld komt met name door de afrekening van GR De Betho over 2022. Op grond van de (voorlopige) jaarcijfers 2022 kan de gemeente Tholen een voordelige afrekening over 2022 verwachten (18,2% van € 1.126.000).

Arbeidsparticipatie

Het voordeel binnen het taakveld is ontstaan door lagere uitgaven voor re-integratie-voorzieningen Participatiewet. In het afgelopen jaar hebben we een stijging gezien van uitkeringsgerechtigden, die voldoende arbeidsfit waren om zonder al te grote inzet van re-integratie zelfstandig uit te stromen. Dit werd nog eens versneld door de aantrekkende arbeidsmarkt. Veel uitkeringsgerechtigden waren hierdoor vrij snel te bemiddelen naar werk, zonder intensieve en kostbare trajecten.

Maatwerkvoorzieningen

Het taakveld Maatwerkvoorzieningen laat een nadeel zien van circa € 150.000. In 2022 hebben namelijk een aantal grote woningaanpassingen plaatsgevonden.

Maatwerkdienstverlening18+ (Wmo)

Het taakveld laat een voordeel zien van bijna € 0,2 miljoen.

De lasten voor uitvoering van de Wmo zorg in natura worden verantwoord op basis van de (gewijzigde) begroting van GR SWVO. Op basis van deze systematiek is over 2022 een bijdrage op dit programma verwerkt van € 5,67 miljoen. Deze bijdrage is € 90.000 hoger dan de raming in de gemeentelijke begroting. De definitieve afrekening wordt verwerkt in 2023. De afrekening van GR SWVO over 2021 is echter positief uitgevallen. Het gaat voor huishoudelijke hulp om € 35.000 en voor begeleiding om € 150.000.

Ook de lasten voor persoonsgebonden budgetten (PGB's) zijn € 95.000 lager uitgevallen. We zetten al jaren in op terugdringing van het aantal PGB's.

Maatwerkdienstverlening18- en Geëscaleerde zorg 18- (Jeugdwet)

Zie taakveld Toegang en eerstelijnsvoorzieningen.

Programma 7 Volksgezondheid en Milieu

Thema: 7.1 Volksgezondheid

Doelstelling taakveld:

Bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners en bezoekers.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Ontwikkeling lokale nota volksgezondheid op basis van de nieuwe landelijke nota;	De lokale nota is in 2022 vastgesteld.
Voorlichtingsprogramma op basisonderwijs (1nul1);	Het voorlichtingsprogramma is uitgevoerd.
Samenwerking tussen sport, cultuur en volksgezondheid verder uitdiepen en samenbrengen in een preventie nota.	Het preventie akkoord lekker in je vel is een uitwerking van de combinatie sport, cultuur en preventie. Deze wordt in 2023 verder ingekleurd.

Thema: 7.2 Riolering

Doelstelling taakveld:

Het (afval)watersysteem in Tholen is een systeem dat kosteneffectief:

- De volksgezondheid van de inwoners van Tholen (de gebruikers) waarborgt;
- Het stedelijk afvalwater zodanig inzamelt, transporteert en verwerkt dat daarbij zo weinig mogelijk systeemvreemd water (hemel- en grondwater) wordt afgevoerd richting de zuivering en waarbij zo min mogelijk energie wordt verbruikt;
- In hoge mate het hemelwater gescheiden van het overige afvalwater zodanig inzamelt en verder verwerkt dat bij hevige regen geen wateroverlast/schade optreedt (klimaatbestendigheid) en het ingezamelde hemelwater daar waar mogelijk beschikbaar stelt voor nuttig gebruik;
- Bovengrondse voorzieningen kent voor een klimaatbestendige regenwaterafvoer (daar waar dat ruimtelijk mogelijk is) en voldoende voorzieningen kent om regenwater vast te houden en te bergen om droge perioden klimaatbestendig te kunnen overbruggen;
- De kwaliteit van het oppervlaktewatersysteem en het grondwatersysteem niet in gevaar brengt;
- Een grondwaterregime heeft, dat passend is bij de bestemming binnen de bebouwde kom;
- Qua toestand en functioneren binnen acceptabele risico's continu voldoet.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
% riolering met achterstallig onderhoud	<2%	< 2%
Aantal aangepakte schadeveroorzakende overlastlocaties	>3	2
% drainagesetstel met achterstallig onderhoud	<1%	< 1%
% drainage verwerkt in beheerpakket	100%	100%

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
SWO-maatregelen: bepalen en uitvoeren van (bovengrondse) maatregelen om schade als gevolg van wateroverlast te beperken;	<p>Het project Bierensstraat (Sint-Annaland) is in 2022 gestaag gevorderd en zal begin 2023 afgerond worden. Het project Regentessestraat (Tholen) is voorbereid en start begin 2023, daarmee is het iets vertraagd.</p> <p>Het ontwerp voor de Burgemeester Baasstraat (Sint-Annaland) is positief door het college ontvangen en is in voorbereiding. In de Gildenstraat (Tholen), Minneputtenstraat (Tholen) en de Hoenderweg (Sint-Annaland) zijn kleine maatregelen in voorbereiding. Ook langs de Zuiddijk in Sint Philipsland is een maatregel in voorbereiding.</p> <p>In Oud-Vossemeer zijn twee kleine maatregelen uitgevoerd en is/wordt samen met het waterschap onderzoek gedaan naar het functioneren van het rioleringsstelsel in combinatie met het oppervlaktewatersysteem.</p>
Zo mogelijk bovenstaande combineren met wegonderhoud en waterhuishoudkundige maatregelen voor het openbaar groen met het oog op langdurige droge perioden in de toekomst;	In de Bierensstraat, Regentessestraat, Burgemeester Baasstraat en de Zuiddijk zijn/worden werkzaamheden gecombineerd.
Bij onderhoud van wegen tegen minimale kosten drainage aanleggen in de openbare ruimte, zodat cunetten droog worden gehouden en perceelaansluitingen afgevoerd kunnen worden met één enkele drainageleiding. Tevens wordt - waar dit nuttig is - een gescheiden stelsel gerealiseerd;	<p>Met het nieuwe GRP is ervoor gekozen om alleen een gescheiden stelsel aan te leggen als dit een oplossing is voor het voorkomen van wateroverlast. In de Bierensstraat en de Regentessestraat is dit het geval.</p> <p>Bij de grotere projecten is/wordt drainage aangelegd.</p>
Bepalen en uitvoeren van onderhoudsmaatregelen om de gemiddelde levensduur van het rioolstelsel te handhaven/vergroten op basis van levenscycluskosten;	<p>Bij het bepalen van de maatregelen voor herstel van rioleringsobjecten is nadrukkelijk de afweging gemaakt of de maatregel nu noodzakelijk is of nog tien jaar kan wachten. (Het riool wordt eens in de 10 jaar geïnspecteerd).</p> <p>Tevens wordt waar mogelijk gekozen voor relining als goedkoper alternatief voor het vervangen van de riolering.</p>
Kleine herstelmaatregelen uitvoeren aan de riolering gebaseerd op geconstateerde schadebeelden;	De selectie van maatregelen is gedaan en uitvoering vindt plaats in 2023.
Periodiek reinigen van rioleringsobjecten en drainage;	Poortvliet, Anna-Jacobapolder (inclusief gehuchten) en de kern Tholen zijn gereinigd en geïnspecteerd. Drainage wordt eens per twee jaar gereinigd.
Faciliteren van bewoners bij het afvoeren van grondwater dat leidt tot overlast (grondwaterbeheersing);	In de Louisestraat (Tholen) is drainage langs de gevels aangelegd en er is een overnamepunt aangeboden in Sint-Annaland.

Invulling en vervolg geven aan de Klimaatadaptatie Strategie Zeelanden het initiatief 'Thools Groen voor een beter buitenklimaat' in het kader van Ruimtelijke Adaptatie m.b.t. tot het veranderende klimaat;	In 2022 zijn weer gratis bomen uitgedeeld aan bewoners en is meegedaan aan het NK-Tegelwippen.
Analyse diverse kernen voor hittebestendig inrichten van de openbare ruimte.	Deze maatregel is niet uitgevoerd. De analyse kan verder opgepakt worden via de Zeeuwse Klimaatatlas (labelsysteematiek).

Thema: 7.3 Afval

Kerncijfers (excl. milieustraat)	R 2020	R 2021	R 2022
Aantal tonnen restafval (h-a-h / fijn huishoudelijk)	4.025	3.809	3.524
Aantal tonnen GFT-afval (h-a-h / fijn bioafval)	3.604	3.731	3.410
Aantal tonnen OPK (h-a-h)	1.194	1.257	1.180
Aantal tonnen glas (glasbakken kernen)	452	463	437
Aantal tonnen PMD (h-a-h)	566	606	596

Doelstelling taakveld:

Het restafval beperken en toewerken naar 100 kg restafval per inwoner in 2025 (VANG-doelstelling). Daarnaast tegen aanvaardbare kosten (zuivere) grondstoffen en restafval bij huishoudens inzamelen en verwerken.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Omvang huishoudelijk restafval, totaal (kg/ inwoner)	150	131
Omvang gescheiden ingezamelde kunststof (ton)	600	596

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Evaluatie pilot GFT-E Stavenisse uitvoeren en mogelijke successen invoeren in de hele gemeente;	De pilot Stavenisse en Scherpenisse is uitgevoerd en middels onderzoek van Citizens en straatgesprekken geëvalueerd. Er wordt een voorstel aan de hand van de ervaringen voorbereid voor de raad.
Volumesturing optimaliseren;	Via een proef is gekeken of volumesturing verder geoptimaliseerd kan worden door restafval één keer per zes weken in te zamelen. Verder wordt eraan gewerkt om systemen van ondergrondse containers voor te bereiden op volumesturing.
Grondstofinzameling beter faciliteren;	Er zijn meer glasbakken geplaatst en er is in de pilot gewerkt met ervaringen van luierinzameling. Op de milieustraten zijn voorzieningen getroffen, zodat steeds meer grondstoffen apart ingezameld worden.

Inzamelen hoogbouw optimaliseren; bovengrondse verzamelcocons vervangen door ondergrondse containers met pasjessysteem;	De levering van containers verloopt moeizaam. Het college heeft criteria vastgesteld voor plaatsing op nieuwe locaties. De vervanging van een cocon kan op een bestaande aangewezen locatie als deze geschikt is voor het plaatsen van ondergrondse container.
Milieustraat toegangscontrole en ontwikkelingen rondom Ambachtcentra;	Regionaal besloten is besloten tot het plaatsen van slagbomen bij milieustraten. Naar verwachting wordt dit eind 2023 uitgerold. Het principebesluit met betrekking tot regionalisering van milieustraten is in uw raad behandeld.
Mogelijkheden voor Repair cafe's onderzoeken met Kringloopcentra;	Er wordt gewerkt aan het opstarten van het Netwerk Rondomm.
Afval scheiden op scholen pilot evalueren en mogelijk doorzetten gehele gemeente.	De pilot is vanwege de coronacrisis doorgeschoven en moet nog geëvalueerd worden.

Thema: 7.4 Milieubeheer

Doelstelling taakveld:

We streven naar een duurzaam Tholen door het voorkomen of beperken van schade aan de Thoolse woon- en werkomgeving. Ontwikkelingen rondom duurzaamheid worden waar mogelijk gestimuleerd en gefaciliteerd. In 2025 wordt ten minste 25% van onze energievraag lokaal duurzaam opgewekt.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Hernieuwbare energie (%)	19	*20,7
Elektriciteitsgebruik woningen (KWh per jaar)	2.750	3.070
Gasverbruik woningen (m ³ per jaar)	1.200	1.395

*gegevens 2020

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
We voeren verschillende projecten uit de visie op de energiebalans programmatisch uit.	<p>We hebben o.a. de volgende projecten opgepakt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • heroverweging van het beleid zonnepanelen in beschermd stadsgezicht • aanbieding van kleine verduurzamingsmaatregelen aan huurders (energie-emmer) • verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed (m.n. het gemeentehuis) • vaststelling van een integrale laadvisie voor een lokale (snel)laadinfrastructuur • verlaging CO₂-uitstoot van het eigen wagenpark • beïnvloeding van gedrag woon-werkverkeer via o.a. pilots voor het fietsen en carpoolen • onderzoeken naar verduurzaming van de bedrijventerreinen, zoals Slabbeoornpolder / Welgelegen bij Tholen en het terrein Poortvliet

We gaan aan de slag met het eerste wijkuitvoeringsplan.	In de Zeeuwse samenwerking was eerder afgesproken één sjabloon hiervoor te maken, maar dit bleek niet realistisch door verschillende transitiepaden. We gaan daarom in 2023 aan de slag met het opstellen van de wijkaanpak richting het eerste wijkuitvoeringsplan. We starten hiervoor met het bouwen van een community.
---	--

Thema: 7.5 Begraafplaatsen

Kerncijfers	R 2020	R 2021	R 2022
Aantal begrafenissen o.b.v. aantal gedolven graven	174	161	127
Aantal verleende vergunningen monumenten	95	109	96
Aantal bijzettingen urnen	4	3	3
Aantal verleende rechten particuliere graven	124	145	131
Aantal verleende gebruiksrechten algemene graven	14	12	11
Aantal verlengingen particuliere graven 10 jaar	222	257	270

Doelstelling taakveld:

Het mogelijk maken om tegen redelijke tarieven begraven te worden en begraven gehouden te worden en as te bestemmen.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Inventarisatie rechthebbenden van oude graven. De doorlooptijd van de inventarisatie (excl. voorbereidingen) bedraagt ruim 1 jaar per begraafplaats. Voor 2022 betreft dit Poortvliet en Oud-Vossemeer;	De inventarisatie van rechthebbenden op de begraafplaats Poortvliet is afgerond. De beoordeling van de grafstenen op deze begraafplaats is nog in uitvoering. De voorbereidingen voor inventarisatie Oud-Vossemeer en Scherpenisse zijn ook opgestart, dit loopt in 2023 door.
Aansluitend aan de bovengenoemde inventarisatie per kern uitvoering geven aan de tweede ronde opnieuw in gebruik nemen van graven waarvan afstand van de rechten is gedaan. En het verwijderen van gedenkstenen van de oudere graven waarvan rechten vervallen zijn verklaard. Voor 2022 betreft dit Stavenisse en Poortvliet;	Begraafplaats Stavenisse is vrijwel gereed. Plaatsing van het gedenkmonument volgt nog. Uitvoering begraafplaats Poortvliet volgt na ontvangst en verwerking van het advies van de Heemkundekring. Een en ander naar verwachting in de eerste helft van 2023.
Uitvoering geven het opstellen van een lijst van graven die van historische betekenis zijn of waarvan de grafbedekking een opvallende kwaliteit heeft.	De beoordeling van de grafstenen op de begraafplaats in Poortvliet is in uitvoering. Na ontvangst van het advies van de Heemkundekring hierover wordt de lijst verder aangevuld.

Lasten en baten programma 7 Volksgezondheid en Milieu

Wat heeft het gekost?

Thema	Begroting na wijziging			Rekening			Begroting
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	-Rekening
7.1 Volksgezondheid	1.350.911	10.000	1.340.911	1.308.816	15.162	1.293.654	47.257
7.2 Riolering	1.876.800	2.353.000	-476.200	2.021.294	2.498.041	-476.747	547
7.3 Afval	2.675.467	3.252.059	-576.592	2.767.523	3.350.514	-582.991	6.399
7.4 Milieubeheer	1.234.650	45.000	1.189.650	1.086.219	21.627	1.064.592	125.058
7.5 Begraafplaatsen	379.051	553.000	-173.949	410.625	582.615	-171.990	-1.959
Totaal	7.516.879	6.213.059	1.303.820	7.594.476	6.467.958	1.126.517	177.303

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 177.303.

Volksgezondheid

Binnen het taakveld Volksgezondheid zijn de kosten voor ondersteuning in het sociaal domein lager uitgevallen doordat de jeugdprofessionals van SPRING vanaf dit jaar via de Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland worden ingekocht.

Milieubeheer

Binnen het taakveld Milieubeheer is het budget voor de visie energiebalans niet volledig besteed. Het restantbudget van € 65.000 schuift door naar volgend jaar (geen invloed op rekeningsaldo).

Verder zijn ook de lasten voor o.a. milieu-educatie (€ 10.000), energiecoaches (€ 18.000) en actualisatie nota bodembeheer (€ 15.000) lager uitgevallen. De actualisatie is overigens afgerond en het genoemde voordeel van € 15.000 heeft geen invloed op het rekeningsaldo vanwege een lagere aanwending van de algemene reserve vrij besteedbaar.

Programma 8 Ruimte en Wonen

Thema: 8.1 Ruimtelijke ordening

Doelstelling taakveld:

Binnen gestelde kaders ontwikkeling mogelijk maken en op ondernemende wijze waar mogelijk initiatieven faciliteren.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1-7-2022 in werking. Deze wet heeft een grote impact op de gemeentelijke organisatie. Bij de implementatie van de Omgevingswet en bij het opstellen van de Omgevingsvisie is "ruimte aan de Thoolse samenleving" het leidende uitgangspunt. Eind 2019 is het ambitieniveau door de gemeenteraad vastgesteld, begin 2022 volgt de omgevingsvisie en daarna het omgevingsplan;	De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld. De wet zal nu op 1 januari 2024 in werking treden. De vaststelling van de Omgevingsvisie is ook uitgesteld. Het jaar 2022 is gebruikt om met inbreng van bevolking, stakeholders en gemeenteraad een concept-Omgevingsvisie op te stellen. De vaststelling volgt, afhankelijk van verwerking van de input, later in 2023 danwel 2024.
Ontwikkelen en beoordelen van ruimtelijke plannen waarbij in de uitvoering rekening gehouden wordt met de woningbouwprogrammering;	Er zijn diverse plannen opgestart en/of afgerond
Mogelijke initiatieven vanuit de markt onderzoeken en ondersteunen;	We hebben veel principeverzoeken behandeld en waar mogelijk medewerking verleend
Voor plannen van derden worden anterieure overeenkomsten met initiatiefnemers gesloten in het kader van de financiële haalbaarheid en het kostenverhaal.	Daar waar medewerking verleend is aan een principeverzoek, is een anterieure overeenkomst opgesteld

Thema: 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Doelstelling taakveld:

Het aantonen (inzichtelijk hebben en houden) van de economische uitvoerbaarheid van gemeentelijke planontwikkelingen (woningbouw).

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
In exploitatie	6	6
Afgesloten	0	0

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Alle bestaande grondexploitaties worden geactualiseerd en ter vaststelling aan de raad voorgelegd.	Alle grondexploitaties zijn geactualiseerd en vastgesteld in de raadsvergadering van april 2022.

Thema: 8.3 Wonen en bouwen

Doelstelling taakveld:

Zorgen voor voldoende en kwalitatief goede huisvesting voor alle bevolkingsgroepen, waarbij ook de woonomgeving moet passen bij de typen woningen die gebouwd worden.

Wat wilden we bereiken (specifieke doelstelling)?	Indicator B 2022	Indicator R 2022
Gemiddelde WOZ waarde (duizend euro)	208	228
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	14	9,5
Demografische druk %	78	78
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	668	*704
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	756	*792

* In voorgaande jaren was in de "Atlas voor lokale lasten" van het COELO alleen de gemiddelde WOZ-waarde van alle woningen bekend, dus koop- en huurwoningen samen. Daarom hanteerde het COELO tot en met 2021 deze waarde in de desbetreffende "Atlas van de lokalen lasten". Sinds 2022 publiceert het CBS de woningwaarden ook uitgesplitst naar huur- en koopsector. Deze WOZ-waarde is bij de gemeenten vooral van belang bij de OZB. Omdat de OZB alleen wordt betaald door huishoudens met een koopwoning wordt bij de samenstelling van de COELO thans uitgegaan van een gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning. Hierdoor is het niet mogelijk om de woonlasten van 2021 en 2022 met elkaar te vergelijken.

Wat gingen we daarvoor o.a. doen:	Wat hebben we daarvoor o.a. gedaan:
Vaststellen van de woningbouwprogrammering 2022-2031;	De woningbouwprogrammering is in afwachting van de nieuwe provinciale bevolking- en huishoudensprognose voorlopig vastgesteld op 15 maart 2022. Aan de hand van de nieuwe prognose is de woningbouwplanning gewijzigd vastgesteld op 27 september 2022.
Uitvoeren van de regionale prestatieafspraken 2021-2024;	In de regionale prestatieafspraken is afgesproken op regionaal niveau samenwerkingsafspraken te maken en op lokaal niveau gedetailleerde resultaat- en uitvoeringsafspraken. Met het ondertekenen van de prestatieafspraken en jaarschijf is hieraan uitvoering gegeven.
Uitvoeren van de lokale prestatieafspraken;	De lokale prestatieafspraken 2022-2026 zijn ondertekend op 15 september 2022. De jaarschijf 2023 is ondertekend op 24 november 2022. Met de uitvoering van de eerste afspraken is begonnen.
Uitvoering geven aan de woonvisie.	Van de uitvoeringsagenda bij de woonvisie zijn de verschillende acties uitgevoerd of opgepakt. Een aantal voorbeelden hiervan zijn:

	<ul style="list-style-type: none"> - We werken aan een integrale bewustwordings-campagne op het gebied van duurzaamheid, waarbij vanuit wonen het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad wordt gestimuleerd; - De woningbouwprogrammering is vastgesteld; - De meerjarige prestatieafspraken (2022-2026) met Stadlander en de huurders-belangenvereniging zijn ondertekend, evenals de jaarschijf voor 2023; - Tweede woningbezit en langdurige leegstand wordt gemonitord; - Er is opdracht gegeven voor het uitvoeren van een woningmarktonderzoek in samenwerking met Stadlander; - Op 20 oktober is de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken rond de routekaart voor de renovatieopgave van Stadlander.
--	---

Lasten en baten programma 8 Ruimte en Wonen

Wat heeft het gekost?

Thema	Begroting na wijziging			Rekening			Begroting
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	-Rekening
8.1 Ruimtelijke ordening	1.199.477	30.000	1.169.477	715.554	72.923	642.632	526.845
8.2 Grondexploitatie	6.938.452	7.073.691	-135.239	3.925.318	6.307.013	-2.381.695	2.246.456
8.3 Wonen en bouwen	2.211.690	1.384.659	827.031	1.662.599	1.439.468	223.131	603.900
Totaal	10.349.619	8.488.350	1.861.269	6.303.471	7.819.404	-1.515.933	3.377.202

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 3.377.202.

Ruimtelijke Ontwikkeling

Het voordeel binnen het taakveld Ruimtelijke Ontwikkeling komt met name doordat het restantbudget voor implementatie van de nieuwe omgevingswet nog niet geheel besteed is. Het budget wordt doorgeschoven naar volgend jaar (geen invloed op rekeningsaldo). De invoering is uitgesteld naar 1 januari 2024.

Grondexploitatie

Het voordeel is met name ontstaan door tussentijdse winstnemingen. Op grond van de POC-methode zijn op de woningbouwcomplexen Stadszicht II Tholen, Deestraat Poortvliet, Poststraat-Zuid Stavenisse en Havengebied en Vroonstede Sint-Annaland dit jaar winstnemingen verwerkt voor een bedrag van € 1.975.000. Tevens is het verwachte verlies van het eind 2023 af te sluiten complex Oost Scherpenisse berekend op € 12.000, terwijl € 32.000 voorzien was.

Verder zijn de opbrengsten van grondverkoop buiten de in exploitatie zijnde complexen € 340.000 hoger uitgevallen, met name door de verkoop van een aantal in het verleden in erfpacht uitgegeven percelen bedrijfsgrond aan het eind van het jaar.

Wonen en Bouwen

Het voordeel binnen het taakveld Wonen en Bouwen komt met name doordat (1) de leges omgevingsvergunningen € 465.000 hoger zijn uitgevallen en (2) de beschikbare ISV-budgetten voor bodem en Smerdiek-West (€ 190.000) nog niet volledig besteed zijn; deze budgetten worden doorgeschoven naar volgend jaar (geen invloed op rekeningsaldo).

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

Lasten en baten programma Algemene dekkingsmiddelen

Wat heeft het gekost?

Thema	Begroting na wijziging			Rekening			Begroting
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	-Rekening
							Verschil
Treasury	141.315	2.625.826	-2.484.511	161.346	2.779.240	-2.617.894	133.383
Uitvoering WOZ	405.193	0	405.193	422.168	0	422.168	-16.975
OZB woningen	0	3.079.000	-3.079.000	0	3.184.569	-3.184.569	105.569
OZB niet-woningen	0	2.294.000	-2.294.000	0	2.550.076	-2.550.076	256.076
Parkeerbelasting	0	10.000	-10.000	0	4.426	-4.426	-5.574
Hondenbelasting	0	135.000	-135.000	0	133.263	-133.263	-1.737
Heffing en invordering	5.000	12.000	-7.000	-18.317	13.905	-32.222	25.222
Gemeentefonds	0	50.152.680	-50.152.680	0	51.260.210	-51.260.210	1.107.530
Totaal	551.508	58.308.506	-57.756.998	565.197	59.925.689	-59.360.492	1.603.494

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 1.603.494.

Allereerst is binnen de totale financiering van de gemeente een rentevoordeel ontstaan. Dit komt met name door een rentebate van € 73.000 met betrekking tot de verstrekte lening aan Tholen Stad Grondexploitatie VOF. De aflossing van deze lening was bij het opstellen van de begroting voorzien op 31 december 2020. Ook is in 2022 een rendement op de overtollige liquiditeiten behaald (€ 80.000). Tenslotte is de uiteindelijke rentetoerekening aan de grondexploitatie ruim € 20.000 lager dan geraamd, als gevolg van een gecorrigeerde winstneming (en de daaruit voortvloeiende lagere boekwaarde per 1 januari 2022) op het bedrijventerrein Welgelegen. Per saldo leidt bovenstaande op het taakveld treasury tot een voordeel van ruim € 130.000.

Verder zijn de baten onroerende zaakbelasting € 360.000 hoger uitgevallen door een toename van het areaal van met name niet-woningen.

Tenslotte is op basis van de eind 2022 en begin 2023 ontvangen specificaties van het Rijk een voordeel op de algemene uitkering gemeentefonds ontstaan van ruim € 1,1 miljoen. Van het totale voordeel heeft € 40.000 betrekking op het uitkeringsjaar 2020. Het resterende voordeel ziet toe op uitkeringsjaar 2022 en wordt veroorzaakt door (1) verwerkte taakmutaties in de decembercirculaire 2022 tot een bedrag van € 513.000 (met name voor de energietoeslag € 433.000, voorstel resultaatbestemming), (2) het vervallen van de in de programmabegroting opgenomen stelpost voor onderbesteding door het Rijk (€ 400.000) vanwege vastzetting van het volume-accres en (3) een drietal decentralisatie-uitkeringen tot een bedrag van € 154.000.

Overzicht aanwending onvoorzien

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het verloop van de post onvoorzien:

Omschrijving		Bedrag (in duizenden euro's)
Oorspronkelijke begrotingsraming		250
3 ^e begrotingswijziging (programma Sport, Cultuur en Recreatie)	-30	
7 ^e begrotingswijziging (verlaging onvoorzien naar nihil)	-220	
Totale mutatie post onvoorzien		-250
Voordelig saldo post onvoorzien jaarrekening		0

Overzicht Overhead

Om uw raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van overhead, wordt voorgeschreven dat het programmaplan en de -verantwoording in een apart overzicht de kosten van overhead weergeeft. Het gaat dan om alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. In de programma's zelf zijn de kosten opgenomen die direct betrekking hebben op het primaire proces.

Voor de bepaling van tarieven moet de overhead op een consistente wijze worden toegerekend. De methode wordt niet door de wetgever voorgeschreven, maar is opgenomen in de "Financiële verordening gemeente Tholen 2022". We hebben ervoor gekozen om de overhead aan de taakvelden toe te rekenen op basis van de directe personeelskosten. Het opslagpercentage is op basis van de begroting 2022 bepaald op 80%.

Het negatieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 354.464. Hieronder is een nadere analyse opgenomen tussen de begrote en de werkelijke kosten.

- De ICT-kosten zijn € 100.000 hoger uitgevallen. Dit komt met name door de voorlopige afrekening van de gemeenschappelijke regeling ICT WBW over 2022;
- Om een negatieve stand van de voorziening groot onderhoud gebouwen te voorkomen is een extra storting in de voorziening verwerkt (€ 50.000);
- Ultimo 2022 is een voorziening gevormd voor het (toekomstig) spaarverlof op grond van de dit jaar aangepaste CAO gemeentebestuurders. Voor het spaarverlof moet voor de bestaande verplichting een voorziening worden opgenomen, omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd niet van gelijke omvang zal zijn. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van een toename van het spaarsaldo. Ook voor het bovenwettelijke verlof dat geen gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet een voorziening worden opgenomen. De toevoeging over 2022 aan de voorziening bedraagt € 295.000. De personeelskosten op het taakveld overhead zijn echter € 90.000 lager uitgevallen. Op een totaalbudget van € afgerond 5 miljoen is deze afwijking te verwaarlozen. Per saldo resteert een nadeel van ruim € 200.000.
- De kosten voor onderhoud en brandstof gemeentebedrijf zijn als gevolg van prijsstijgingen en uitstel van geplande investeringen € 50.000 hoger uitgevallen.
- Met een huurder is aan het eind van het jaar een afkoopsom overeengekomen als gevolg van het vroegtijdig beëindigen van de huur van een deel van het gemeentehuis (voordeel: € 50.000).

Beleidsindicatoren	B 2022	R 2022
Overhead gemeentelijke organisatie (% van totale lasten)	11	10
Formatie: fte per 1.000 inwoners*	7,1	7,1
Bezetting: fte per 1.000 inwoners*	7,1	7,0
Apparaatskosten per inwoner (euro)*	€ 540	€ 531
Externe inhuur (%)	7,9	11,0

* exclusief gemeenteraad en B&W

Overzicht Vennootschapsbelasting

De verwachte belastbare winst over 2022 bedraagt € 246.883. De verschuldigde vennootschapsbelasting (VPB) hierover bedraagt afgerond € 37.032 en is verwerkt als last in de jaarrekening 2022. Dit bedrag is in overeenstemming met de meest recente doorrekening van Deloitte d.d. 6 maart 2023 op basis van de realisatie over 2022. Deze VPB-last van € 37.032 is € 258.641 lager dan de voorlopige aanslag van januari 2022 (€ 295.673).

Verder is in de jaarrekening 2022 een VPB-bate over 2021 verwerkt. In de jaarrekening 2021 was rekening gehouden met een VPB-last 2021 van € 65.000. Recent is de aangifte vennootschapsbelasting over 2021 ingediend. De belastbare winst over 2021 bedraagt € 137.388. De verschuldigde vennootschapsbelasting hierover bedraagt € 20.607. Dit is € 44.393 minder dan waarmee in de jaarrekening 2021 rekening gehouden is. De aangifte 2021 wijkt af van de fiscale doorrekening door de gewijzigde prognoses ten aanzien van bedrijventerreincomplex Tholen (peildatum 1 januari 2022). Door een aanbesteding in april 2022 is € 2 miljoen extra kosten toegerekend op basis van het verloop van de vierkante meters over de jaren.

Tenslotte wijkt de belastbare winst op basis van de definitieve aanslag 2020 (€ 305.962) € 1.533 af van het verwachte bedrag in de jaarrekening 2021 (€ 307.495). Dit heeft een voordelig effect op de te betalen VPB van € 383.

De totale VPB-last in de jaarrekening 2022 bedraagt derhalve:

VPB-last 2022	€ 37.032	
VPB-bate 2021	-€ 44.393	
VPB-bate 2020	-€ 383	
Totaal		€ 7.744

Paragrafen

De paragrafen bestaan uit:

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Onderhoud kapitaalgoederen

Bedrijfsvoering

Openbaarheid

Financiering

Grondbeleid

Verbonden partijen

Lokale heffingen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Gemeenten hebben in toenemende mate te maken met uiteenlopende risico's waarvan zij zich bewust moeten zijn. Een essentiële voorwaarde voor risicobewustwording is inzicht in risico's. Wanneer dit in voldoende mate bestaat, kan worden bepaald op welke wijze (1) risico's beheersbaar kunnen worden gemaakt en (2) de financiële positie van de gemeente tegen deze risico's kan worden beschermd. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de "Financiële verordening gemeente Tholen 2022" verplichten de gemeente tot het voeren van risicomanagement en het opstellen van een paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze paragraaf is een onderdeel van het totale risicomanagementproces en geeft met name inzicht in de financiële draagkracht van de gemeente indien zich onvoorziene tegenvallers voordoen.

De paragraaf gaat in op:

- Het risicomanagementbeleid;
- Het risicoprofiel (de gesignaleerde risico's);
- De benodigde weerstandscapaciteit;
- De risico top 5 en de beheersing van deze belangrijkste risico's;
- De beschikbare weerstandscapaciteit;
- De kengetallen omtrent de financiële positie.

Risicomanagementbeleid

Net als iedere andere organisatie heeft ook de gemeente bij de uitvoering van haar taken te maken met onzekerheden die kunnen leiden tot financiële tegenvallers. Het weerstandsvermogen is het vermogen om deze tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat de continuïteit in gevaar komt. Het weerstandsvermogen kan worden uitgedrukt als de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit (risico's).

Het beleid ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in de "Financiële verordening gemeente Tholen 2022", die door uw raad is vastgesteld op 9 december 2021. Vanaf 2020 wordt een ratio nagestreefd van minimaal 1,5.

Risicoprofiel

Voor de gehele organisatie zijn de belangrijkste risico's in beeld gebracht. Het risicoprofiel is divers van aard. Voor de in kaart gebrachte risico's zijn diverse beheersmaatregelen benoemd. Deze zijn bedoeld om óf de kans van een risico te verlagen óf de gevolgen te reduceren. Hierdoor zal de totale impact van de risico's op de organisatie afnemen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van het risicoprofiel kan bepaald worden hoeveel geld nodig is om alle risico's te kunnen afdekken. Alle risico's zullen zich echter nooit én tegelijk, én in hun maximale omvang voordoen. De benodigde weerstandscapaciteit wordt daarom berekend op basis van een risicosimulatie (Monte-Carlo methode). We gaan hierbij uit van een zekerheidspercentage van 90%. Door deze benadering wordt voorkomen dat er een te groot weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit) wordt aangehouden. De totaal benodigde weerstandscapaciteit bedraagt ultimo 2022 circa € 2,9 miljoen (v.j. € 2,8 miljoen).

Risico top 5

In de tabel hieronder zijn de 5 belangrijkste risico's van de gemeente Tholen, gerangschikt naar financiële impact, weergegeven. Het percentage geeft het aandeel van het risico in de totaal benodigde weerstandscapaciteit weer (€ 2,9 miljoen). De top 5 risico's beslaan 80% van de totaal benodigde capaciteit.

Tabel: Belangrijkste 5 financiële risico's			
Risico	Kans	Max. financieel gevolg	Invloed
Tekort als gevolg van inflatie	70%	€ 1.800.000	29%
Tekort gebiedsontwikkeling Tholen Stad Grondexploitatie VOF	50%	€ 2.200.000	25%
Tekort bij de uitvoering van de WMO	70%	€ 800.000	13%
Tekort gemeentelijke grondexploitaties	30%	€ 1.000.000	7%
Hogere financieringslasten	50%	€ 560.000	6%

Ad 1: Tekort als gevolg van inflatie

De afgelopen periode is de inflatie wereldwijd sterk opgelopen. Gezien de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product volgens het Centraal Economisch Plan van maart 2023 bestaat het risico dat de inflatie hoger is dan waarmee in de programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 rekening gehouden is. Het risico schatten we in op € 0,9 miljoen (circa 6% x € 15.000.000). Vanwege het structurele karakter hebben we het totale risicobedrag verdubbeld.

Ad 2: Gebiedsontwikkeling in exploitatie via grondexploitatie maatschappij Tholen Stad VOF

De grondopbrengsten zijn in de geactualiseerde grondexploitatie residueel berekend. Dit betekent dat de prijsverandering van de VON-prijzen en de bouwkosten leiden tot andere grondwaarden. Op dit moment is voor zowel de VON-prijzen als de bouwkosten gekozen om aan te sluiten bij de consumentenprijsindex (CPI). De ervaring leert dat de prijsontwikkeling van de bouwkosten en de VON-prijzen vaak niet gelijk op gaat. In Tholen is de afgelopen jaren de VON-prijsstijging ten opzichte van de rest van Nederland achtergebleven. De bouwkostenstijging is wel gelijk opgegaan met de rest van Nederland. Dit heeft tot gevolg gehad dat de grondprijs niet evenredig is mee veranderd en zelfs is gedaald, ondanks dat de VON-prijzen zijn gestegen. Dit risico is nog steeds actueel. Met een dergelijke ontwikkeling stijgen de grondprijzen namelijk minder hard of kunnen deze zelfs dalen. Uit een gevoeligheidsanalyse blijkt dat dit risico het grootste effect op het resultaat van de grondexploitatie heeft. Het maximumrisico voor de gemeente schatten we in op circa € 2,2 miljoen.

Ad 3: Tekort bij de uitvoering van de WMO

Door decentralisatie van taken op het gebied van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en arbeidsparticipatie werd het takenpakket van de gemeenten in 2015 flink uitgebreid. Het uitgangspunt was dat deze transitie budgettair neutraal zou verlopen. Dit is echter totaal niet realistisch gebleken. Door de introductie van het abonnementstarief was er de afgelopen jaren een toename van de vraag te zien. Dit heeft geleid tot een opwaartse druk op de budgetten. Daarom is en wordt er op een breed front ingezet om meer grip te krijgen op de budgetten. Allereerst voeren we samen met andere gemeenten het actieplan "Grip op WMO" uit. Daarnaast geven we uitvoering aan ons lokaal actieplan. De eerste tekenen van een trendbreuk waren zichtbaar en we liepen op schema om de ingeboekte bezuiniging van € 100.000 per jaar (tot en met 2025) te realiseren. Op basis van de 2^e begrotingswijziging 2023 van GR SWVO komen we meerjarig echter € 0,25 miljoen tekort. Het maximale risico schatten we daarom iets hoger in (€ 0,4 miljoen). Vanwege het structurele karakter is dit bedrag verdubbeld.

Ad 4: Tekorten binnen gemeentelijke grondexploitaties

Het grootste risico ten aanzien van de huidige schattingen is gelegen in woningbouwcomplex Havengebied Sint-Annaland en in mindere mate in bedrijventerreincomplex Tholen. Bij de overige complexen zijn de nog te realiseren kosten en opbrengsten beperkt en/of zijn de verwachte eindwaarden zodanig hoog dat eventuele risico's binnen het complex zijn op te vangen.

De nog te realiseren opbrengsten binnen woningbouwcomplex Havengebied Sint-Annaland bedragen ruim € 6 miljoen, de nog te realiseren kosten € 1,7 miljoen en het verwachte resultaat op eindwaarde bijna € 0,2 miljoen. Het grootste risico binnen dit complex betreft met name de grondprijsontwikkeling van de uitgeefbare kavels. Voor de woontorens op het Havenplateau zijn echter al verkoopovereenkomsten afgesloten. De kostenramingen voor het bouw- en woonrijp maken zijn gebaseerd op de GWW-prijzen van begin 2023.

Het maximale risico op basis van een gevoeligheidsanalyse van de grondexploitatie van Havengebied Sint-Annaland (daling uitgifteprijs met 20%) schatten we in op € 1,0 miljoen.

Binnen de grondexploitatie van bedrijventerrein Tholen zijn voor de nog te maken kosten van € 8,4 miljoen vrijwel alle opdrachten verstrekt. De aanleg van het grote project "derde aansluiting Tholen" is door de RUD Zeeland eind 2022 echter stilgelegd als gevolg van de mogelijke aanwezigheid van de rugstreeppad. Hierdoor is de kans zeer groot dat de aannemer een claim gaat neerleggen voor de geleden schade. De omvang van de eventuele claim is op dit moment nog onzeker. De formele bezwarenprocedure loopt nog. De voorzieningenrechter heeft de gemeente en de aannemer echter begin 2023 op alle punten in het gelijk gesteld. Bij een gunstige afhandeling van het bezwaar kan de gemeente een eventuele claim doorleggen. Verder kan een eventuele claim worden opgevangen binnen het complex. Het verwachte resultaat op eindwaarde bedraagt ultimo 2022 namelijk € 4,3 miljoen.

Ad 5: Hogere financieringslasten

De rente van langlopende leningen, uitgaande van een termijn van 25 jaar vast, laat een sterke stijging zien. De rente varieerde van 0,81% begin 2022 naar 3,37% aan het eind van het jaar. Het risico bestaat dat de rente hoger is dan waarmee in de programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 rekening gehouden is. Het maximale risico schatten we in op een bedrag van € 0,28 miljoen (2% x financieringstekort van € 14.000.000). Vanwege het structurele karakter is dit bedrag verdubbeld.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Met de beschikbare weerstandscapaciteit bedoelen we de aanwezige middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Onder de incidentele weerstandscapaciteit (in vermogen) vallen de algemene reserve niet vrij besteedbaar en de reserve bouwgrondexploitatie, deze laatste is in 2021 overgeheveld naar de Algemene reserve niet vrij besteedbaar.

Tot de structurele weerstandscapaciteit (in de exploitatie) behoren de post onvoorzien (jaarlijks € 250.000) en de onbenutte belastingcapaciteit. De riool- en afvalstoffenheffing mogen maximaal kostendekkend zijn (inclusief compensabele BTW). Omdat dit (vrijwel) het geval is, zit hierin geen ruimte om extra middelen te genereren. Voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit onroerende zaakbelasting wordt het tarief volgens de norm van artikel 12 Financiële verhoudingswet gehanteerd.

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt bepaald:

Beschikbare weerstandscapaciteit (in mln)	31-12-2022
<i>Vermogen</i>	
Algemene reserve niet vrij besteedbaar	26,2
<i>Exploitatie</i>	
Onbenutte belastingcapaciteit ozb	0,6
Onvoorzien	0,2
Beschikbare weerstandscapaciteit:	27,0

Kengetallen financiële positie

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient in het jaarverslag een verplichte basisset aan financiële kengetallen in de onderhavige paragraaf opgenomen te worden. Aan deze basisset hebben we de ratio weerstandsvermogen toegevoegd. De kengetallen geven gezamenlijk inzicht in de financiële positie.

1. Structurele exploitatieruimte

Betekenis

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Berekeningswijze

Op basis van het overzicht "incidentele baten en lasten" kan het saldo van de structurele baten en structurele lasten worden berekend. Vervolgens wordt hierbij het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves opgeteld. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door de uitkomst te delen door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uit te drukken in een percentage.

Norm

In het financieel toezicht wordt de begroting van een gemeente langs de lat gelegd die geldt voor artikel 12-gemeenten. Voor het bedrag voor onvoorzien (conform het BBV artikel 8, lid 1) wordt bij artikel 12-gemeenten uitgegaan van de vuistregel van 0,6% van de som van de uitkering Gemeentefonds (algemene uitkering plus integratie- en decentralisatie-uitkeringen) en de ozb-capaciteit. Een gemeente zou in de begroting dit bedrag aan ruimte moeten ramen om structurele tegenvallers op te kunnen vangen. Uitgedrukt in een percentage van de totale baten komt dit voor ons neer op circa 0,4%. Wij zetten de structurele exploitatieruimte af tegen deze norm.

Voldoende	Structurele exploitatieruimte hoger dan 0,4%
Matig	Structurele exploitatieruimte tussen 0% en 0,4%
Onvoldoende	Structurele exploitatieruimte kleiner dan 0%

Berekening

Ultimo jaar		R2021	B2022	R2022
A	Totale structurele lasten	67.886	70.743	72.838
B	Totale structurele baten	70.874	72.390	79.624
C	Totale structurele toevoegingen aan reserves	72	72	29
D	Totale structurele onttrekkingen aan reserves	17	0	0
E	Tot. baten (excl. reservemutaties)	75.416	72.390	95.967
	Struct. exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	3,9%	2,2%	7,0%

Conclusie

De structurele exploitatieruimte is verbeterd. De verbetering van de exploitatieruimte ten opzichte van de primitieve begroting wordt met name veroorzaakt door een hogere uitkering gemeentefonds. Deze exploitatieruimte is bij de behandeling van de kadernota 2023 (grotendeels) benut voor zowel nieuwe als bestaande beleidsopgaven. Verder zijn er budgetonderschrijdingen in structureel bestaand beleid. Deze budgetverschillen blijven naar hun aard "structureel".

2. Ratio weerstandsvermogen

Betekenis

De ratio weerstandsvermogen geeft het vermogen aan om tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat de continuïteit in gevaar komt.

Berekeningswijze

De ratio weerstandsvermogen wordt uitgedrukt als de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit (risico's).

Norm

In het kader van Tholen (financieel) in balans heeft u vanaf 2020 een ratio weerstandsvermogen geformuleerd van 1,5.

Voldoende	Vanaf 1,0
Matig	Tussen 0,8 en 1,0%
Onvoldoende	Lager dan 0,8

Berekening

Ultimo jaar		R2021	B2022	R2022
A	Beschikbare weerstandscapaciteit	20.600	18.200	27.000
B	Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)	2.800	2.300	2.900
	Ratio weerstandsvermogen (A/B)	8,0	7,9	9,3

Conclusie

De ratio weerstandsvermogen is sterk verbeterd en voldoet ruimschoots aan de norm. De verbetering wordt veroorzaakt door een toename van de beschikbare weerstandscapaciteit.

3. Solvabiliteitsratio

Betekenis

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen zijn afbetaald (niet belast met schulden).

Berekeningswijze

De solvabiliteitsratio wordt uitgedrukt als de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal. De solvabiliteitsratio is het spiegelbeeld van de schuldratio.

Norm

In de VNG-uitgave "Houdbare gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de solvabiliteit hoger is dan 30% dit als voldoende kan worden bestempeld en lager dan 20% als onvoldoende. In het kader van Tholen (financieel) in balans heeft uw raad als doelstelling een solvabiliteit van 20% in 2022 geformuleerd. Bij de kadernota 2022 is deze doelstelling bijgesteld naar 30% in 2030.

Voldoende	Vanaf 30%
Matig	20% tot 30%
Onvoldoende	Tot 20%

Berekening

Ultimo jaar		R2021	B2022	R2022
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	26.035	20.789	45.836
B	Balanstotaal	103.606	95.237	118.805
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	25%	22%	39%

Conclusie

De solvabiliteit is wederom verbeterd, waardoor de doelstelling van 30% behaald is. Dit komt met name door het positieve resultaat over 2022.

4a. Netto schuldquote

Betekenis

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de (netto) schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de inkomsten. De hoogte van de inkomsten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Hoe hoger het inkomen des te meer schuld een gemeente kan aangaan.

Berekeningswijze

De netto schuldquote betreft de netto schuld als aandeel van de totale inkomsten (voor reservemutaties). De netto schuld wordt berekend als de som van de onderhandse leningen, overige vaste schuld, kortlopende schuld en overlopende passiva minus de langlopende uitzettingen, kortlopende (debiteuren)vorderingen en uitzettingen, liquide middelen en overlopende activa.

Norm

In de VNG-uitgave "Houdbare gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (< 100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Omgerekend komt dit laatste percentage ongeveer overeen met het Europese schuldplafond van 60% van het bbp.

Voldoende	Tot 100%
Matig	100% tot 130%
Onvoldoende	Vanaf 130%

Berekening

Ultimo jaar	R2021	B2022	R2022
A Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	59.853	55.715	55.715
B Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	3.191	2.757	3.012
C Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	5.167	6.971	4.744
D Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	2.763	2.573	2.763
E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	27.757	16.875	30.739
F Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	101	396	1.246
G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	998	521	6.503
H Tot. baten (excl. reservemutaties)	75.416	72.390	95.967
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/Hx100%	49%	62%	23%

Conclusie

De netto schuldquote is sterk verbeterd. Dit komt met name door een toename van de totale baten als gevolg van diverse (incidentele) voordelen. De verbetering wordt tevens veroorzaakt door de toename van de uitzettingen in 's Rijks schatkist.

4b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Betekenis

Een gemeente met veel verstrekte leningen heeft normaliter veel schulden, welke onder normale omstandigheden niet op de begroting drukken. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote hieronder gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Op deze manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Berekeningswijze

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c BBV).

Norm

Zie 4a.

Berekening

Ultimo jaar		R2021	B2022	R2022
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	59.853	55.715	55.715
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	3.191	2.757	3.012
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	5.167	6.971	4.744
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	5.965	3.615	6.119
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	27.757	16.875	30.739
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	101	396	1.246
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	998	521	6.503
H	Tot. baten (excl. reservemutaties)	75.416	72.390	95.967
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/Hx100%	44%	61%	20%

De gemeente Tholen heeft voor € 2,0 miljoen doorgeleend aan verbonden partijen. Verder is voor € 1,3 miljoen aan startersleningen en leningen voor duurzame particuliere woningverbetering verstrekt.

5. Kengetal grondexploitatie

Betekenis

Het kengetal grondexploitatie geeft aan welk deel van de netto-schuldquote veroorzaakt wordt door de grondexploitatie. Een gemeente met veel grondvoorraden heeft normaliter veel schulden, welke bij normale marktomstandigheden niet op de begroting drukken. Als de markt tegenzit, gaat dit echter niet meer op. Een gemeente met veel grondvoorraden kan dan een probleem krijgen vanwege de schulden die voor de aanschaf zijn aangegaan. De afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente.

Berekeningswijze

Voor de berekening van het kengetal wordt de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

Norm

Een norm voor het kengetal grondexploitatie is lastig te bepalen. De boekwaarde van de voorraad grond zegt namelijk niets over de relatie tussen de vraag naar en aanbod van bouwgrond. Om deze reden is er geen norm verbonden aan het kengetal grondexploitatie. De boekwaarde van de gronden geeft wel aan of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie.

Berekening

Ultimo jaar		R2021	B2022	R2022
A	Voorraden bouwgrond in exploitatie	3.055	2.329	3.207
B	Tot. baten (excl. reservemutaties)	75.416	72.390	95.967
	Grondexploitatie A/B x 100%	4%	3%	3%

Conclusie

Het kengetal is vrijwel gelijk gebleven.

6. Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

Betekenis

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert deze lasten ieder jaar in de "Atlas van de lokale lasten". Onder de woonlasten worden verstaan de ozb, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente.

Berekeningswijze

De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 en uit te drukken in een percentage.

Norm

De gemeentelijke woonlasten zijn begrensd op het landelijk gemiddelde.

Berekening

De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2022, op basis van de cijfers van het COELO, bedragen € 904. Het gemiddelde voor de jaren 2020 en 2021 is respectievelijk € 777 en € 811.

Ultimo jaar	R2021	B2022	R2022	
A	Ozb-lasten voor gezin bij gem. WOZ-waarde	259	274	310
B	Rioolheffing voor gezin	206	206	206
C	Afvalstoffenheffing voor gezin	269	276	276
D	Tot. woonlasten voor gezin (A+B+C)	734	756	*792
E	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin (t-1)	777	811	811
	Woonlasten t.o.v. landelijk gem. (D/E) x 100%	94%	93%	98%

Conclusie

De totale woonlasten bevinden zich onder het landelijk gemiddelde van t-1.

* In voorgaande jaren was in de "Atlas voor lokale lasten" van het COELO alleen de gemiddelde WOZ-waarde van alle woningen bekend, dus koop- en huurwoningen samen. Daarom hanteerde het COELO tot en met 2021 deze waarde in de desbetreffende "Atlas van de lokalen lasten". Sinds 2022 publiceert het CBS de woningwaarden ook uitgesplitst naar huur- en koopsector. Deze WOZ-waarde is bij de gemeenten vooral van belang bij de OZB. Omdat de OZB alleen wordt betaald door huishoudens met een koopwoning wordt bij de samenstelling van de COELO thans uitgegaan van een gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning. Hierdoor is het niet mogelijk om de woonlasten van 2021 en 2022 met elkaar te vergelijken.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

De gemeente Tholen is ruim 25.000 hectare groot. Een groot deel daarvan bestaat uit openbare ruimte. Deze openbare ruimte bevat o.a. wegen, riolering, groen, water, havens en openbare gebouwen. Alle in deze openbare ruimte aanwezige kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. In deze paragraaf worden de kaders geschetst voor het onderhoud aan deze kapitaalgoederen. De lasten hiervan zijn terug te vinden in het programma “Verkeer en Vervoer”, “Sport, Cultuur en Recreatie” en “Volksgezondheid en Milieu”. Voor het onderhoud aan de kapitaalgoederen zijn de volgende beleidsplannen vastgesteld:

Beleidsplan	Vastst. raad	Herziening plan	Onderhoudsniveau ¹⁾	Achterst. onderhoud
Wegen	2018	2023	Niveau B (basis) ¹⁾	<1%
Openb. verlichting	2018	2023	o.b.v. stabiliteitsmetingen	<3%
Groen	2018	2023	Niveau A t/m C ²⁾	<1%
Water	2017	2022	Goed	<2%
Riolering	2022	2027	Cf klassen bij funct. eisen	<1%
Gebouwen	2018	2023	Conditie 2/3 (goed/redelijk)	nee
Havens	2018	2023	Redelijk	<1%

- 1) Maximaal 10% van het areaal in niveau C (matig) kan zonder extra kosten in stand kan worden gehouden. Stijgt het percentage areaal in niveau C boven de 10%, dan stijgen de kosten. Bij onderhoudsniveau D (slecht) is sprake van achterstallig onderhoud;
- 2) Sinds 2016 is het onderhoudsniveau als volgt: randzones niveau C (laag), begraafplaatsen niveau A (hoog), overig niveau B (basis);

In de raadsvergadering van 6 december 2018 zijn de beleidsplannen voor havens, groen, wegen, openbare verlichting en gebouwen voor de periode 2019 – 2023 vastgesteld. Tevens heeft u in deze vergadering een plan van aanpak voor een integrale visie openbare ruimte vastgesteld. Dit plan van aanpak moet leiden tot een integrale missie en visie op de openbare ruimte. In de missie en visie spreken we af wat onze ambitie is hoe we met de openbare ruimte om willen gaan op het gebied van inrichting, gebruik en beheer. De wensen van de gebruikers van de openbare ruimte, onze burgers, bezoekers en bedrijven, vormen daarbij het uitgangspunt. Natuurlijk binnen de financiële kaders en met onze gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het gemeenschappelijke belang en duurzaam beheer van kapitaalgoederen. Inmiddels lopen ook trajecten voor de Omgevingsvisie en een Inspiratievisie Tholen 2040 waarvoor onze burgers en bedrijven geraadpleegd worden. De missie en visie op de openbare ruimte bezien we nu in samenhang met deze andere twee visies.

Voor het meerjarig onderhoud van de kapitaalgoederen gebouwen, wegen, openbare verlichting en havens zijn voorzieningen aanwezig. Voor de riolering is een spaar- en egalisatievoorziening beschikbaar.

Wegen

Beleidskader

Het beleidsplan wegen 2019-2023 is vastgesteld in uw raad op 6 december 2018. In dit beleidsplan zijn de uitgangspunten uit het bestaande beleidsplan uit 2011 geactualiseerd. Ook is beleid opgenomen met betrekking tot het onderhoud aan civieltechnische kunstwerken. In het beleidsplan is geformuleerd hoe we de komende jaren verder willen gaan (strategie met operationele doelstellingen). Enkele punten daaruit zijn:

- Waar mogelijk onderhoud aan wegen integraal afstemmen met andere disciplines (met aandacht voor de grote transities: klimaat, participatie, veranderende mobiliteit, enz.) en nutsbedrijven om het aantal interventies in de openbare ruimte te beperken;
- Toepassen van materialen die bij voorkeur volledig recyclebaar zijn en een lange levensduur hebben;
- Bij onkruidbestrijding streven om centrum-, havengebieden en ontsluitingswegen te beheren op kwaliteitsniveau A, openbaar gebied grenzend aan particulier eigendom op C-niveau en overig gebieden op B-niveau. Tevens toepassing van preventieve maatregelen;
- Uitgaan van instandhouding/onderhoud en rehabilitatie uitstellen;
- Aandacht voor voet- en fietspaden rondom voorzieningen (relatie met integrale huisvestingsplannen).

Financieel overzicht

		Rek. 2021	Begr. 2022	Rek. 2022
A	Storting in de voorziening	€ 718.000	€ 681.000	€ 681.000
B	Klein onderhoud	€ 589.396	€ 548.300	€ 748.675
C	Inkomensoverdracht Waterschap	€ 1.434.701	€ 1.440.000	€ 1.549.477
D	Ambtelijke capaciteit*	€ 400.097	€ 496.800	€ 509.458
E	Kapitaallasten	€ 125.750	€ 199.620	€ 129.705
F	Totale lasten (A t/m E)	€ 3.267.944	€ 3.365.720	€ 3.618.315
G	Vergoedingen	€ 313.770	€ 159.500	€ 338.366
H	Jaarbudget (F-G)	€ 2.954.174	€ 3.206.220	€ 3.279.949

* exclusief overhead

Op het taakveld ontstaat een nadeel van ruim € 70.000. Dit komt vooral door een hogere bijdrage ad € 110.000 aan het Waterschap Scheldestromen voor onderhoud buitenwegen. Verder zijn de lasten voor herstel van straatwerk hoger uitgevallen. Dit wordt echter nagenoeg gecompenseerd door direct gerelateerde baten in de vorm van hogere vergoedingen van derden voor deze werkzaamheden. Anderzijds vallen de afschrijvingslasten lager uit als gevolg van het achterblijven van investeringen in civieltechnische kunstwerken.

Voor meerjarig onderhoud was in 2022 na wijziging een bedrag geraamd van € 978.283 (inclusief € 132.960 onderhoud kunstwerken), terwijl in werkelijkheid € 586.281 is uitgegeven. Dit heeft een voordeel tot gevolg van € 392.002. Het geplande groot onderhoud wordt deels pas in een volgend jaar uitgevoerd. Het verloop van de voorziening ziet er als volgt uit:

		Rek. 2021	Begr. 2022	Rek. 2022
A	Stand 1-1	€ 906.454	€ 1.231.271	€ 1.231.271
B	Structurele storting	€ 718.000	€ 681.000	€ 681.000
C	Aanwending	€ 393.183	€ 978.283	€ 586.281
	Stand per 31-12 (A+B-C)	€ 1.231.271	€ 933.988	€ 1.325.990

Openbare verlichting

Beleidskader

Het beleidsplan openbare verlichting is vastgesteld in de raadsvergadering van 6 december 2018. Het plan beschrijft het toepassingsgebied, stelt de kaders en inhoud van het vakgebied en beschrijft de onderhoudsmethodiek en de ermee gepaard gaande financiële lasten.

Financieel overzicht:

		Rek. 2021	Begr. 2022	Rek. 2022
A	Storting in de voorziening	€ 119.500	€ 117.500	€ 117.500
B	Klein onderhoud	€ 0	€ 0	€ 3.787
C	Energie	€ 83.334	€ 73.500	€ 127.870
D	Inkomensoverdracht	€ 31.672	€ 31.000	€ 32.128
E	Ambtelijke capaciteit	€ 37.912	€ 36.300	€ 39.282
F	Kapitaallasten	€ 12.139	€ 22.836	€ 18.518
G	Totale lasten (A t/m F)	€ 284.557	€ 281.136	€ 339.085
H	Vergoedingen	€ 30.652	€ 12.000	€ 31.092
I	Jaarbudget (G-H)	€ 253.905	€ 269.136	€ 307.993

Op het taakveld ontstaat per saldo een nadeel van bijna € 40.000. Dit komt vooral door hogere energielasten.

Voor meerjarig onderhoud was in 2022 een bedrag geraamd van afgerond € 120.000, terwijl in werkelijkheid per saldo € 150.918 is uitgegeven.

Het verloop van de voorziening ziet er als volgt uit:

		Rek. 2021	Begr. 2022	Rek. 2022
A	Stand 1-1	€ 87.468	€ 83.349	€ 83.349
B	Structurele storting	€ 119.500	€ 117.500	€ 117.500
C	Aanwending	€ 123.619	€ 120.000	€ 150.918
	Stand per 31-12 (A+B-C)	€ 83.349	€ 80.849	€ 49.931

Openbaar groen

Beleidskader

Ook het Groenplan is vastgesteld in de raadsvergadering van 6 december 2018. Het plan omschrijft diverse waarden van groen, zoals lucht(kwaliteit), het dempen van de gevolgen van klimaatverandering, de rust die groen geeft, dat groen uitnodigt tot bewegen, lagere gezondheidskosten en minder vandalisme. Naast deze algemene waarden van groen heeft een specifieke groen inrichting ook specifieke functies, zoals recreatie, speelgelegenheid, sport, afscherming, verkeersbegeleiding, voedselbron en nest- en schuilgelegenheid voor dieren. Om de verschillende waarden en functies van het groen ook in de toekomst te kunnen garanderen moet het groen onderhouden worden. Daarnaast is er een visie nodig voor de ontwikkeling van groene structuren en om in te spelen op ontwikkelingen. Kort samengevat is deze visie: "*Het behouden en ontwikkelen van een robuuste groenstructuur die de waarden van groen versterkt*".

Daarmee willen we:

- Het openbaar groen duurzaam in stand houden;
- Ons aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering;
- De biodiversiteit vergroten (en daarmee ook belevingswaarde);
- Zo robuust mogelijke groenstructuren realiseren;
- De waarden van groen versterken.

Financieel overzicht:

		Rek. 2021	Begr. 2022	Rek. 2022
A	Inzet capaciteit	€ 488.926	€ 457.100	€ 476.832
B	Duurzame goederen	€ 18.552	€ 35.000	€ 8.155
C	Inhuur derden	€ 38.444	€ 91.500	€ 93.787
D	Onderhoud	€ 445.289	€ 500.000	€ 500.899
E	Maaierwerkzaamheden	€ 130.673	€ 106.000	€ 113.692
F	Compostering	€ 7.811	€ 13.000	€ 13.402
G	Diversen	€ 6.636	€ 91.000	€ 74.747
H	Totale lasten (A t/m H)	€ 1.136.331	€ 1.293.600	€ 1.281.514
I	Vergoedingen	€ 59.337	€ 44.000	€ 64.696
J	Jaarbudget (H-I)	€ 1.076.994	€ 1.249.600	€ 1.216.818

Op het taakveld ontstaat ten opzichte van de raming een voordeel van afgerond € 33.000. Dit komt met door lagere kosten voor het inpassen van de papier en GFT-containers in de omgeving.

Vijvers en waterlopen

Beleidskader

In het kader van het project "Beheer en Onderhoud in Bebouwd gebied" (BOB) is in 2017 met het waterschap Scheldestromen een bestuurlijke overeenkomst gesloten (onderhoud oppervlaktewateren binnen bebouwd gebied). Het baggerwerk wordt in overleg met de gemeente door het waterschap uitgevoerd, terwijl het maaierwerk in overleg met het waterschap door de gemeente wordt uitgevoerd.

In uw raad van 8 december 2022 is het Water- en Rioleringsprogramma (WRP) gemeente Tholen 2023-2027. De uitvoering van de hierin opgenomen maatregelen bestrijken een periode van 5 jaar (2023-2027).

Financieel overzicht:

		Rek. 2021	Begr. 2022	Rek. 2022
A	Inzet capaciteit	€ 35.070	€ 53.400	€ 56.632
B	Onderhoud	€ 17.554	€ 124.500	€ 226.266
C	Maaierwerkzaamheden	€ 71.071	€ 72.000	€ 10.771
D	Compostering	€ 6.682	€ 12.500	€ 18.195
E	Inkomensoverdrachten	€ 0,00	€ 3.500	€ 5.000
F	Totale lasten (A t/m E)	€ 130.377	€ 265.900	€ 316.864
G	Vergoedingen	€ 56.151	€ 95.000	€ 144.947
H	Jaarbudget (F-G)	€ 74.226	€ 170.900	€ 171.917

Op het taakveld ontstaat ten opzichte van de raming een klein nadeel van bijna € 2.000. De lasten voor vijvers en waterlopen (met name oeverherstel) zijn weliswaar hoger uitgevallen, maar hier staan direct gerelateerde baten van waterschap Scheldestromen tegenover.

Riolering

Beleidskader

In uw raad van 8 december 2022 is het Water- en Rioleringsprogramma (WRP) gemeente Tholen 2023-2027. De uitvoering van de hierin opgenomen maatregelen bestrijken een periode van 5 jaar (2023-2027).

Financieel overzicht:

		Rek. 2021	Begr. 2022	Rek. 2022
A	Inzet capaciteit	€ 214.111	€ 262.900	€ 263.584
B	Regulier onderhoud	€ 559.670	€ 524.900	€ 657.008
C	Storting spaarvoorziening	€ 1.078.000	€ 1.089.000	€ 1.089.000
D	Totale lasten (A t/m C)	€ 1.851.781	€ 1.876.800	€ 2.009.592
E	Rioolheffing	€ 2.365.981	€ 2.266.000	€ 2.472.143
F	Vergoedingen	€ 20.388	€ 65.000	€ 25.898
G	Mutatie voorziening riolering	-€ 48.788	€ 22.000	-€ 11.701
H	Voordeel exploitatie/comp. Btw (D-E-F-G)	-€ 485.800	-€ 476.200	-€ 476.748

De storting in de spaarvoorziening is gelijk aan de raming, te weten € 1.089.000. Rekening houdend met een aanwending van € 800.255 als gevolg van de dit jaar gerealiseerde vervangings- en verbeteringsinvesteringen komt de spaarvoorziening ultimo 2022 uit op € 1.746.594. Het verschil tussen de begrote en gerealiseerde vervangings- en verbeteringsinvesteringen komt doordat we terughoudend omgaan met vervangingen die nog niet noodzakelijk zijn.

Het verloop van de spaarvoorziening riolering is als volgt:

		Rek. 2021	Begr. 2022	Rek. 2022
A	Stand 1-1	€ 1.529.328	€ 1.457.848	€ 1.457.848
B	Structurele storting	€ 1.078.000	€ 1.089.000	€ 1.089.000
C	Aanwending	€ 1.149.480	€ 1.829.783	€ 800.255
	Stand per 31-12 (A+B-C)	€ 1.457.848	€ 717.065	€ 1.746.593

Het verloop van de voorziening voor bekleemde middelen van derden met een specifieke aanwendingsrichting (op grond van artikel 44 lid 2 BBV) ziet er als volgt uit:

		Rek. 2021	Begr. 2022	Rek. 2022
A	Stand 1-1	€ 306.234	€ 355.021	€ 355.022
B	Mutatie	-€ 48.788	€ 22.000	-€ 11.701
	Stand per 31-12 (A-B)	€ 355.022	€ 333.021	€ 366.723

Per saldo heeft in plaats van een aanwending van € 22.000 een storting van € 11.701 plaatsgevonden in deze egalisatievoorziening.

Gebouwen

Beleidskader

Het beleidsplan gebouwenbeheer is vastgesteld in uw raad van 6 december 2018. Het beleidsplan voorziet in de volgende kaders:

- Indeling van de gemeentelijke gebouwen en objecten in rubrieken;
- De te handhaven technische conditie per object;
- De toe te passen werkmethode zijnde het conditie afhankelijk onderhoud (NEN 2767);
- De financiële meerjarenplanning 2018-2027, waarbij rekening is gehouden met een bezuiniging van 10%.

Financieel overzicht

In 2019 is een voorziening voor groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen gevormd. Overeenkomstig het beleidsplan zou, evenals in voorgaande jaren, een dotatie plaatsvinden van € 450.000. Tijdens de accountantscontrole 2021 is echter vastgesteld dat de onttrekking aan de voorziening onderhoud gebouwen onderhoudskosten bevatte, die conform het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) niet kwalificeren als groot onderhoud, maar als jaarlijks terugkerend onderhoud. Hierdoor is zowel de dotatie als de onttrekking te hoog weergegeven. In de loop van het betreffende begrotingsjaar zijn de ramingen daarom (budgettair neutraal) verlaagd met € 168.000. De storting in de voorziening komt daarmee uit op een bedrag van € 282.000.

Voor groot onderhoud was in 2022, na tussentijdse aanpassing van de begroting met € 390.000, een bedrag geraamd van € 829.924, terwijl in werkelijkheid € 813.400 is uitgegeven. Een voordelig verschil van € 16.524 dat, gezien het geringe verschil geen nadere toelichting behoeft. Door de hoge aanwending van de voorziening (€ 813.400) ontstond echter, uitgaande van een beginstand op 1 januari 2022 van € 392.995 en een storting van € 282.000, een eenmalig tekort van € 138.405.

De omvang van de voorziening moet, rekening houdend met de jaarlijkse toevoegingen, toereikend zijn om het toekomstig geplande groot onderhoud op elk moment in de tijd ten laste van de voorziening te kunnen brengen. Daarbij is het niet toegestaan dat de voorziening een negatieve stand vertoont. Door kostenstijgingen en door het naar voren halen van geplande onderhoudsuitgaven liet de voorziening een negatieve stand zien. Deze negatieve stand is door middel van een eenmalige toevoeging ten laste van de exploitatie gecorrigeerd. In 2023 wordt het beheersplan (en de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening) geactualiseerd.

Het verloop van de voorziening ziet er als volgt uit:

		Rek. 2021	Begr. 2022	Rek. 2022
A	Stand 1-1	€ 467.706	€ 392.995	€ 392.995
B1	Structurele storting	€ 453.400	€ 282.000	€ 420.405
C	Aanwending	€ 528.111	€ 829.924	€ 813.400
	Stand per 31-12 (A+B-C)	€ 392.995	-€ 154.929	€ 0

Havens

Beleidskader

Het beleidsplan Beheer en Onderhoud Havens 2019-2023 is vastgesteld in uw raad van 6 december 2018 en zal onderdeel uit gaan maken van het overkoepelende integraal Beleidsplan Openbare Ruimte. Tegelijkertijd is overgegaan tot opheffing van de (vier) afzonderlijke voorzieningen onderhoud havens en besloten tot de vorming van één voorziening "meerjarig onderhoud havens en aanlegsteigers gemeente Tholen" ten behoeve van de uitvoering van het totale geactualiseerde meerjarig-onderhoudsprogramma.

Financieel overzicht

		Rek. 2021	Begr. 2022	Rek. 2022
A	Sint-Annaland	€ 0	€ 5.800	€ 28.230
B	Stavenisse	€ 975	€ 27.700	€ 35.417
C	Tholen	€ 2.058	€ 36.100	€ 5.352
D	Sint Philipsland	€ 0	€ 30.700	€ 0
E	Gorishoek (aanlegsteiger)	€ 60	€ 2.600	€ 225
F	AJP (aanlegsteiger)	€ 0	€ 10.000	€ 9.697
	Totaal	€ 3.093	€ 112.900	€ 78.921

Voor meerjarig onderhoud was in 2022 een bedrag geraamd van € 112.900, terwijl in werkelijkheid € 78.921 is uitgegeven. De geplande werkzaamheden in de haven van Tholen en Sint Philipsland zijn, met name als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in het kader van de kathodische bescherming van de damwanden, voorsnog niet tot uitvoering gekomen. De bedoeling is om (een deel van dit werk in 2023 alsnog uit te voeren.

Het verloop van de egalisatievoorziening voor groot onderhoud aan de havens zien er als volgt uit:

	Sint-A'land	Stavenisse	Tholen	Sint Ph'land	Gorishoek	AJP	Totaal
Stand 1 jan	€ 92.876	€ 75.315	€ 247.907	€ 15.836	-€ 7.014	€ 10.559	€ 435.479
Storting	€ 9.550	€ 22.200	€ 14.400	€ 5.600	€ 5.600	€ 3.550	€ 60.900
Aanwending	€ 28.230	€ 35.417	€ 5.352	€ 0	€ 225	€ 9.697	€ 78.921
Stand 31 dec	€ 74.196	€ 62.098	€ 256.955	€ 21.436	-€ 1.639	€ 4.412	€ 417.458

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

In deze paragraaf komen aan de orde Organisatie, Personeel, Concerncontrol, Informatisering & Automatisering, en Facilitaire Zaken.

Organisatie: 'Tholen, samen op weg naar de toekomst'

De koers van de organisatie ligt vast in de visie 'Tholen, samen op weg naar de toekomst'. We werken met een vereenvoudigde structuur met een directieteam en teamleiders. Dit leidinggevend team is er op gericht om medewerkers te ondersteunen bij realisering van de resultaten die raad en college geformuleerd hebben. Daartoe wordt op allerlei fronten nauw samengewerkt met de netwerken in de Thoolse samenleving. We werken aan de doelen die in het beleidsprogramma 2022-2026 gesteld zijn vanuit het volgende organisatiekompas:

In deze turbulente wereld willen we als zelfstandige gemeente Tholen strategisch en beleidsmatig ons eigen lot bepalen. En zelf de lijnen uitzetten in een gemeente waar het voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers goed wonen, werken en leven is. We willen zelf vanuit traditie en met ambitie de lijnen uitzetten richting 'Tholen 2040'. Met een dienstverlening die zich ontwikkelt van 6,4 naar 8. Onze missie is om die doelen bereiken vanuit een soepel draaiende organisatie waarin mensen met hart en ziel en met veel plezier aan het werk zijn. We zetten stappen in die richting, gaan samen op avontuur. We volgen daarbij een strategie, waarbij we ruimte geven aan de Thoolse samenleving. We verbinden de gemeente met allerlei initiatieven in en om ons heen, zodat we elkaar versterken. Samen. Ondernemend. Duurzaam. En natuurlijk altijd met Respect voor elkaar, voor anderen, voor de wereld om ons heen. En in alles wat we doen houden we rekening met toekomstige generaties: onze kinderen en kleinkinderen

Dit organisatiekompas is in 2022 door de verschillende teams uitgewerkt in een teamkompas. Het teamkompas geeft de individuele medewerker enerzijds inzicht in zijn bijdrage aan de organisatiedoelen, anderzijds is het een handvat voor de persoonlijke ontwikkeling van de medewerker.

Personeel

188,7 FTE in dienst

Op 31 december 2022 waren er 188,7 fte's in dienst. Verder waren op 31 december 2022 11 fte's niet ingevuld, onder meer vanwege vacatures.

220 medewerkers

De bovengenoemde formatie werd op 31 december 2022 ingevuld door 220 medewerkers. Bij een stijgende formatie hebben we te maken met een groeiend aantal medewerkers. Het aantal vrouwelijke medewerkers neemt iets toe ten opzichte van de mannelijke medewerkers. Het aantal fulltime medewerkers daalt iets ten opzichte van de parttime medewerkers, dat licht stijgt.

	2022	2021	2020
Man:	101 (46%)	100 (48%)	100 (50%)
Vrouw:	119 (54%)	109 (52%)	100 (50%)
Fulltime:	109 (49,5%)	112 (54%)	107 (54%)
Parttime:	111 (50,5%)	97 (46%)	93 (46%)
Gemiddelde leeftijd	46,9	47,2	47,9
Uitstroom	12	18	11
Instroom	23	27	11

De gemiddelde leeftijd van onze medewerkers is licht gedaald met 0,3 jaar, wat betekent dat de instroom van personeel jonger is dan de uitstroom.

Generatiepact

Eind december 2021 namen 15 personen deel aan het generatiepact (GP). In het jaar 2022 zijn 2 medewerkers uitgestroomd en zijn 4 medewerkers gestart met GP. De generatiepactregeling houdt in dat medewerkers maximaal 10 jaar voor hun pensioengerechtigde leeftijd minder gaan werken tegen gunstige voorwaarden: 80% werken tegen 90% salaris en 100% pensioenopbouw. Daardoor ontstaat ruimte in de formatie die we invullen met jongere medewerkers. Het generatiepact dient twee doelen: (1) oudere medewerkers blijven inzetbaar en halen op een prettige manier de pensioengerechtigde leeftijd en (2) de organisatie bouwt aan een toekomstbestendig personeelsbestand, waarbij opgebouwde ervaring geleidelijk wordt vervangen en jong elan de ruimte krijgt om te groeien en te ontwikkelen.

Verzuim door ziekte: 3,9%

Dit verzuimcijfer is exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof. Het verzuimpercentage is ten opzichte van 2021 gelijk gebleven. Gemiddeld meldde een medewerker zich 1,3 keer ziek in 2022. Ten opzichte van 2021 is het aantal meldingen licht gestegen.

Concerncontrol

Interne Controle

Verbijzonderde Interne controle is uitgevoerd conform het door ons college op 28 september 2021 vastgestelde Interne Controleplan 2021-2022. De bevindingen van de interne controle zijn door de accountant betrokken bij de controle van deze jaarrekening. Uit de managementletter 2022 blijkt dat de processen in de basis op orde zijn en dat primaire functiescheiding is ingeregeld. Op onderdelen zijn de interne beheersingsmaatregelen in het proces nog onvoldoende geborgd of onvoldoende zichtbaar. In deze laatste situatie kan achteraf niet vastgesteld worden of de afgesproken procedures en interne controles wel hebben bestaan en gewerkt. Dit wil overigens niet zeggen dat ze niet hebben plaatsgevonden. Dit wordt onder andere opgevangen door de uitvoering van verbijzonderde interne controle. Processen met belangrijke aandachtspunten blijven (1) inkopen en (2) uitkeringen binnen het sociaal domein. Verder zijn er diverse aanbevelingen gegeven om de interne beheersing te kunnen verbeteren. Per punt heeft het college een actie voorgesteld. De managementletter is, samen met de bevindingen uit de verbijzonderde interne controle, donderdag 20 april 2023 behandeld in de gemeenteraad.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het verslagjaar 2023 gaan colleges van burgemeester en wethouders van gemeenten zelf de rechtmatigheidsverantwoording opstellen. Deze wordt opgenomen in de jaarstukken. Hiermee legt de gemeente zelfstandig verantwoording af over de naleving van geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is bedoeld om het gesprek tussen de raad en het college over de financiële rechtmatigheid te ondersteunen en zo de kaderstellende en controlerende rol van de raad te versterken.

In de raadsvergadering van 11 november 2021 is het plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording behandeld. Bij de vaststelling van het Controleprotocol 2023 op 23 maart 2023 is het ambitieniveau vastgesteld: verantwoording gericht op de financiële rechtmatigheid en hantering van de wettelijke normen. Ook zijn de goedkeuringstolerantie, rapporteringstolerantie, de verantwoordingsgrens, de rapporteringsgrens en verdere afspraken daarbij vastgesteld. Uit de managementletter 2022 blijkt dat we als gemeente op schema liggen in de voorbereiding.

Informatisering en automatisering

Informatiebeleid

Het informatiebeleid is in 2017 vastgesteld door ons college en MT. In het beleid zijn de strategische kaders geschetst voor de ontwikkeling van de informatievoorziening. Het informatiebeleid helpt bij het sturen en beheersen van de informatievoorziening. We hebben de nodige acties uitgevoerd om de basis op orde te krijgen en te voldoen aan wet- en regelgeving op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. De actualisatie van het informatiebeleid is gestart en vaststelling hiervan staat gepland voor de zomer 2023.

ICT

In 2022 heeft de contractuele afhandeling van de uittreding van gemeente Bergen op Zoom uit gemeenschappelijke regeling ICT WBW plaats gevonden. Daarnaast is er een onderzoek afgerond naar de ICT-samenwerking per 2025 en de rol van ICT WBW hierin. Belangrijkste conclusie is dat alle genoemde partijen toegevoegde waarde ervaren in de samenwerking op het gebied van ICT en dat partijen ook per 2025 op onderdelen van Informatievoorziening, Informatieveiligheid en privacy willen samenwerken. In 2023 wordt gewerkt aan een plan om de samenwerking op I én A verder vorm te geven en toekomstbestendig te maken. De uitvoering hiervan beslaat 2023 tot 2025.

Dienstverlening

In 2022 is hebben we de ambitie gesteld om te komen “van een 6,4 naar een 8” voor onze dienstverlening. Om deze doelstelling te kunnen meten zijn we gestart met het direct meten van de dienstverlening. Ontwikkelpunten kunnen we daardoor gelijk inzichtelijk maken en oppakken. De afdoening van meldingen openbare ruimte beoordeelt men gemiddeld met een 8,5 en ook met telefonische en baliedienstverlening krijgen we gemiddeld een cijfer boven de 8. In 2023 gaan we het direct meten breder inzetten, onder andere binnen het sociaal domein en het ruimtelijke domein. Ook werken we in 2023 verder aan de herijking van onze dienstverleningsvisie.

Informatiebeveiliging en Privacy

Informatiebeveiliging

In 2022 heeft het flexibel (thuis)werken een vaste positie gekregen in de bedrijfsvoering. Dat houdt in dat mobiele apparatuur passende beveiliging moet bieden om dit te faciliteren. Er is daarom ingezet op het uitbreiden en verder inrichten van beveiligingsmechanismen van de mobiele werkplek van office-toepassingen (Outlook, Word, SharePoint etc.). Er is hiermee toegewerkt naar versterking van een vertrouwde infrastructuur, zodat het niet mogelijk is om vanaf onbekende en/of risicovolle locaties of apparatuur toegang te krijgen tot (gevoelige) bedrijfsgegevens.

In overeenstemming met de nieuwe aankomende en uitgebreide regelgeving rond informatiebeveiliging NIS2 (Network and Information Systems) is aandacht besteed aan leveranciersrelaties en informatiebeveiligingseisen bij inkoop en aanbesteding. Daarbij wordt de samenwerking gezocht in GR ICT WBW. Het ontwerpen, inrichten en verankeren van dergelijke processen vraagt echter veel inspanning en tijd.

In 2022 zijn door de Zeeuwse gemeenten de ambities voor een weerbare overheid vastgelegd in de Zeeuwse Norm Weerbare Overheid. Voor het onderdeel informatiebeveiliging krijgt dit vorm in 2023.

Het jaar 2022 is ook het jaar van de inval van Rusland in de Oekraïne. Deze oorlog heeft op veel terreinen gevolgen voor Nederlandse gemeenten. Er was een toename te zien van digitale aanvallen die systemen verstoren en gegevens definitief verwijderen. Enerzijds door aanvallen van hackersgroepen op de Nederlandse infrastructuur en anderzijds door aanvallen die gericht zijn op het overnemen van (admin)accounts bij bedrijven en (lokale overheden). Doorlopend zijn daarom in de ambtelijke organisatie phishingcampagnes gestart om medewerkers te trainen in het herkennen van dergelijke aanvallen. Er wordt ook doorlopend aandacht besteed aan het verbeteren van de digitale weerbaarheid door versterking van de toegang met multifactor authenticatie (MFA), netwerksegmentatie, kwetsbaarheidstesten en continue monitoring van de infrastructuur. Het lijnmanagement wordt structureel periodiek geïnformeerd over veiligheidsincidenten.

De status van de informatieveiligheid is ook voor het jaar 2022 gemeten via het Eenduidige Normatiek Single Information Audit programma (ENSIA). De gemeente legt hiermee verantwoording af aan het Directieteam, het college van B&W en de externe toezichthouders van de stelsels. Een publieksoverzicht wordt jaarlijks gepubliceerd op <https://www.waarstaatjegemeente.nl/>.

De verschuiving van overheidstaken naar gemeenten en de verder uitbreidende verantwoordingsplicht op het gebied van bedrijfsvoering, informatieveiligheid en privacy, hebben ook in 2022 gezorgd voor een verhoging van de werkdruk, waardoor informatieveiligheid op gespannen voet blijft staan met de uitvoering van de reguliere taken.

Privacy

Uit de jaarlijkse privacyrapportage over 2022 is gebleken dat Tholen structureel werkt aan het verbeteren van de privacybescherming van burgers en medewerkers. Het verwerkingsregister, dat in 2021 grondig is vernieuwd, biedt een goed overzicht op de processen waar de gemeente persoonsgegevens gebruikt. Daardoor wordt het beschermen van persoonsgegevens beter beheersbaar. Het blijft wel van belang om dit verwerkingsregister bij wijzigingen bij te werken, bijvoorbeeld wanneer nieuwe processen worden opgezet waarbij persoonsgegevens worden verwerkt.

In 2022 zijn verschillende privacytoetsen (data protection impact assessments) uitgevoerd voor nieuwe persoonsgegevensverwerkingen. DPIA's helpen Tholen de privacy van betrokkenen te waarborgen vanaf de start van de gegevensverwerkingen en vast te leggen hoe zij dat doet. In 2022 zijn onder andere voor onderstaande onderwerpen DPIA's uitgevoerd:

- Track & Trace systeem wagenpark Gemeentebedrijf
- Nieuw softwarepakket t.b.v. schuldhulpverlening
- Cameratoezicht Crisis Noodopvang

Doorlopend zijn in 2022 acties ondernomen om het bewustzijn van privacyrisico's te vergroten bij medewerkers van gemeente Tholen. Er zijn phishingtests uitgevoerd, waarbij medewerkers bij wijze van test een door de organisatie opgestelde phishingmail ontvangen, om te toetsen of zij deze als phishing mail herkennen. Daarnaast zijn iedere maand berichten t.b.v. bewustwording gepubliceerd op intranet. Doordat medewerkers privacyrisico's beter herkennen, kunnen zij de kans op incidenten verkleinen.

Hoewel de gemeente in 2022 heeft aangetoond dat zij privacyrisico's steeds beter beheerst, blijft verbetering mogelijk en noodzakelijk. Daarom zijn n.a.v. de jaarcontrole over 2022 nieuwe verbeterpunten geformuleerd die in 2023 opgepakt zullen worden.

Huisvesting en services

In 2022 hebben o.a. de volgende werkzaamheden plaatsgevonden:

- Uitwerking / realisatie project toegangscontrole;
- Vervanging kopieer- printapparatuur (juli);
- Gestart met vervanging bureaus door toestroming nieuwe collega's;
- Verdere uitwerking van het kantoorconcept; realisatie zal stapsgewijs in 2023 plaatsvinden;
- Aanbesteding vervanging AV-installatie raadzaal; realisatie vindt plaats in 2023;
- Aanbesteding vervanging warme drankenautomaten; vervanging vindt plaats in 2023;
- Opzet aanbesteding thuiswerkplekken; verdere uitwerking zal in 2023 gebeuren;
- Veranderingen in de verhuur van het gebouw; er zijn huurders vertrokken en ook nieuwe huurders gehuisvest.

Informatiebeheer

In 2022 is het cluster informatiebeheer gevormd door samenvoeging van de clusters Documentaire Informatievoorziening en Oud Archief.

Bij Documentaire Informatievoorziening stond het jaar voor een groot deel in het teken van het verder bijwerken van het oude documentmanagement-systeem Corsa. In december is gestart met het exporteren van de data naar het elektronisch archiefdepot, dat bij het Zeeuws Archief in beheer is.

Bij het Oud Archief is een nieuwe boekscanner in gebruik genomen welke nog sneller de scans kan maken en verwerken. De scans die afgelopen jaren reeds gemaakt zijn, worden komend jaar aan de inventarissen gekoppeld op de website. De website is afgelopen periode uitgebreid met een archievenmodule waarin alle inventarissen zijn ingevoerd. Aan de individuele beschrijvingen kunnen nu dus ook documenten digitaal worden gehangen en zo vanuit huis worden geraadpleegd. De website blijft onverminderd veel bezoekers trekken. De inventarisatie van archieven kon weer worden opgepakt.

Enkele vrijwilligers zijn in de coronatijd afgehaakt. Doordat zij niet meer in het gemeentehuis konden werken zijn zij elders aan de slag gegaan. Nieuwe vrijwilligers hebben hun plaatsen weer ingenomen.

Paragraaf Openbaarheid

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Deze wet vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en heeft tot doel om meer informatie actief openbaar te maken, d.w.z. zonder dat er eerst om wordt gevraagd. Dit doet de overheid op zo'n manier dat de informatie goed vindbaar en toegankelijk is voor een breed publiek.

In artikel 3.5 van de Woo wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze verplichting geldt reeds voor de jaarrekening 2022. Daarnaast dient de openbaarheidsparagraaf Woo te worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen.

Per 1 mei heeft de gemeente een contactfunctionaris aangesteld en het ambitieniveau bepaald op 'Basis'. Daarmee voldoen we aan de minimale voorwaarden.

De Woo verplicht overheidsorganisaties om een 17-tal informatiecategorieën (daar waar mogelijk) actief openbaar te maken. Deze laatste verplichting is nog niet ingegaan per 1 mei 2022, maar wordt gefaseerd ingevoerd. Inmiddels hebben we diverse informatiecategorieën openbaar gemaakt: de verordeningen, de overige besluiten van algemene strekking, de organisatiegegevens, de besluiten / vergaderstukken van de gemeenteraad en de besluiten van het college van B&W.

Onder de Woo wordt er meer informatie actief openbaar gemaakt dan onder de Wob het geval was. Passieve openbaarmaking, door middel van een Woo-verzoek, bestaat daarnaast nog steeds. In 2022 zijn 15 verzoeken op basis van Wob en (per 1 mei) Woo binnengekomen.

Paragraaf Financiering

Inleiding

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht treasurystatuut.

Beleid

Het beleid is vastgelegd in het Treasurystatuut, welke laatstelijk herzien is per 8 december 2016. Belangrijke punten uit het treasurystatuut zijn:

- Het aangaan / verstrekken van leningen is alleen toegestaan voor uitoefening van de publieke taak;
- Toegestane instrumenten bij het aantrekken van financieringen zijn onderhandse leningen;
- Het aantrekken van leningen geschiedt door offertes te vragen bij ten minste twee instellingen;
- Overtollige middelen moeten worden aangehouden in 's Rijks schatkist (verplicht schatkistbankieren).

Treasurybeheer

De treasuryfunctie is belast met de uitvoering van het beleid. Deze functie omvat het financieren van alle gemeentelijke activiteiten en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De belangrijkste doelstellingen van de treasuryfunctie zijn:

- Het waarborgen van duurzame toegang tot de financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beperken van financiële risico's als intern liquiditeits-, rente-, koers- en kredietrisico;
- Het minimaliseren van kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van het renteresultaat.

Risicobeheer

Met betrekking tot het risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten:

1. De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak uitsluitend verstrekken aan door de raad goedgekeurde derde partijen;
2. De gemeente kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie indien deze uitzettingen niet zijn gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatig risico. Risicomijding wordt gewaarborgd via richtlijnen en limieten in het treasurystatuut;
3. Het gebruik van derivaten is slechts toegestaan ter beperking van financiële risico's;
4. De kasgeldlimiet en de renterisiconorm conform de Wet Fido worden niet overschreden.

Renterisico

Om de renterisico's te bewaken wordt vanuit de Wet Fido voorgeschreven het renterisico op zowel de korte als de lange termijn in beeld te brengen. Het renterisico op korte termijn wordt in beeld gebracht via de kasgeldlimiet. Deze limiet stelt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan 8,5% van het begrotingstotaal (bij aanvang van het jaar). Voor Tholen betekent dit een bedrag van ruim € 6 miljoen. Gedurende 2022 zijn er geen nieuwe leningen afgesloten en hebben er geen vervroegde aflossingen plaatsgevonden. Verder heeft de gemeente Tholen dit jaar wederom geen gebruik gemaakt van kasgeldleningen. De kasgeldlimiet is niet overschreden.

Het renterisico op lange termijn wordt in beeld gebracht via de renterisiconorm. Met deze norm wordt een kader gesteld om de opbouw van de leningenportefeuille zodanig te spreiden, dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. De norm houdt in dat in enig jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor aflossing of renteherziening in aanmerking mag komen. Voor Tholen komt dit neer op een bedrag van afgerond € 14,5 miljoen. De aflossingen bedroegen in 2022 evenals vorig jaar ruim € 4,1 miljoen en de langlopende leningen met renteherziening € 1,3 miljoen. Dit betekent dat ook de renterisiconorm in 2022 niet overschreden is.

Renteverloop

De rente van langlopende leningen, uitgaande van een termijn van 25 jaar vast, laat over 2022 een sterk stijgende tendens zien (gemiddeld 2,27%). De rente varieerde van 0,81% aan het begin van het jaar naar 3,37% aan het eind van het jaar, met als hoogste stand een percentage van 3,57 op 12 oktober en een laagste stand van 0,80% op 24 januari.

De rente van langlopende leningen, uitgaande van een termijn van 5 jaar vast, laat over 2022 eveneens een sterk stijgende lijn zien (gemiddeld 1,73%). Deze rente varieerde van 0,16% aan het begin van het jaar naar 3,34% aan het eind van het jaar. De hoogste stand werd begin op 27 december bereikt met een rente van 3,36%, terwijl de laagste rentestand van 0,16% werd bereikt in de eerste dagen van de maand januari.

Liquiditeitsbeheer

Het liquiditeitsgebruik beperken wij zoveel mogelijk door geldstromen op elkaar af te stemmen. De liquiditeitspositie moet op elk moment voldoende zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Bij de programmabegroting 2022 was rekening gehouden met een financieringsoverschot van € 11,5 miljoen aan het begin van het jaar dalend naar een financieringsoverschot van € 8,0 miljoen aan het einde van het jaar. In werkelijkheid lag de financieringsbehoefte c.q. financieringsoverschot lager. Over alle domeinen zijn de investeringen in 2022 achtergebleven bij de raming. Dit positieve verschil komt met name door het achterblijven van de diverse investeringen.

Vanaf 1 januari 2019 is een nieuwe financieringsovereenkomst van kracht geworden. De kredietlimiet is aangepast van € 5,5 miljoen naar € 1 miljoen en daarnaast is de intradaglimiet ingevoerd. Deze maakt het mogelijk om dagelijks tijdens kantooruren, tot een overeengekomen bedrag (€ 4,5 miljoen), de kredietlimiet te overschrijden. De intradaglimiet moet voor het eind van de dag weer zijn aangevuld tot de kredietlimiet. De nieuwe systematiek valt in de huidige markt voordeliger uit dan de voormalige overeenkomst. In 2022 is geen enkele keer gebruik gemaakt van deze intradaglimiet.

Op 15 december 2013 is de Wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn de decentrale overheden verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Het woord "overtollig" verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de uitvoering van de publieke taak. Het is toegestaan een bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist aan te houden. De hoogte van het drempelbedrag is afhankelijk van de begrotingsomvang van een decentrale overheid. De drempel is gelijk aan 2% voor decentrale overheden met een jaarlijkse begrotingsomvang tot € 500 miljoen. Het drempelbedrag is altijd minimaal € 1,0 miljoen. Voor de gemeente Tholen komt dit neer op een bedrag van € 1.448.000. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteit aan. Voor het betalingsverkeer blijven decentrale overheden aangewezen op het bankwezen. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (rijk en decentrale overheden gezamenlijk). De benutting van het drempelbedrag wordt hieronder weergegeven:

	Eerste kwartaal	Tweede kwartaal	Derde kwartaal	Vierde kwartaal
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	339	431	351	313
Ruimte onder het drempelbedrag	1.109	1.107	1.097	1.135
Totaal	1.448	1.448	1.448	1.448

Leningenportefeuille

In 2022 zijn geen leningen vervroegd afgelost. De gemeente heeft de volgende onderhandse leningen van binnenlandse banken:

Bank	Oorspronkelijk bedrag	Datum Storting	Laatste jaar van aflossing	Restant looptijd	Rente-percentage	Restant-bedrag per 1 jan 2022	Rente-bedrag	Aflossing	Restant-bedrag per 31 dec 2022
BNG	6.000.000	30-dec-03	2028	26 jr (8)	5,750	1.680.000	96.600	240.000	1.440.000
BNG	6.000.000	30-dec-04	2029	26 jr (9)	5,850	1.920.000	112.320	240.000	1.680.000
BNG	10.000.000	10-jan-08	2028	20 jr (8)	4,580	3.500.000	138.036	500.000	3.000.000
BNG	3.000.000	15-sep-09	2024	15 jr (4)	3,960	600.000	21.406	200.000	400.000
BNG	4.000.000	15-sep-09	2034	25 jr (14)	4,520	2.080.000	91.866	160.000	1.920.000
BNG	4.000.000	5-nov-12	2037	25 jr (17)	3,040	2.560.000	77.065	160.000	2.400.000
NWB	6.000.000	28-aug-13	2038	25 jr (18)	3,230	4.080.000	129.129	240.000	3.840.000
BNG	6.000.000	13-okt-14	2039	25 jr (19)	1,945	4.320.000	83.014	240.000	4.080.000
BNG	13.158.936	19-jan-16	2031	15 jr (11)	1,270	8.772.626	100.851	877.262	7.895.364
BNG	10.000.000	14-mrt-16	2041	25 jr (21)	1,045	8.000.000	80.256	400.000	7.600.000
NWB	1.300.000	25-mrt-19	2024	5 jr (4)	1,180	1.300.000	14.032	0	1.300.000
BNG	12.000.000	1-mrt-19	2044	25 jr (24)	1,255	11.040.000	133.502	480.000	10.560.000
BNG	10.000.000	4-jan-21	2045	25 jr (25)	0,535	10.000.000	51.360	400.000	9.600.000
	91.458.936					59.852.626	1.129.437	4.137.262	55.715.364

Het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille naar verhouding VV/EV bedraagt 1,41% op 1 januari 2022.

Rentetoerekening

In het navolgende schema is uiteengezet hoe de rentetoerekening voor 2022 heeft plaatsgevonden.

A. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.138.809
A. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	111.000
B. De externe rentebaten	<u>- 221.784</u>
Totaal door te rekenen externe rente	1.028.025
C1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	- 159.302
C2. Rente van projectfinanciering die aan het taakveld moet worden toegerekend	<u>0</u>
	<u>- 159.302</u>
Saldo door te rekenen externe rente:	868.723
D1. Rente over eigen vermogen	0
D2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	<u>0</u>
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	868.723
E. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	1.63% <u>-929.161</u>
F. Renteresultaat op het taakveld treasury (voordelig)	-60.438

De werkelijke rentelasten die aan de taakvelden hadden moeten worden doorbelast bedragen € 868.723 en wijken af van de rentelasten die op basis van de voorgerecalculeerde renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend. Correctie wordt verplicht gesteld als deze afwijking groter is dan 25%. Dit is niet geval. De afwijking bedraagt afgerond 7%, zodat een correctie achterwege is gebleven.

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

In deze paragraaf komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Grondbeleid;
- Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de bouwgronden in exploitatie;
- Grondbanken zonder noemenswaardige transformatie, bestemd voor derden;
- Strategische gronden;
- Winstneming;
- Vennootschapsbelasting;
- Risicobeheersing.

Grondbeleid

Eén van de aanbevelingen uit het in opdracht van de Rekenkamercommissie uitgevoerde onderzoek naar de rechtmatigheid en doelmatigheid van grondaankopen over de periode 2007-2017 betreft het actualiseren van de Nota grondbeleid. Deze actualisatie zou in 2020 plaatsvinden, maar mede als gevolg van de coronacrisis heeft de vaststelling van de herziene nota grondbeleid in de raadsvergadering van 8 december 2022 plaatsgevonden.

Bij de volgende projecten voert de gemeente in hoofdzaak faciliterend grondbeleid:

- Luysterrijk en Aan de Kreek te Sint Philipsland;
- Paasdijkweg te Poortvliet;
- Sint-Maartensdijk-West;
- Marehoek en Molenweg te Oud-Vossemeer;
- Koningin Julianastraat en Buitenzorg te Tholen.

De ontwikkeling van deze projecten is in handen van een projectontwikkelaar. De kosten, die de gemeente voor deze projecten maakt, brengen wij bij de desbetreffende ontwikkelaar in rekening. Hierover worden voorafgaand aan het betreffende project afspraken gemaakt door middel van anterieure overeenkomsten.

In de raadsvergadering van 9 december 2021 zijn de uitgifteprijzen van grond voor woningbouw, bedrijfsgrond en snippergroen voor 2022 vastgesteld. Een belangrijke doelstelling is om bij het grondprijzenbeleid marktconform te opereren. Eind 2022 zijn de grondprijzen voor 2023 vastgesteld.

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de bouwgronden in exploitatie.

Bij de bouwgronden in exploitatie zijn de volgende soorten complexen te onderscheiden, te weten:

Complexen (in duizenden euro's)	Boekwaarde 1-jan-22	Verantwoord 2022 (lasten)	Verantwoord 2022 (baten)	Boekwaarde 31-dec-22
Woningbouw	4.576	3.583	-4.885	3.274
Bedrijventerreinen	-1.489	5.910	-4.476	-55
Totaal	3.087	9.493	-9.361	3.219

Woningbouwcomplexen met kostprijsberekening

Ten tijde van het samenstellen van deze jaarrekening waren zeven complexen in exploitatie. In de raadsvergadering van 21 april 2022 zijn voor al deze plannen herziene grondexploitatieberekeningen vastgesteld. De boekwaarde van de onderhanden werken is bepaald door de kosten te verminderen met de opbrengsten uit verkopen en bijdragen van derden. De resterende eindwaarden van de in exploitatie zijnde complexen zien er als volgt uit:

Complex (in duizenden euro's)	Boekw. 1-1-2022	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Winst- neming	Boekw. 31-12-2022	Vz verliesl. complex	Balansw. 31-12-22	Raming kosten	Raming opbr.	Eindw.
Stadszicht II	-442	236	-1.323	1.055	-474	0	-474	249	0	-225
Molenvliet Zuid	603	403	-1.334	35	-293	0	-293	911	-693	-75
Deestraat	190	150	-280	65	125	0	125	347	-585	-113
Oost Scherpenisse	73	19	0	0	92	-12	80	36	-116	0
Poststraat Zuid	-68	74	-271	130	-135	0	-135	103	0	-32
Havengebied	5.059	457	-1.354	30	4.192	0	4.192	1.742	-6.129	-195
Vroonstede I	-839	269	-323	660	-233	0	-233	111	0	-122
Totaal	4.576	1.608	-4.885	1.975	3.274	-12	3.262	3.499	-7.523	-762

Nadere toelichting:

Complex	Verkocht in 2022	Nog te verkopen	Opmerkingen/toelichting
Stadszicht II Tholen	7.962 m ²	0 m ²	Alle kavels zijn verkocht. De oplevering van de laatste woningen is voorzien in de loop van het tweede kwartaal 2023, waarna het plan woonrijp gemaakt wordt. De aanbesteding hiervan heeft al plaatsgevonden. Dit jaar heeft een tussentijdse winstneming plaatsgevonden van € 1.055.000. De totale winstneming tot en met 2022 bedraagt € 6.580.000. De looptijd eindigt volgens de planning op 31 december 2023.
Molenvliet Zuid Tholen	3.741 m ²	2.310 m ²	De grondexploitatieberekening is vastgesteld in de raadsvergadering van 7 oktober 2021. De gronduitgifte loopt voorspoedig. Inmiddels zijn 7 kavels verkocht, waaronder de kavel van 648 m ² aan de Molenvlietsedijk bedoeld voor de realisatie van een wooncomplex van maximaal 12 wooneenheden. Voor de nog resterende 4 kavels zijn 2 opties verleend. In 2022 heeft een tussentijdse winstneming plaatsgevonden van € 35.000. De looptijd is vooralsnog bepaald op 31 december 2026.
Deestraat Poortvliet	1.422 m ²	2.729 m ²	De verkoop van de kavels in dit plangebied verloopt goed. De winstneming dit jaar bedraagt € 65.000; de totale winstneming tot en met 2021 bedraagt € 178.000. De looptijd eindigt volgens de huidige planning op 31 december 2024.
Scherpenisse Oost	0 m ²	548 m ²	Het plangebied is beperkt tot het planologisch bestemde woningbouwgebied "Goudenregenlaan". Gelet op het verwachte nadelige resultaat is in 2021 een verliesvoorziening gevormd van € 32.000. Deze is in 2022 bijgesteld met € 20.000 tot een bedrag van € 12.000. De afronding van dit complex is, met de uitgifte van nog 1 kavel te gaan, voorzien op 31 december 2023.
Poststraat Zuid Stavenisse	1.368 m ²	0 m ²	Alle kavels zijn verkocht. Dit jaar heeft een tussentijdse winstneming plaatsgevonden van € 130.000. De totale winstneming tot en met 2022 bedraagt € 958.000. De looptijd eindigt volgens de huidige planning op 31 december 2023.

Complex	Verkocht in 2022	Nog te verkopen	Opmerkingen/toelichting
Havengebied Sint-Annaland	3.916 m ²	16.711 m ²	De verkoop van de kavels verloopt voorspoedig. Alleen de kavels voor de zogenoemde dijkwoningen zijn nog beschikbaar. Voor de kavels m.b.t. de realisatie van woontorens op het Havenplateau is reeds een overeenkomst met een projectontwikkelaar gesloten. In 2022 heeft een tussentijdse winstneming plaatsgevonden van € 30.000. De totale winstneming tot en met 2022 bedraagt € 247.000. De afsluiting van dit complex is voorzien in 2027.
Vroonstede I Sint-Annaland	1483 m ²	0 m ²	Alle kavels zijn verkocht. Het laatste deel van het plan wordt in 2023 woonrijp gemaakt. In 2022 heeft een tussentijdse winstneming plaatsgevonden van € 660.000. Inmiddels heeft in de loop der jaren een winstneming plaatsgevonden van € 5.418.000. De afsluiting van dit complex is voorzien op 31 december 2023.

De totale eindwaarden van de in exploitatie zijnde woningbouwcomplexen zien er als volgt uit:

Complex (in duizenden euro's)	Winstneming t/m 2021	Winstneming 2022	Totale winstneming	Verwachte winstneming	Totaal resultaat
Stadszicht Tholen	-5.525	-1.055	-6.580	-225	-6.805
Molenvlietsedijk-Zuid Tholen	0	-35	-35	-75	-110
Deestraat Poortvliet	-113	-65	-178	-113	-291
Poststraat Zuid Stavenisse	-828	-130	-958	-32	-990
Havengebied Sint-Annaland	-217	-30	-247	-195	-442
Vroonstede Sint-A'land	-4.758	-660	-5.418	-122	-5.540
Totaal	-11.441	-1.975	-13.416	-762	-14.178

De onderstaande tabel laat zien dat de lasten van de woningbouwcomplexen hoger zijn uitgevallen en de baten lager zijn uitgevallen:

Complex (in duizenden euro's)	Raming			Werkelijk			Saldo
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Stadszicht II Tholen	224	1.324	-1.100	1.291	1.323	-32	-1.068
Molenvlietsedijk-Zuid Tholen	226	1.773	-1.547	438	1.334	-896	-651
Deestraat Poortvliet	129	248	-119	215	280	-65	-54
Oost Scherpenisse	39	111	-72	19	0	19	-91
Poststraat Zuid Stavenisse	107	275	-168	204	271	-67	-101
Havengebied Sint-Annaland	668	2.591	-1.923	487	1.354	-867	-1.056
Vroonstede I Sint-Annaland	216	324	-108	929	323	606	-714
Totaal	1.609	6.646	-5.037	3.583	4.885	1.302	-3.735

Hieronder volgt een korte analyse van de verschillen:

Stadszicht II Tholen

Het verschil wordt veroorzaakt door de in 2022 verwerkte tussentijdse winstneming van € 1.055.000. Afsluiting van het plan volgt nadat het woningbouwcomplex in 2023 woonrijp gemaakt is.

Molenvliet-Zuid Tholen

Het verschil wordt met name veroorzaakt door (nog) niet gerealiseerde grondverkopen (€ 440.000) en door hogere lasten woonrijp maken als gevolg van het naar voren halen van geplande werkzaamheden (€ 175.000).

Deestraat Poortvliet

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de in 2022 verwerkte tussentijdse winstneming van € 65.000.

Oost Scherpenisse

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere opbrengst grondverkopen (€ 110.000). De laatste kavel bouwgrond is in 2022 niet verkocht.

Poststraat-Zuid Stavenisse

Het verschil wordt veroorzaakt door de in het boekjaar verwerkte tussentijdse winstneming van € 130.000 enerzijds en de lagere kosten voor woonrijp maken anderzijds (€ 30.000).

Havengebied Sint-Annaland

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere grondverkopen (€ 1,23 miljoen). Dit is slechts een timing-issue, aangezien er reeds een koopovereenkomst is afgesloten voor een bedrag van € 3,2 miljoen (realisatie woontorens). Daarnaast is er sprake van niet nog uitgevoerde werkzaamheden (bouw- en woonrijp maken: € 200.000).

Vroonstede I Sint-Annaland

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de in 2022 verwerkte tussentijdse winstneming (€ 660.000) en het naar voren halen van werkzaamheden (woonrijp maken, € 50.000).

De totale geprognoseerde winst op basis van eindwaarde is voor de woningbouwcomplexen begroot op een totaalbedrag van € 762.000. Dit is exclusief de verantwoorde winsten tot en met 2022 van afgerond € 13,4 miljoen.

Bedrijventerreincomplexen met kostprijsberekening

Ten tijde van het samenstellen van deze jaarrekening zijn nog drie complexen in exploitatie. Eén complex is in 2021 afgesloten. In het tweede kwartaal van 2022 zijn voor alle complexen herziene grondexploitatieberekeningen vastgesteld. De boekwaarde van de onderhanden werken is bepaald door de kosten te verminderen met de opbrengsten uit verkopen en bijdragen van derden. De resterende eindwaarden van de in exploitatie zijnde complexen zien er als volgt uit:

Complex (in duizenden euro's)	Boekw. 1-1-2022	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Winst- neming	Boekw. 31-12-2022	Vz verliesl. complex	Balansw. 31-12-22	Raming kosten	Raming opbr.	Eindw.
Tholen	-2.123	4.061	-3.882	1.610	-334	0	-334	8.413	-12.422	-4.343
Stavenisse	206	21	-102	5	130	0	130	86	-286	-70
Sint-Annaland	428	13	-492	200	149	0	149	5	-231	-77
Totaal	-1.489	4.095	-4.476	1.815	-55	0	-55	8.504	-12.939	-4.490

Nadere toelichting:

Complex	Verkocht in 2022	Nog te verkopen	Opmerkingen/toelichting
Tholen	42.203 m ²	114.566 m ²	Dit jaar heeft op basis van de voorgeschreven POC-methode een tussentijdse winstneming plaatsgevonden tot een bedrag van € 1,61 miljoen. De totale winstneming bedraagt tot op heden € 6,755 miljoen. De afsluiting van dit complex is voorzien in 2026, aangezien voor een aanzienlijk deel (bijna 5 ha.) van de beschikbare kavels overeenkomsten zijn getekend.
Stavenisse	1.332 m ²	3.011 m ²	Dit jaar heeft een tussentijdse winstneming plaatsgevonden van € 5.000. De totale tussentijdse winstneming komt hierdoor op € 45.000. De einddatum is volgens de laatste herziening gehandhaafd op 31 december 2026.
Sint-Annaland	6.394 m ²	2.535 m ²	Dit jaar heeft een tussentijdse winstneming van € 200.000 plaatsgevonden. De totale tussentijdse winstneming tot en met 2022 bedraagt € 1,151 miljoen. De afsluiting van dit complex is voorzien in 2024. Voor een aanzienlijk deel van de beschikbare kavels zijn opties verleend.

De totale eindwaarden van de in exploitatie zijnde bedrijventerreincomplexen zien er als volgt uit:

Complex (in duizenden euro's)	Winstneming t/m 2021	Winstneming 2022	Totale winstneming	Verwachte winstneming	Totaal resultaat
Welgelegen II 2 ^e fase	-5.145	-1.610	-6.755	-4.343	-11.098
Stavenisse	-40	-5	-45	-70	-115
Sint-Annaland	-951	-200	-1.151	-77	-1.228
Totaal	-6.136	-1.815	-7.951	-4.490	-12.441

De onderstaande tabel laat zien dat de lasten van de bedrijventerreincomplexen hoger zijn uitgevallen en de baten lager zijn uitgevallen:

Complex (in duizenden euro's)	Raming			Werkelijk			Saldo
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Welgelegen II Tholen	3.877	10.442	-6.565	5.671	3.882	1.789	-8.354
Stavenisse	20	104	-84	26	102	-76	-8
Sint-Annaland	11	554	-543	213	492	-279	-264
Totaal	3.908	11.100	-7.192	5.910	4.476	1.434	-8.626

Hieronder volgt een korte analyse van de verschillen:

Welgelegen II Tholen

Het verschil wordt veroorzaakt door de in 2022 verwerkte tussentijdse winstneming van ruim € 1,6 miljoen. In tegenstelling tot vorig jaar zijn de grondopbrengsten aanzienlijk achtergebleven bij de raming (€ 6,5 miljoen). Het achterblijven van de gronduitgiftes is voor een groot deel slechts een timing-issue, aangezien er in 2022 reeds koopovereenkomsten zijn afgesloten voor een bedrag van in totaal € 4,5 miljoen. De aanleg van de nieuwe ontsluiting van het bedrijventerrein is inmiddels in volle gang.

Stavenisse

Het verschil van € 8.000 negatief behoeft geen nadere toelichting.

Sint-Annaland

Het verschil wordt veroorzaakt door de in 2022 verwerkte tussentijdse winstneming van € 200.000. Ook de grondopbrengsten bleven circa € 60.000 achter op de raming. Er was op voorhand rekening gehouden met een grondverkoop tot een bedrag van € 550.000 die voor 90% is gerealiseerd.

De totale geprognoseerde winst op basis van eindwaarde is voor de bedrijventerreincomplexen begroot op een totaalbedrag van afgerond € 4,5 miljoen. Dit bedrag is exclusief de verantwoorde winsten tot en met 2022 van bijna € 8,0 miljoen.

Grondbanken zonder noemenswaardige transformatie, bestemd voor derden

De gronden aan de Molenvlietsedijk te Tholen vallen weliswaar onder het onderhanden werk, maar zijn geen bouwgrond in exploitatie. De gronden zijn, overeenkomstig de notitie "Grondbeleid in de begroting en jaarstukken" van de Commissie BBV, gepresenteerd als grondbanken zonder noemenswaardige transformatie, bestemd voor derden.

Strategische gronden

Nabij Sint-Maartensdijk (12 ha), Stavenisse (1,4 ha), Sint-Annaland (6 ha), Sint Philipsland en Oud-Vossemeer (3,5 ha) heeft de gemeente grondeigendommen. Voor Sint Philipsland wordt thans een uitbreiding van het bedrijventerrein voorbereid en voor de kernen Stavenisse, Sint-Maartensdijk (locatie De Reiburch) en Sint-Annaland worden woningbouwplannen voorbereid. Met betrekking tot de locatie nabij Oud-Vossemeer (aansluitend op bedrijventerrein Klaverveld) zullen de ontwikkelingen inzake een provinciale rondweg een belangrijke rol spelen.

Winstneming

Voor winstneming hanteren we de percentage of completion methode (POC): voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. In 2022 heeft per saldo een winstneming plaatsgevonden van afgerond € 3,8 miljoen.

Vennootschapsbelasting

Op grond van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen betalen gemeenten en andere overheden vanaf 2016 vennootschapsbelasting (vpb) over de winst die ze met ondernemingsactiviteiten maken. Het grondbedrijf voldoet aan de criteria voor een onderneming in fiscale zin en is daarom vpb-plichtig.

Risicobeheersing

De grondexploitaties en de gebiedsontwikkeling via publiek-private samenwerking nemen een belangrijke plaats in binnen onze risicobeheersing. Omdat wij ons bewust zijn van de risico's op dit terrein dient voor de start van een project een risico-inventarisatie en risicoanalyse opgesteld te worden. Omdat grondexploitaties over het algemeen een lange looptijd hebben, kunnen er tussentijds allerlei (externe) factoren het project beïnvloeden. Ons beleid is gericht op het zo mogelijk voorkomen en/of minimaliseren van nadelige effecten.

Om eventuele tekorten in de sfeer van de bouwgrondexploitatie te kunnen opvangen is in het verleden een reserve bouwgrondexploitatie ingesteld. Deze reserve is in 2021 opgeheven en overgeheveld naar de algemene reserve, niet vrij besteedbaar. Deze algemene reserve niet vrij besteedbaar maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit van de gemeente. De stand van deze reserve bedraagt ultimo 2022 ruim € 26 miljoen. Voor detailinformatie over de risico's en de weerstandscapaciteit verwijzen we u naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Paragraaf Verbonden Partijen

Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Bij een bestuurlijk belang is er sprake van zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Bij een financieel belang is er sprake van een ter beschikking gesteld bedrag, dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, of waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Het gaat bij verbonden partijen om gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. Deze worden niet geconsolideerd in de jaarrekening. De belangrijkste verbonden partijen voor de gemeente Tholen zijn:

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen
Veiligheidsregio Zeeland
GGD Zeeland
Re-integratiebedrijf De Betho
Regionaal Bureau Leerplicht / RMC Oosterschelderegio
Zeeuwse Muziekschool
Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)
Samenwerkingsverband Belastingen en Waardebepaling Zeeland (SaBeWa Zeeland)
Samenwerkingsverband Welzijnzorg Oosterschelderegio (SWVO)
Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland
ICT West-Brabant West

Vennootschappen en coöperaties
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH) N.V. (voorheen PZEM N.V.)
Gemeente Tholen Grondexploitatie Tholen Stad B.V.
GBE Aqua B.V.

Voor de raad is informatie over de verbonden partijen van belang omdat:

- GR-en taken uitvoeren die in het verlengde liggen van de gemeentelijke doelstellingen;
- Gemeenten alleen deelnemingen mogen hebben vanwege het publieke belang (wet Fido);
- De verbonden partijen belangrijke financiële consequenties voor de gemeente hebben.

Visie en beleidsvoornemens

De gemeente Tholen heeft geen beleidsplan opgesteld met betrekking tot de verbonden partijen. Er geldt dus geen algemene visie en er zijn geen algemene beleidsvoornemens. Wel zijn de beleidsvoornemens per verbonden partij beschreven.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam:	 <p>Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)</p>			
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor de uitvoering van de bij wet opgedragen taken op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en handhaving van de openbare orde en veiligheid.			
Openbaar belang	De samenwerking levert een maatschappelijke bijdrage aan een veilige woon-, werk- en recreatieomgeving op het gebied van brandbestrijding en (medische) hulpverlening.			
Deelnemers:	Alle Zeeuwse gemeenten nemen deel in deze GR.			
Bestuurlijk belang:	De raden van de deelnemende gemeenten wijzen hun burgemeester aan als lid van het algemeen bestuur.			
Financieel belang:	De in 2022 verstrekte bijdrage bedraagt € 1.859.676 (raming: € 1.866.000).			
Jaarstukken 2022:		31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)
	Eigen vermogen	2.433.519	4.432.962	4.708.553
	Vreemd vermogen	29.465.361	33.525.975	34.125.916
	Totaal	31.898.880	37.958.937	38.834.469
	Resultaat 2022: € 806.135 negatief			
Risico's:	-			

Naam:	 GGD Zeeland			
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor de uitvoering van de Wet publieke gezondheid en het gezondheidsbeleid van de Zeeuwse gemeenten.			
Openbaar belang	De GGD wil de gezondheid van alle Zeeuwen bewaken, beschermen en bevorderen.			
Deelnemers:	Alle Zeeuwse gemeenten nemen deel in deze GR.			
Bestuurlijk belang:	Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.			
Financieel belang:		Begroting (€)	Realisatie (€)	
	Publieke gezondheid	1.117.030	1.135.980	
	Veilig thuis	112.000	115.648	
	Indicatiestelling VVE (OAB)	20.000	16.956	
	Jeugdhulp	6.647.365	6.449.045	
	Afrekening jeugdhulp 2021	-879.388	-879.388	
	Totaal	7.017.007	6.838.241	
Jaarstukken 2022:		31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)
	Eigen vermogen	n.n.b.	1.419.584	-1.289.047
	Vreemd vermogen	n.n.b.	23.407.356	25.170.985
	Totaal	n.n.b.	24.826.940	23.881.938
	Resultaat 2022: n.n.b.			
Risico's:	-			

Naam:	 De Betho			
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor een efficiënte uitvoering van de Participatiewet.			
Openbaar belang:	De Betho realiseert een beschutte werkomgeving voor mensen die dat nodig hebben.			
Deelnemers:	De GR wordt gevormd door de gemeenten in de Oosterschelderegio.			
Bestuurlijk belang:	Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.			
Financieel belang:		Begroting (€)	Realisatie (€)	
	Reg. bijdrage	0	0	
	Afrekening 2021	0	-4.244	
	Afrekening 2022	0	-200.000	
	Part. budget	2.047.450	2.047.498	
	Totaal	2.047.450	1.843.254	
Jaarstukken 2022:	(Bedragen *1.000)	31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)
	Eigen vermogen	11.102	11.693	12.270
	Vreemd vermogen	4.042	4.121	4.797
	Totaal	15.144	15.814	17.067
	Resultaat 2022: € 0			
Risico's:	-			

Naam:	 Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Oosterschelderegio Regionaal Bureau Leerplicht / RMC Oosterschelderegio			
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor de uitvoering van de leerplichtfunctie en de regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten.			
Openbaar belang:	De samenwerking levert een bijdrage aan het terugdringen van spijbelen en voortijdig schooluitval van leerlingen van 5 tot 18 jaar.			
Deelnemers:	Alle gemeenten uit de Oosterschelderegio.			
Bestuurlijk belang:	Elk van de colleges van de deelnemende gemeenten wijst uit zijn midden de portefeuillehouder onderwijs aan als lid van het bestuur.			
Financieel belang:		Begroting (€)	Realisatie (€)	
	Reg. bijdrage	95.000	93.641	
Jaarstukken 2022:		31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)
	Eigen vermogen	165.493	133.009	101.406
	Vreemd vermogen	0	0	0
	Totaal	165.493	133.009	101.406
	Resultaat 2022: € 32.484 positief			
Risico's:	-			

Naam:	 Muziekschool Zeeland			
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking op het gebied van muziekonderwijs.			
Openbaar belang	De samenwerking levert een bijdrage aan de ontwikkeling van de identiteit van kinderen, jongeren en volwassenen.			
Deelnemers:	Alle Zeeuwse gemeenten, behalve Terneuzen, Vlissingen en Sluis nemen deel in deze GR.			
Bestuurlijk belang:	Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.			
Financieel belang:		Begroting (€)	Realisatie (€)	
	Reg. bijdrage	151.000	195.671	
Jaarstukken 2022:		31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)
	Eigen vermogen	-218.471	280.204	553.964
	Vreemd vermogen	1.147.418	1.189.454	997.574
	Totaal	928.946	1.469.658	1.551.538
	Resultaat 2022: € 498.675 negatief			
Risico's:	-			

Naam:	 Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)																							
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor de behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van afvalstoffenverwijdering.																							
Openbaar belang:	De samenwerking draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van afvalstoffenverwijdering voor de burger (lagere afvalstoffenheffing).																							
Deelnemers:	Alle Zeeuwse gemeenten nemen deel in deze GR.																							
Bestuurlijk belang:	Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.																							
Financieel belang:	<table border="1" data-bbox="544 775 1445 1072"> <thead> <tr> <th></th> <th>Begroting (€)</th> <th>Realisatie (€)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Stort- en verbrandingsrechten</td> <td>465.290</td> <td>421.444</td> </tr> <tr> <td>Compostering</td> <td>287.040</td> <td>272.804</td> </tr> <tr> <td>Milieustraat</td> <td>594.310</td> <td>643.944</td> </tr> <tr> <td>Overig</td> <td>22.530</td> <td>31.715</td> </tr> <tr> <td>Afrekening 2021</td> <td>0</td> <td>-11.168</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>1.369.170</td> <td>1.381.076</td> </tr> </tbody> </table>				Begroting (€)	Realisatie (€)	Stort- en verbrandingsrechten	465.290	421.444	Compostering	287.040	272.804	Milieustraat	594.310	643.944	Overig	22.530	31.715	Afrekening 2021	0	-11.168	Totaal	1.369.170	1.381.076
	Begroting (€)	Realisatie (€)																						
Stort- en verbrandingsrechten	465.290	421.444																						
Compostering	287.040	272.804																						
Milieustraat	594.310	643.944																						
Overig	22.530	31.715																						
Afrekening 2021	0	-11.168																						
Totaal	1.369.170	1.381.076																						
Jaarstukken 2022:	<table border="1" data-bbox="544 1115 1445 1288"> <thead> <tr> <th></th> <th>31-12-2022 (€)</th> <th>31-12-2021 (€)</th> <th>31-12-2020 (€)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>551.638</td> <td>481.940</td> <td>428.940</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>12.986.699</td> <td>9.966.742</td> <td>10.541.377</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>13.538.337</td> <td>10.448.682</td> <td>10.970.317</td> </tr> </tbody> </table> <p data-bbox="544 1330 898 1357">Resultaat 2022: € 69.698 positief</p>				31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)	Eigen vermogen	551.638	481.940	428.940	Vreemd vermogen	12.986.699	9.966.742	10.541.377	Totaal	13.538.337	10.448.682	10.970.317					
	31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)																					
Eigen vermogen	551.638	481.940	428.940																					
Vreemd vermogen	12.986.699	9.966.742	10.541.377																					
Totaal	13.538.337	10.448.682	10.970.317																					
Risico's:	Als gevolg van de eind februari 2022 uitgebroken oorlog tussen Rusland en Oekraïne zijn de brandstofprijzen aanzienlijk gestegen. Dit heeft gevolgen voor de kostprijs van de verwerking van de verschillende afvalstromen. De duur en de omvang van de gestegen brandstofprijzen en de uiteindelijke invloed op de verwerkingstarieven zijn (nog) niet te overzien.																							

Naam:	 SaBeWa Zeeland																		
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking op het gebied van gemeentelijke belastingen en heffingen, welke o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • De heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen (en waterschapsbelastingen) verzorgt; • De bezwaar- en beroepschriften gericht tegen de belastingaanslagen en kwijtscheldingsverzoeken behandelt; • De taken en werkzaamheden in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) uitvoert. 																		
Openbaar belang	De samenwerking draagt duurzaam bij aan het laag houden van de gemeentelijke belastingen en heffingen voor de burger.																		
Deelnemers:	De deelnemers zijn de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Reimerswaal, Hulst, Sluis, Terneuzen, Tholen en het Waterschap Scheldestromen.																		
Bestuurlijk belang:	Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.																		
Financieel belang:	<table border="1" data-bbox="544 1077 1445 1245"> <thead> <tr> <th></th> <th>Begroting (€)</th> <th>Realisatie (€)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Reg. bijdrage</td> <td>446.193</td> <td>447.078</td> </tr> <tr> <td>Afrekening 2021</td> <td>-</td> <td>-5.712</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>446.193</td> <td>441.366</td> </tr> </tbody> </table>				Begroting (€)	Realisatie (€)	Reg. bijdrage	446.193	447.078	Afrekening 2021	-	-5.712	Totaal	446.193	441.366				
	Begroting (€)	Realisatie (€)																	
Reg. bijdrage	446.193	447.078																	
Afrekening 2021	-	-5.712																	
Totaal	446.193	441.366																	
Jaarstukken 2022:	<table border="1" data-bbox="544 1290 1445 1458"> <thead> <tr> <th></th> <th>31-12-2022 (€)</th> <th>31-12-2021 (€)</th> <th>31-12-2020 (€)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>127.597</td> <td>330.477</td> <td>-28.940</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>7.727.073</td> <td>8.564.003</td> <td>4.930.852</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>7.854.670</td> <td>8.894.480</td> <td>4.901.912</td> </tr> </tbody> </table> <p>Resultaat 2022: € 127.597 positief</p>				31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)	Eigen vermogen	127.597	330.477	-28.940	Vreemd vermogen	7.727.073	8.564.003	4.930.852	Totaal	7.854.670	8.894.480	4.901.912
	31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)																
Eigen vermogen	127.597	330.477	-28.940																
Vreemd vermogen	7.727.073	8.564.003	4.930.852																
Totaal	7.854.670	8.894.480	4.901.912																
Risico's:	-																		

Naam:	 <p>Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio (SWVO)</p>			
Beleidsvoornemens:	Door de vorming van GR De Bevelanden is de noodzaak ontstaan om de toekomst van het SWVO als aparte GR kritisch te bekijken.			
Openbaar belang	De samenwerking draagt zorg voor ondersteuning van de meest kwetsbaren.			
Deelnemers:	Borsele, Kapelle, Reimerswaal, Tholen, Goes, N-Beveland en Schouwen-Duiveland.			
Bestuurlijk belang:	Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.			
Financieel belang:		Begroting (€)	Realisatie (€)	
	Voorziening gehandicapten	539.500	538.684	
	Huishoudelijke voorziening	1.925.000	2.070.962	
	Begeleiding	2.724.000	2.669.055	
	Secretariaatskosten	235.000	235.325	
	Regiotaxi	392.000	391.658	
	Leerlingenvervoer	666.000	617.909	
	Psychische problematiek	12.000	12.627	
	Preventie middelengebruik	31.000	18.435	
	Vervoerskosten jeugdzorg	10.000	10.282	
	Cultuureducatie	27.000	27.837	
	Afrekening 2021	0	-225.078	
	Totaal	6.561.500	6.367.696	
Jaarstukken 2022:		31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)
	Eigen vermogen	301.539	2.089.839	681.823
	Vreemd vermogen	6.961.439	7.824.791	7.479.400
	Totaal	7.262.979	9.914.630	8.161.223
	Resultaat 2022: € 536.858 negatief			
Risico's:	-			

Naam:	 Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD Zeeland)			
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet de gemeenschappelijke regeling als een duurzame samenwerking voor de uitvoering van de bij wet (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en Wet milieubeheer) opgedragen taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.			
Openbaar belang	De samenwerking zorgt voor een kwaliteitsverbetering.			
Deelnemers:	Alle Zeeuwse gemeenten, het Waterschap Scheldestromen en de Provincie Zeeland nemen deel in deze GR.			
Bestuurlijk belang:	Elke deelnemende gemeente is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.			
Financieel belang:		Begroting (€)	Realisatie (€)	
	Reg. bijdrage	376.700	364.346	
Jaarstukken 2022:		31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)
	Eigen vermogen	n.n.b.	2.368.580	1.596.642
	Vreemd vermogen	n.n.b.	2.598.095	1.752.250
	Totaal	n.n.b.	4.966.675	3.348.892
	Resultaat 2022: n.n.b.			
Risico's:	-			

Naam:	 ICT West-Brabant West			
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet de samenwerking als een duurzame samenwerking op het gebied van Informatie- en communicatietechnologie.			
Openbaar belang:	-			
Bestuurlijk belang:	-			
Financieel belang:		Begroting (€)	Realisatie (€)	
	Reg. bijdrage	678.000	869.312	
	Afrekening 2021	0	-19.436	
	Voorlopige afrek. 2022	0	100.000	
Jaarstukken 2022:		31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)
	Eigen vermogen	1.074.200	0	0
	Vreemd vermogen	6.873.974	9.664.021	11.473.391
	Totaal	7.948.174	9.664.021	11.473.391
	Resultaat 2022: € 116.016 negatief			
Risico's:	-			

Vennootschappen en coöperaties

Vanwege het publieke belang (wet Fido) neemt de gemeente deel in diverse vennootschappen. Een deelneming is een participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de gemeente aandelen heeft.

Naam:	 N.V. Bank Nederlandse Gemeenten			
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet zijn aandelenbezit als een duurzame belegging.			
Openbaar belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.			
Bestuurlijk belang:	De gemeente Tholen heeft stemrecht via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA).			
Financieel belang:	De gemeente Tholen is aandeelhouder (0,06%). De dividenduitkering bedroeg in 2022 € 76.827			
Jaarstukken 2022:	* 1.000.000	31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)
	Eigen vermogen	4.615	5.062	5.097
	Vreemd vermogen	107.459	143.995	155.262
	Totaal	112.074	149.057	160.359
	Resultaat 2022: € 300 miljoen positief			
Risico's:	-			

Naam:	Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH) N.V. (voorheen PZEM N.V.)			
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet zijn aandelenbezit als een duurzame belegging			
Openbaar belang	Het waarborgen van wettelijk gedefinieerde publieke belangen en duurzame werkgelegenheid (in Zeeland)			
Bestuurlijk belang:	De gemeente Tholen heeft stemrecht via de AvA.			
Financieel belang:	De gemeente Tholen is aandeelhouder (2,696%).			
Jaarstukken 2022:	* 1.000	31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)
	Eigen vermogen	n.n.b.	1.650.909	1.376.990
	Vreemd vermogen	n.n.b.	1.229.011	850.880
	Totaal	n.n.b.	2.879.920	2.227.870
	Resultaat 2022: n.n.b.			
Risico's:	-			

Naam:	Gemeente Tholen Grondexploitatie Tholen Stad B.V.			
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet zijn aandelenbezit als een tijdelijke participatie. De dochtermaatschappij neemt gezamenlijk met twee andere partijen deel in Tholen-Stad Grondexploitatie V.O.F., welke belast is met de realisatie van de gebiedsontwikkeling Tholen-Stad.			
Openbaar belang	Gebiedsontwikkeling Tholen-Stad.			
Bestuurlijk belang:	De heren P.W.J. Hoek en F.J.A. Hommel zijn benoemd als bestuurders. Verder heeft de gemeente Tholen stemrecht via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.			
Financieel belang:	De gemeente Tholen is 100%-aandeelhouder in de B.V.			
Jaarstukken 2022:		31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)
	Eigen vermogen	n.n.b.	-16.304	-2.894.531
	Vreemd vermogen	n.n.b.	89.589	2.909.699
	Totaal	n.n.b.	73.285	15.168
	Resultaat 2022: n.n.b.			
Risico's:	De grondopbrengsten zijn in de geactualiseerde grondexploitatie residueel berekend. Dit betekent dat de prijsverandering van de VON-prijzen en de bouwkosten leiden tot andere grondwaarden. Op dit moment is voor zowel de VON-prijzen als de bouwkosten gekozen om aan te sluiten bij de consumentenprijsindex (CPI). De ervaring leert dat de prijsontwikkeling van de bouwkosten en de VON-prijzen vaak niet gelijk op gaat. In Tholen is de afgelopen jaren de VON-prijsstijging ten opzichte van de rest van Nederland achtergebleven. De bouwkostenstijging is wel gelijk opgegaan met de rest van Nederland. Dit heeft tot gevolg gehad dat de grondprijs niet evenredig is mee veranderd en zelfs is gedaald, ondanks dat de VON-prijzen zijn gestegen. Dit risico is nog steeds actueel. Met een dergelijke ontwikkeling stijgen de grondprijzen namelijk minder hard of kunnen deze zelfs dalen. Uit een gevoeligheidsanalyse blijkt dat dit risico het grootste effect op het resultaat van de grondexploitatie heeft. Het maximumrisico voor de gemeente schatten we in op circa € 2,2 miljoen.			

Naam:	GBE Aqua B.V.			
Beleidsvoornemens:	De gemeente ziet zijn aandelenbezit als een duurzame belegging			
Openbaar belang	Het waarborgen van wettelijk gedefinieerde publieke belangen en duurzame werkgelegenheid (in Zeeland)			
Bestuurlijk belang:	De gemeente Tholen heeft stemrecht via de AvA.			
Financieel belang:	De gemeente Tholen is aandeelhouder (2,703%).			
Jaarstukken 2022:	* 1.000	31-12-2022 (€)	31-12-2021 (€)	31-12-2020 (€)
	Eigen vermogen	30.453	-	-
	Vreemd vermogen	263.706	-	-
	Totaal	294.159	-	-
	Resultaat 2022: € 25,2 miljoen			
Risico's:	-			

Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

De bevoegdheid tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting berust bij de raad. De raad besluit hiertoe door het vaststellen, wijzigen of intrekken van een verordening.

Het belastinggebied van een gemeente is begrensd. De Gemeentewet bepaalt limitatief welke belastingen een gemeente mag heffen. Daarnaast kan de gemeente op grond van een wet de bevoegdheid hebben om een bepaalde belasting te heffen, bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, die zijn wettelijke grondslag vindt in de Wet milieubeheer. De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente en zijn daarom een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid.

De heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen wordt verzorgd door gemeenschappelijke regeling (GR) SaBeWa Zeeland. Dit is een belastingsamenwerking met de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Reimerswaal, Sluis en Terneuzen en waterschap Scheldestromen. Vanaf 2014 ontvangt de burger jaarlijks één aanslagbiljet waarop alle heffingen, waterschaps- en gemeentelijke heffingen, zijn gecombineerd. De GR behandelt daarnaast de bezwaar- en beroepschriften, gericht tegen de belastingaanslagen en kwijtscheldings-verzoeken en voert tevens de taken en werkzaamheden in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) uit.

Overzicht gerealiseerde baten

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de gerealiseerde baten over 2022:

Naam	Wettelijke basis	Uitvoerder	R2021	B2022	R2022
OZB-woningen eigenaren	Artikel 220 e.v. Gemeentewet	SZ	2.967.734	3.079.000	3.179.676
OZB niet-woningen eigenaren	Artikel 220 e.v. Gemeentewet	SZ	1.358.189	1.409.000	1.488.618
OZB niet-woningen gebruikers	Artikel 220 e.v. Gemeentewet	SZ	846.176	885.000	1.061.458
Afvalstoffenheffing	Artikel 15.33 Wet milieubeheer	SZ	2.685.239	2.743.900	2.798.662
Rioolheffing	Artikel 228a Gemeentewet	SZ	2.365.981	2.266.000	2.472.143
Hondenbelasting	Artikel 226 Gemeentewet	SZ	174.084	135.000	133.263
Forensenbelasting	Artikel 223 Gemeentewet	SZ	134.597	114.000	187.282
Toeristenbelasting	Artikel 224 Gemeentewet	Gemeente	344.380	282.000	429.325
Precariobelasting	Artikel 228 Gemeentewet	Gemeente	*562.226	0	0
Scheepvaartrechten	Artikel 229 Gemeentewet	Gemeente	25.661	25.500	16.864
Liggeld jachthaven Stavenisse	Artikel 229 Gemeentewet	Gemeente	107.190	103.000	106.296
Lijkbezorgingsrechten	Artikel 229 Gemeentewet	Gemeente	629.071	553.000	577.330
Leges o.g.v. legesverordening	Artikel 229 Gemeentewet	Gemeente	1.171.486	818.000	1.413.854

* De van Enduris ontvangen precariobelasting over 2016, 2017, 2019, 2020 en 2021 is vanwege de lopende procedure over 2016 toegevoegd aan de voorziening precariobelasting.

Tarievenbeleid

Het algemene uitgangspunt voor het tarievenbeleid is vastgelegd in het coalitieprogramma "Samen Leven". De ambitie is om onze positie bij de 30% goedkoopste gemeenten van Nederland te handhaven. Daarnaast is het de bedoeling de jaarlijkse stijging van de woonlasten (op totaalniveau) te beperken tot het voor dat jaar voorziene inflatiepercentage. De gemeentelijke belastingen en retributies zijn ingaande 2022 als volgt aangepast:

- *Onroerende-zaakbelastingen*: De tarieven voor woningen en niet-woningen zijn voor 2022 verhoogd met 4%.
- *Rioolheffing*: De rioolheffing wordt kostendekkend geheven. De compensabele btw is volledig in de tarieven verwerkt. De basis voor de heffing is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De rioolheffing bestaat uit een vast bedrag voor de eigenaar (€ 103,00) en een bedrag afhankelijk van het waterverbruik voor de gebruiker. Zowel het vaste bedrag, als de gebruikersheffing zijn in 2022 ongewijzigd gebleven.
- *Afvalstoffenheffing*: De afvalstoffenheffing wordt in combinatie met de aanwending van de egalisatiereserve kostendekkend geheven. De compensabele btw is volledig in de tarieven verwerkt. Het tarief voor een meerpersoonshuishouden is in 2022 verhoogd van € 269,00 naar € 276,00 en het tarief voor een eenpersoonshuishouden van € 209,00 naar € 215,00.
- *Hondenbelasting*: Het tarief per hond wordt in de jaren 2022 tot en met 2025 stapsgewijs met 25% verlaagd, zodat de hondenbelasting in 2025 volledig is afgeschaft. Het tarief voor elke volgende hond van dezelfde houder is gelijk aan het tarief voor de 1^e hond. Het tarief per hond in 2022 bedroeg € 55,20.
- *Forensenbelasting*: De tarieven forensenbelasting zijn voor 2022 verhoogd met 2%.
- *Toeristenbelasting*: Het basistarief voor de land- en watertoeristenbelasting van € 1,00 per persoon per overnachting is voor 2022 niet verhoogd.
- *Scheepvaartrechten*: De tarieven scheepvaartrechten zijn voor 2022 verhoogd met 2%.
- *Liggelden jachthaven Stavenisse*: De tarieven zijn voor 2022 niet verhoogd. De liggelden worden in principe kostendekkend geheven.
- *Lijkbezorgingsrechten*: De tarieven van deze rechten zijn dit jaar niet verhoogd en worden nagenoeg kostendekkend geheven.
- *Leges*: Het beleidsuitgangspunt is (nagenoeg) volledige kostendekking. De tarieven (gemeentelijk deel) voor reisdocumenten en rijbewijzen zijn voor 2022 met 4% verhoogd. Hierbij werden de landelijke maximumtarieven niet overschreden. De overige tarieven zijn gelijk gebleven.

Overzicht lokale heffingen (kostendekkendheid)

De kostendekkendheid van de lokale heffingen wordt hieronder weergegeven:

Rioolheffing

Kostendekkendheid rioolheffing			
Salariskosten taakveld(en)	€ 263.584		
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	€ 1.746.008		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-/- € 25.897		
Netto kosten taakveld		€ 1.983.695	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead (80% x € 263.584)		€ 210.867	
Btw		€ 265.880	
Totale kosten			€ 2.460.442
Opbrengst rioolheffing			€ 2.472.143
Dekking*			100%

* Het verschil is toegevoegd aan de voorziening (€ 11.701).

Afvalstoffenheffing

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing			
Salariskosten taakveld(en)	€ 69.998		
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	€ 2.697.525		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-/- € 426.520		
Netto kosten taakveld		€ 2.341.003	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead (80% x € 69.998)		€ 55.999	
Btw		€ 526.992	
Totale kosten			€ 2.923.994
Totale opbrengst afvalstoffenheffing			€ 2.798.662
Dekking*			96%

* Na aanwending van de voorziening (€ 125.332) bedraagt de kostendekking 100%.

Liggelden jachthaven Stavenisse

Kostendekkendheid liggelden			
Salariskosten taakveld(en)	€ 7.305		
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente*	€ 103.846		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	€ 0		
Netto kosten taakveld		111.151	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead (80% x € 7.305)		5.844	
Totale kosten			116.995
Opbrengst liggelden			106.296
Dekking			91%

Lijkbezorgingsrechten

Kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten			
Salariskosten taakveld(en)	€ 234.351		
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	€ 113.982		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-/- € 5.285		
Netto kosten taakveld		€ 343.048	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead (80% x € 234.351)		€ 187.481	
Totale kosten			€ 530.529
Totale opbrengst heffingen			€ 577.330
Dekking			109%

* Na toevoeging aan de voorziening (€ 62.292) bedraagt de kostendekking in overeenstemming met de begroting 97%.

Leges op grond van de legesverordening

Kostendekkendheid leges	Kosten	Opbrengsten	Kosten- dekking
1 Algemene dienstverlening			
1.1 Burgerlijke stand	€ 72.410	€ 43.366	59,89%
1.2 Reisdocumenten	€ 165.829	€ 139.564	84,16%
1.3 Rijbewijzen	€ 126.291	€ 99.531	78,81%
1.4 Verstrekkingen uit de Basisregistratie Personen	€ 14.774	€ 8.230	55,71%
1.9 Overige publiekszaken	€ 8.621	€ 7.007	81,28%
1.10 Gemeentearchief	€ 1.457	€ 1.475	101,24%
1.16 Kansspelen	€ 536	€ 419	78,17%
1.18 Verkeer en vervoer	€ 17.094	€ 2.230	13,05%
1.19 Diversen	€ 22.616	€ 90.784	401,41%
Totaal:	€ 429.628	€ 392.606	91,38%
2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			
2.3 Omgevingsvergunning	€ 540.893	€ 1.201.854	222,20%
2.5 Teruggaaf	€ 0	-€ 185.607	0,00%
2.10 In deze titel niet benoemde beschikking	€ 593	€ 708	119,39%
Totaal:	€ 541.486	€ 1.016.955	187,81%
3 Europese dienstenrichtlijn			
3.1 Horeca	€ 2.968	€ 820	27,63%
3.2 Organiseren evenementen of markten	€ 536	€ 103	19,22%
3.3 Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen	€ 6.812	€ 3.070	45,07%
3.5 Marktstandplaatsen	€ 1.187	€ 300	25,27%
Totaal:	€ 11.503	€ 4.293	37,32%
Dekking	€ 982.617	€ 1.413.854	143,89%

Lokale lastendruk

De lokale lasten voor de inwoners in de gemeente Tholen worden bepaald door de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Hieronder wordt een beeld gegeven van de woonlasten over 2022 in vergelijking met 2021. Uitgangspunt is een meerpersoonshuishouden met een eigen woning met een gemiddelde waarde.

Meerpersoonshuishouden (bedragen in euro's)	Eigenaar en gebruiker			Gebruiker (geen eigenaar)		
	Tholen 2021	Tholen 2022	Coelo 2022	Tholen 2021	Tholen 2022	Coelo 2022
Afvalstoffenheffing	269	276	317	269	276	317
Rioolheffing	206	206	207	103	103	207
Onroerendezaakbelasting*	261	310	380	0	0	0
Totaal	736	792	904	372	379	524

Eenpersoonshuishouden (bedragen in euro's)	Eigenaar en gebruiker			Gebruiker (geen eigenaar)		
	Tholen 2021	Tholen 2022	Coelo 2022	Tholen 2021	Tholen 2022	Coelo 2022
Afvalstoffenheffing	209	215	256	209	215	256
Rioolheffing	179	179	191	76	76	191
Onroerendezaakbelasting*	261	310	380	0	0	0
Totaal	649	704	827	285	291	447

* In voorgaande jaren was in de "Atlas voor lokale lasten" van het COELO alleen de gemiddelde WOZ-waarde van alle woningen bekend, dus koop- en huurwoningen samen. Daarom hanteerde het COELO tot en met 2021 deze waarde in de desbetreffende "Atlas van de lokalen lasten". Sinds 2022 publiceert het CBS de woningwaarden ook uitgesplitst naar huur- en koopsector. Deze WOZ-waarde is bij de gemeenten vooral van belang bij de OZB. Omdat de OZB alleen wordt betaald door huishoudens met een koopwoning wordt bij de samenstelling van de COELO thans uitgegaan van een gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning. Hierdoor is het niet mogelijk om de woonlasten van 2021 en 2022 met elkaar te vergelijken.

Kwijtscheldingsbeleid

De kwijtscheldingsnorm bedraagt al jaren 100% van de bijstandsnorm. Op het gebied van kwijtschelding wordt samengewerkt met Waterschap Scheldestromen. Dit heeft voor de burger onder andere het voordeel dat slechts eenmaal een verzoek hoeft te worden ingediend. Een verzoek aan de gemeente is tegelijkertijd een verzoek aan het waterschap en uiteraard andersom.

Voor mensen met lage inkomens bestaat de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven lasten. Dit is het geval als aan de voorwaarden van de invorderingswet is voldaan. In de gemeente Tholen wordt in voorkomende gevallen kwijtschelding verleend van aanslagen afvalstoffenheffing, gebruikersbelasting rioolheffing en hondenbelasting (voor wat betreft de belastingschuld voor de eerste hond).

De lasten kwijtschelding over 2022 komen uit op € 119.404 (2021: € 127.341), terwijl € 117.000 geraamd was.

JAARREKENING 2022

De jaarrekening bestaat uit de volgende onderdelen:

Balans per 31 december

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Toelichting op de balans

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Balans per 31 december

(voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)	Ultimo 2022	Ultimo 2021
ACTIVA (in duizenden euro's)		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	1.260	1.332
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	888	999
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	65	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	307	333
Materiële vaste activa	58.910	55.887
Investerings met een economisch nut	54.389	51.905
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	1.321	1.292
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	3.200	2.690
Financiële vaste activa	8.613	6.265
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2.494	300
Leningen aan overige verbonden partijen	2.075	2.002
Overige langlopende leningen u/g	1.281	1.200
Overige uitzettingen met rentetypische looptijd > 1 jaar	2.763	2.763
Totaal vaste activa	68.783	63.484
Vlottende activa		
Voorraden	11.534	11.266
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	11.534	11.266
Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar	30.739	27.757
Vorderingen op openbare lichamen	5.650	4.494
Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar	22.008	19.700
Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	346	171
Overige vorderingen	2.735	3.392
Liquide middelen	1.246	101
Banksaldi	1.246	101
Overlopende activa	6.503	998
Van het Rijk nog te ontvangen voorschotbedragen	5.678	61
Van overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen	118	53
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	707	884
Totaal vlottende activa	50.022	40.122
Totaal activa	118.805	103.606
Verliescompensatierechten (krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)	**0	*0

* op basis van aangifte vennootschapsbelasting 2020

** op basis van aangifte vennootschapsbelasting 2021

(voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)	Ultimo 2022	Ultimo 2021
PASSIVA (in duizenden euro's)		
Vaste passiva		
Eigen vermogen	45.836	26.035
Algemene reserve	31.405	22.640
Bestemmingsreserves	2.876	927
Gerealiseerd resultaat	11.555	2.468
Vorzieningen	9.498	9.360
Vorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.018	4.768
Egalisatievoorzieningen	1.793	2.143
Voorziening voor toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	1.747	1.458
Van derden verkregen middelen, die specifiek besteed moeten worden	940	991
Vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jaar	55.715	59.853
Onderhandse leningen van binn. banken en ov. financiële instellingen	55.715	59.853
Totaal vaste passiva	111.049	95.248
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar	3.012	3.191
Overige schulden	3.012	3.191
Overlopende passiva	4.744	5.167
Nog te betalen bedragen	1.670	2.846
Van het Rijk ontvangen, maar nog niet bestede voorschotbedragen	2.691	2.030
Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen, maar nog niet bestede voorschotbedragen	148	103
Overige vooruitontvangen bedragen	235	188
Totaal vlottende passiva	7.756	8.358
Totaal passiva	118.805	103.606
Borg- en garantstellingen	11.842	12.270

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Programma	Oorspronkelijke begroting			Wijziging begroting			Rekening 2022			Saldo	Saldo
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Rekening vorig jaar	Rekening/begroting
0 Bestuur en Ondersteuning	2.312.300	205.000	-2.107.300	2.465.800	205.000	-2.260.800	2.554.328	367.338	-2.186.990	-2.074.329	73.810
1 Veiligheid	2.552.622	3.000	-2.549.622	2.676.231	102.675	-2.573.556	2.607.497	31.387	-2.576.110	-2.423.297	-2.554
2 Verkeer en vervoer	4.222.250	497.900	-3.724.350	4.316.966	511.300	-3.805.666	4.644.682	750.220	-3.894.462	-3.454.538	-88.796
3 Economie	4.543.748	4.514.647	-29.101	11.819.684	11.505.986	-313.698	5.048.337	6.907.806	1.859.469	-2.048.151	2.173.167
4 Onderwijs	3.832.011	973.400	-2.858.611	4.195.990	1.337.982	-2.858.008	3.891.429	1.222.480	-2.668.949	-2.281.716	189.059
5 Sport, Cultuur en Recreatie	4.769.780	507.400	-4.262.380	4.892.400	560.258	-4.332.142	4.980.069	667.694	-4.312.375	-3.762.087	19.767
6 Sociaal domein	27.212.253	5.367.750	-21.844.503	29.506.567	7.556.197	-21.950.370	28.328.734	11.486.382	-16.842.352	-20.842.685	5.108.018
7 Volksgezondheid en Milieu	7.183.166	6.168.059	-1.015.107	7.516.879	6.213.059	-1.303.820	7.594.476	6.467.958	-1.126.517	-893.574	177.303
8 Ruimte en Wonen	4.875.867	4.176.034	-699.833	10.349.619	8.488.350	-1.861.269	6.303.471	7.819.404	1.515.933	-250.717	3.377.202
Algemene dekkingsmiddelen	445.000	49.766.775	49.321.775	551.508	58.308.506	57.756.998	565.197	59.925.689	59.360.492	49.903.650	1.603.494
Overhead	9.651.952	210.500	-9.441.452	9.236.840	255.500	-8.981.340	9.656.539	320.735	-9.335.804	-8.810.772	-354.464
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	-7.744	0	7.744	-39.848	7.744
Onvoorzien	250.000	0	-250.000	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	71.850.949	72.390.465	539.516	87.528.484	95.044.813	7.516.329	76.167.016	95.967.093	19.800.077	3.021.936	12.283.748
Mutaties in de reserves	121.500	0	-121.500	9.046.249	1.529.920	-7.516.329	9.065.470	820.148	-8.245.323	-553.952	-728.994
Gerealiseerd resultaat	71.972.449	72.390.465	418.016	96.574.733	96.574.733	0	85.232.486	96.787.241	11.554.755	2.467.985	11.554.755

Toelichting op de balans

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

De jaarrekening is opgesteld op basis van continuïteitsveronderstelling, met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet. In de verordening zijn door de gemeenteraad op 9 december 2021 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van activa en passiva, alsmede de bepaling van het resultaat, vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

De algemene uitkering is opgenomen conform de best mogelijke schatting, gebaseerd op basis van de laatst beschikbare informatie. Ten aanzien van de component aangaande de accresmededeling wordt deze opgenomen conform de in verslagjaar t laatst gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze accresmededeling opgenomen in de septembercirculaire. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het verslagjaar t+1 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar.

Dividenden worden verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

Een aanvrager van een voorziening op grond van de WMO (zoals hulp in de huishouding, begeleiding, hulp- en vervoersmiddelen of beschermd wonen) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs, verminderd met de jaarlijkse afschrijvingslasten en de afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van het sluiten van geldleningen (inclusief de betaalde boeterente) en het saldo van agio en disagio worden geactiveerd en over de looptijd van de lening afgeschreven.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast.
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert.
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar zijn vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kosten passen binnen de kostensoortenlijst (artikel 6.2.4) van het Besluit ruimtelijke ordening; en
- de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar dienen de kosten te hebben geleid tot een actieve grondexploitatie. Is dit niet het geval dan worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raads- of – indien gedelegeerd – collegebesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde;
- De investering draagt bij aan de publieke taak;
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden), waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiële vaste activa

Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut > € 20.000 worden conform de financiële verordening geactiveerd.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.

De in erfpacht uitgegeven percelen worden gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, worden tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Alle overige materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en de afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Ten aanzien van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut geldt tot aan investeringsdatum 31 december 2016 dat eventuele bijdragen uit de reserves in mindering zijn gebracht op deze investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, geldt dat vanuit de spaarcomponent gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen. Wanneer een boekwaarde resteert, wordt hierop niet afgeschreven. Bedragen voor vervanging die in latere begrotingsjaren worden ontvangen, worden te zijner tijd op de boekwaarde afgeboekt.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de materiële vaste activa.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de financiële verordening, zoals laatstelijk vastgesteld door de gemeenteraad in haar vergadering d.d. 8 december 2016. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode en starten halverwege het jaar van ingebruikname. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

Software (met een gebruiksrecht voor onbepaalde duur) is als afzonderlijk actief opgenomen onder de materiële vaste activa als investering met economisch nut.

De lasten samenhangend met de uitvoering van klein en groot onderhoud, bodemsaneringen en het baggeren van watergangen zijn niet levensduurverlengend en zijn daarom niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie of de gevormde voorziening gebracht.

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden deze verantwoord onder materiele vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie / het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;
- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs verminderd met de jaarlijkse aflossingen en de afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van N.V.'s en B.V.'s (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Vorraden

Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken, waaronder bouwgronden in grondexploitatie, worden opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over het vreemd vermogen betaalde rente toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
- De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op nominale waarde.

De overige voorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs. Indien de marktwaarde lager is, dan wordt tegen marktwaarde gewaardeerd.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald. Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als 'nog te verrekenen kosten' opgenomen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- de kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van het Besluit ruimtelijke ordening; en
- de kosten mogen maximaal 5 jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan; na maximaal 5 jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
- er is een besluit door de raad of het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor faciliterend grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders wordt echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De contante waarde is bepaald op basis van een actuariële berekening, welke is opgesteld door een externe deskundige. Er is rekening gehouden met een rente van 2,472%. Verder is rekening gehouden met sterfte (sterftetafel GBM/GBV 15-20).

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van onderhoudslasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

(bedragen in de tabellen in duizenden euro's)

Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa ziet er als volgt uit:

	Boekw. 1-1-2022	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekw. 31-12-2022
Agio geldleningen	999	0	0	111	0	0	888
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	65	0	0	0	0	65
Bijdragen activa in eigendom van derden	333	0	0	26	0	0	307
Totaal	1.332	65	0	137	0	0	1.260

Agio geldleningen

Op 19 januari 2016 heeft herfinanciering plaatsgevonden van een 10-jarige fixelening met een hoofdsom van € 11.500.000 (rente: 3,475%). Het agio op deze lening bedroeg afgerond € 1.659.000 en is meegefinancierd in de hoofdsom van de nieuwe lineaire lening (rente: 1,27%). Het agio wordt afgeschreven gedurende de looptijd van de nieuwe lening (15 jaar).

Kosten van onderzoek en ontwikkeling

In 2022 zijn voorbereidingskosten gemaakt voor het toekomstige woningbouwcomplex Vroonstede II te Sint-Annaland (€ 41.000) en het toekomstige bedrijventerreincomplex te Sint Philipsland (€ 24.000).

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

In 2018 is een bijdrage verstrekt van € 357.100 aan muziekvereniging Concordia Tholen voor de renovatie van de huisvesting aan de Zoekweg te Tholen. Verder is in het verleden een bijdrage verstrekt aan Stichting Bibliotheek Oosterschelde voor de inrichting van de bibliotheken / servicepunten.

Materiële vaste activa

Het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut ziet er als volgt uit:

	Boekw. 1-1-2022	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdr. derden	Boekw. 31-12-2022	Voorz. lag. mw	Balansw. 31-12-2022
Gronden en terreinen	9.291	2.189	1.561	0	0	9.919	833	9.086
Bedrijfsgebouwen	38.589	3.366	0	1.445	217	40.293	0	40.293
Werken	4.002	293	0	177	64	4.054	0	4.054
Vervoermiddelen	175	49	0	43	0	181	0	181
Machines en installaties	188	0	0	41	0	147	0	147
Ov. mat. vaste uitgaven	493	309	0	87	87	628	0	628
Totaal	52.738	6.206	1.561	1.793	368	55.222	833	54.389

Van de gronden en terreinen is ultimo 2022 € 4.287.000 in erfpacht uitgegeven (2021: € 3.884.000). In 2022 is voor € 1.964.000 aan gronden in erfpacht uitgegeven. De desinvesteringen bedroegen € 1.561.000.

Van de gronden en terreinen is ultimo 2022 (na aftrek van de voorziening voor lagere marktwaarde van € 833.000) € 1.728.000 bestemd voor toekomstige gemeentelijke gebiedsontwikkeling (2021: € 1.728.000).

De voorziening voor lagere marktwaarde is in het verleden gevormd voor (1) de grondaankoop van circa 4 hectare in het kader van de toekomstige uitbreiding van de kern van Sint Philipsland (voorziening voor lagere marktwaarde: € 430.000) en (2) de grondaankoop van circa 2 hectare in het kader van de toekomstige uitbreiding van het bedrijventerrein te Sint Philipsland (voorziening voor lagere marktwaarde: € 403.000). De balanswaarde per 1 januari 2022 bedroeg hierdoor niet € 52.738.000, maar € 51.905.000.

De investeringen in bedrijfsgebouwen hebben voor een bedrag van € 1.431.000 betrekking op de bouw van de Brede School te Sint-Maartensdijk en voor € 1.684.000 op de renovatie van het zwembad te Sint-Maartensdijk.

De boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven, laat het volgende verloop zien:

	Boekw. 1-1-2022	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekw. 31-12-2022
Riolering	0	845	0	0	845	0	0
Reiniging	292	55	0	33	0	0	314
Begraafplaatsen	1.000	46	0	39	0	0	1.007
Totaal	1.292	946	0	72	845	0	1.321

De bijdrage van derden betreft de afboeking van de spaarvoorziening riolering.

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut heeft het volgende verloop:

	Boekw. 1-1-2022	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekw. 31-12-2022
Werken	2.690	738	0	104	124	0	3.200
Totaal	2.690	738	0	104	124	0	3.200

Het gaat hier alleen om investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut die conform de 'nieuwe systematiek' (na 1 januari 2017) zijn geactiveerd.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa ziet er als volgt uit:

	Boekw. 1-1-2022	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afwaar- deringen	Boekw. 31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen deelnemingen	300	2.194	0	0	2.494
Leningen ov. verbonden partijen	2.002	73	0	0	2.075
Overige langlopende leningen	1.200	197	116	0	1.281
Overige uitzettingen > 1 jaar	2.763	0	0	0	2.763
Totaal	6.265	2.464	116	0	8.613

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Het gaat om de volgende participaties:

- Een belang van 100% in Gemeente Tholen Grondexploitatie Tholen Stad B.V. te Tholen. Deze deelneming is venoot in Tholen Stad Grondexploitatie V.O.F. (33,33%).
- Een belang van 0,06% in BNG Bank N.V. te Den Haag;
- Een belang van 2,7% in ZEH N.V. (voorheen PZEM N.V.) te Middelburg;
- Een belang van 2,7% in GBE Aqua B.V. te Middelburg; in 2022 heeft een kapitaalverstrekking van € 2.194.000 plaatsgevonden.

Leningen aan overige verbonden partijen

In 2010 is een lening verstrekt aan Tholen Stad Grondexploitatie V.O.F. met een hoofdsom van € 5.889.475. De resterende lening bedraagt ultimo 2022 € 2.075.000. De rente bedraagt 3,575% per jaar (2022: € 73.000) en wordt bijgeschreven op de hoofdsom van de lening.

Overige langlopende leningen

In 2022 zijn startersleningen en leningen voor duurzame particuliere woningverbetering verstrekt tot een bedrag van € 197.000. De aflossing op deze leningen bedraagt € 116.000.

Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar

Dit betreft de uitzetting bij ASR Group Asset Management voor de pensioenverplichting van de (vml.) wethouders. In 2022 zijn geen participaties aangekocht.

Voorraden

Onderhanden werk

Het in de balans opgenomen onderhanden werk wordt uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	2022	2021
Bouwgronden in exploitatie	3.207	3.055
Grondbanken zonder noemenswaardige transformatie, bestemd voor derden	8.327	8.211
Totaal	11.534	11.266

Van de bouwgronden in exploitatie (BIE) kan het volgende verloop worden gegeven:

	Boekw. 1-1-2022	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Winst- neming	Boekw. 31-12-2022	Vz verliesl. complex	Balansw. 31-12-22	Raming kosten	Raming opbr.	Eindw.
Bedrijventerreinen:										
Tholen	-2.123	4.061	-3.882	1.610	-334	0	-334	8.413	-12.422	-4.343
Stavenisse	206	21	-102	5	130	0	130	86	-286	-70
Sint-Annaland	428	13	-492	200	149	0	149	5	-231	-77
Subtotaal	-1.489	4.095	-4.476	1.815	-55	0	-55	8.504	-12.939	-4.490
Woningbouw:										
Stadszicht II	-442	236	-1.323	1.055	-474	0	-474	249	0	-225
Molenvliet Zuid	603	403	-1.334	35	-293	0	-293	911	-693	-75
Deestraat	190	150	-280	65	125	0	125	347	-585	-113
Oost Scherpenisse	73	19	0	0	92	-12	80	36	-116	0
Poststraat Zuid	-68	74	-271	130	-135	0	-135	103	0	-32
Havengebied	5.059	457	-1.354	30	4.192	0	4.192	1.742	-6.129	-195
Vroonstede I	-839	269	-323	660	-233	0	-233	111	0	-122
Subtotaal	4.576	1.608	-4.885	1.975	3.274	-12	3.262	3.499	-7.523	-762
Totaal Generaal	3.087	5.703	-9.361	3.790	3.219	-12	3.207	12.003	-20.462	-5.252

De boekwaarde van de BIE per 1 januari 2022 bedraagt € 3.087.000. Het verschil met de balanswaarde (€ 3.055.000) wordt veroorzaakt door de gevormde verliesvoorziening voor woningbouwcomplex Oost Scherpenisse. Deze verliesvoorziening is in 2022 bijgesteld met € 20.000 tot een bedrag van € 12.000.

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van februari 2023 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek, maar minimaal jaarlijks, wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden. Het college hanteert de volgende algemene uitgangspunten ten aanzien van haar schattingen:

- Het rentepercentage bedraagt 1,38%;
- De kostenindexatie bedraagt 2%, overeenkomstig de langjarig historisch gemiddelde GWW-index. Het risico van grote prijsstijgingen binnen de grondexploitatie is overigens beperkt, omdat de meeste werken al aanbesteed (en gegund) zijn;
- De opbrengstenindexatie bedraagt 2%;
- Het resultaat is bepaald op eindwaarde;
- De geplande afzet is gebaseerd op de gemeentelijke woningbouwplanning en de ervaringscijfers van de afgelopen jaren.

De bouwgronden in exploitatie hebben allemaal een looptijd die korter is dan de voorgeschreven maximale looptijd van tien jaar. De risico's zijn nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in het jaarverslag.

Van de grondbanken zonder noemenswaardige transformatie, bestemd voor derden kan het volgende verloop worden gegeven:

	Saldo 1-1-2022	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo 31-12-2022
Gronden Molenvlietsedijk Tholen	8.211	116	0	8.327
Totaal	8.211	116	0	8.327

De vermeerdering van € 116.000 betreft de rentevoeging over 2022 (1,41%).

Uiteenzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2022	2021
Belastingdienst	3.963	3.468
Overige vorderingen op openbare lichamen	1.687	1.026
Totaal	5.650	4.494

Uitzettingen bij 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Dit betreft de uitzetting bij het rijk in het kader van het verplicht schatkistbankieren. Het saldo bedraagt ultimo 2022 € 22.008.000. Het drempelbedrag bedraagt € 1.448.000. De benutting van het drempelbedrag in het boekjaar wordt hieronder weergegeven:

	Eerste kwartaal	Tweede kwartaal	Derde kwartaal	Vierde kwartaal
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	339	431	350	313
Ruimte onder het drempelbedrag	1.109	1.017	1.098	1.135
Totaal	1.448	1.448	1.448	1.448

Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen

Dit betreft de rekening-courant verhouding met Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland in het kader van startersleningen en leningen voor duurzame particuliere woningverbetering voor een totaalbedrag van € 346.000.

Overige vorderingen

De overige vorderingen betreffen:

	2022	2021
Debiteuren	2.591	3.267
Vorderingen Werk en inkomen	1.193	1.230
Voorziening dubieuze debiteuren	-1.049	-1.105
Totaal	2.735	3.392

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	2022	2021
BNG Bank N.V.	1.199	69
Rabobank Oosterschelde	28	11
Rabobank (jeugd-en jongerenwerk)	19	21
Totaal	1.246	101

BNG Bank N.V.

Vanaf 1 januari 2019 is een nieuwe financieringsovereenkomst van kracht geworden. De kredietlimiet is aangepast van € 5,5 miljoen naar € 1,0 miljoen en daarnaast is de intradaglimiet ingevoerd. Deze maakt het mogelijk om dagelijks, tot een overeengekomen bedrag (€ 4,5 miljoen), de kredietlimiet te overschrijden. De intradaglimiet moet voor het eind van de dag weer zijn aangevuld tot de kredietlimiet.

Overlopende activa

Het verloop van de van het Rijk nog te ontvangen bedragen, die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, is als volgt:

	Saldo 1-1-2022	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2022
Stimulering Sport (vaststelling 2020)	26	0	26	0
Controle coronatoegangsbewijzen	16	0	16	0
Kwijtschelding gem. belastingen toeslagenaffaire	9	-1	0	8
ZonMW	10	0	10	0
BBZ	0	8	0	8
Crisisnoodopvang	0	195	0	195
Opvang ontheemden Oekraïne	0	5.452	0	5.452
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	0	30	15	15
Totaal	61	5.684	67	5.678

Het verloop van de van overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen bedragen, die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, is als volgt:

	Saldo 1-1-2022	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2022
Herstructurering Paasdijkweg Poortvliet	45	0	0	45
Regio Deal	8	-7	1	0
Opvang ontheemden Oekraïne door VRZ	0	21	0	21
Entrepunt NPO	0	21	0	21
Het onzichtbare zichtbaar maken	0	31	0	31
Totaal	53	66	1	118

De overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2022	2021
Nog te ontvangen bedragen	295	542
Vooruitbetaalde bedragen	412	342
Totaal	707	884

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	2022	2021
Algemene reserve	31.405	22.640
Bestemmingsreserves	2.876	927
Gerealiseerd resultaat	11.555	2.468
Totaal	45.836	26.035

Het verloop wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

	Saldo 1-1-2022	Toevoe- ging	Onttrek- king	Bestemm. resultaat v.j.	Vermind. ter dekking afschr.	Saldo 31-12-2022
Algemeen vrij besteedbaar	4.709	679	410	188	0	5.166
Alg. niet vrij besteedbaar	17.932	6.112	85	2.280	0	26.239
Stimuleringsfonds samenl.	110	50	35	0	0	125
Rekenkamercommissie	32	4	0	0	0	36
Studiefaciliteiten	366	22	1	0	0	387
Flankerend pers.beleid	58	25	0	0	0	83
ISV	167	0	96	0	0	71
Buitensportactiviteiten	193	0	193	0	0	0
Dividend ZEH N.V.	0	2.174	0	0	0	2.174
Gerealiseerde resultaat	2.468	11.555	0	-2.468	0	11.555
	26.035	20.621	820	0	0	45.836

De algemene reserve vrij besteedbaar dient ter dekking van incidentele lasten, waarvoor geen bestemmingsreserve is gevormd. Gedurende 2022 is € 679.000 op basis van raadsbesluiten toegevoegd en € 410.000 op basis van raadsbesluiten onttrokken. Verder is € 188.000 op basis van resultaatbestemming toegevoegd.

De algemene reserve niet vrij besteedbaar is hoofdzakelijk bestemd voor de afdekking van risico's en maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen (bufferfunctie). Gedurende 2022 is € 6.112.000 op basis van raadsbesluiten toegevoegd en € 85.000 op basis van raadsbesluiten onttrokken. Verder is € 2.280.000 op basis van resultaatbestemming toegevoegd.

De reserve stimuleringsfonds samenleving dient ter dekking van incidentele lasten voor waardevolle initiatieven vanuit de samenleving op diverse beleidsterreinen. Gedurende 2022 is op basis van de primaire begroting € 50.000 toegevoegd en op basis van het raadsbesluit d.d. 10 november 2022 (systeembesluit) € 35.000 onttrokken.

De reserve rekenkamercommissie houdt verband met de dekking van lasten voor onderzoeken door de rekenkamercommissie. Gedurende 2022 is € 4.000 op basis van de primaire begroting toegevoegd. Er hebben geen onttrekkingen plaatsgevonden.

De reserve studiefaciliteiten dient ter egalisatie van de lasten voor studiefaciliteiten. Gedurende 2022 is op basis van het raadsbesluit d.d. 10 november 2022 (systeembesluit) € 21.000 toegevoegd. Verder is op basis van het raadsbesluit van d.d. 9 december 2021 € 1.000 onttrokken.

De reserve flankerend personeelsbeleid dient ter dekking van lasten met betrekking tot formatieve knelpunten. Gedurende 2022 is op basis van de primaire begroting € 25.000 toegevoegd.

De reserve ISV dient ter dekking van lasten in het kader van stedelijke vernieuwing. Gedurende 2022 is € 96.000 op basis van het raadsbesluit d.d. 16 juni 2022 onttrokken.

De reserve buitensportactiviteiten van € 193.000 is op basis van het raadsbesluit d.d. 10 november 2022 opgeheven.

De reserve dividend ZEH N.V. houdt verband met de 2,7%-deelneming in GBE Aqua B.V. te Middelburg. Gedurende 2022 is het verwachte dividend van ZEH N.V. te Middelburg (€ 2.174.000) op basis van het raadsbesluit d.d. 10 november 2022 toegevoegd aan de reserve. De ontvangen dividenduitkering is benut voor de kapitaalstorting in GBE Aqua B.V. ter aflossing van de door deze deelneming aangetrokken lening voor het verkrijgen van 50% van de aandelen in het kapitaal van Evides N.V..

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Saldo 1-1-2022	Toevoe- ging	Vrij- val	Aanwen- ding	Saldo 31-12-2022
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>					
Wachtgelden vml. wethouders	71	0	30	25	16
Pensioenen (vml.) wethouders	2.947	83	0	73	2.957
Precariobelasting	1.750	0	0	0	1.750
Spaarverlof	0	295	0	0	295
	4.768	378	30	98	5.018
<u>Egalisatievoorzieningen</u>					
Groot onderhoud havens	435	61	0	79	417
Groot onderhoud wegen	1.231	681	0	586	1.326
Groot onderhoud openbare verlichting	84	117	0	151	50
Groot onderhoud gebouwen	393	421	0	814	0
	2.143	1.280	0	1.630	1.793
<u>Voorziening voor toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven</u>					
Riolering	1.458	1.089	0	800	1.747
	1.458	1.089	0	800	1.747
<u>Beklemden middelen van derden met een specifieke aanwendingsrichting</u>					
Afvalstoffenheffing	396	0	0	125	271
Begraafplaatsrechten	218	62	0	0	280
Rioolheffing	355	12	0	0	367
Legaat mevrouw Vercouteren	22	0	0	0	22
	991	74	0	125	940
	9.360	2.821	30	2.653	9.498

De voorziening voor wachtgelden houdt verband met het vertrek van diverse wethouders en dient voor de afdekking van de wachtgeldverplichtingen. Gedurende 2022 is € 30.000 vrijgevallen en € 25.000 aangewend.

De voorziening voor pensioenen houdt verband met de pensioenrechten van (gewezen) wethouders en is gevormd voor de afdekking van deze pensioenverplichtingen. De contante waarde is bepaald op basis van een actuariële berekening, welke is opgesteld door een externe deskundige. Er is rekening gehouden met een rente van 2,472%. Verder is rekening gehouden met sterfte (sterftetafel GBM/GBV 15-20). Voor enkele gewezen wethouders was in het verleden geen pensioenvoorziening in eigen beheer opgebouwd. De pensioenuitkeringen zijn tot en met 2022 ten laste van de reguliere exploitatie verwerkt. Ultimo 2022 zijn de pensioenverplichtingen (€ 337.000) alsnog binnen de pensioenvoorziening ondergebracht. Dit was budgettair mogelijk door de stijging van de rekenrente van 0,528% naar 2,472%. In 2022 is € 83.000 aan de voorziening toegevoegd (raming € 99.000). Verder heeft voor reeds ingegane pensioenen een aanwending van € 73.000 plaatsgevonden.

De voorziening precariobelasting houdt verband met de lopende procedure tussen de gemeente Hulst en Enduris over de aanslag 2016 en dient voor de afdekking van verplichtingen uit hoofde van deze procedure. De gemeente Tholen en Enduris conformeren zich aan de uitkomst. Gedurende 2022 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

De voorziening spaarverlof houdt verband met het verlofsparen, zoals opgenomen in de CAO Gemeenten 2021-2022. Op grond van de aangepaste CAO kunnen medewerkers vanaf 2022 hun bovenwettelijke verlof omzetten in spaarverlof. Er is sprake van een spaarsaldo dat in de tijd naar verwachting niet van gelijke omvang zal zijn qua toevoegingen en opnamen. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo. In 2022 is € 295.000 aan de voorziening toegevoegd.

De voorzieningen voor groot onderhoud aan havens, wegen, openbare verlichting en gebouwen houden verband met kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, terwijl het maken van deze kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of daarvoor. De voorzieningen strekken tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. Gedurende 2022 is op grond van de actuele beheerplannen in totaal € 1.280.000 aan deze voorzieningen toegevoegd. Er is voor € 1.630.000 aan groot onderhoud uitgevoerd.

De voorziening riolering is gevormd voor vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven. De storting op grond van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) bedroeg in 2022 € 1.089.000 (11.000 aansluitingen x € 99 spaarcomponent). Vanuit de voorziening is in totaal € 800.000 in mindering gebracht op in het boekjaar gepleegde vervangingsinvesteringen.

De voorziening voor afvalstoffenheffing houdt verband met de in eerdere jaren uit afvalstoffenheffing verkregen middelen die ultimo boekjaar nog niet zijn besteed. Deze middelen dienen specifiek aan de reiniging besteed te worden. In 2022 is een bedrag van € 125.000 aangewend.

De voorziening voor begraafplaatsrechten houdt verband met de uit begraafplaatsrechten verkregen middelen die ultimo boekjaar nog niet zijn besteed. Deze middelen dienen specifiek aan de begraafplaatsen besteed te worden. In 2022 is € 62.000 toegevoegd aan de voorziening.

De voorziening voor rioolheffing houdt verband met de uit rioolheffing verkregen middelen die ultimo boekjaar nog niet zijn besteed. Aangezien de voorziening onderhoud (artikel 44, lid 1c BBV) in het GRP onvoldoende is onderbouwd, zijn deze gelden niet in een reserve maar ook in de voorziening riolering ex artikel 44, lid 2 BBV opgenomen. In 2022 is € 12.000 toegevoegd aan de voorziening.

De voorziening legaat mevrouw Vercoeteren houdt verband met verkregen middelen uit een legaat die specifiek besteed moeten worden (1) voor het onderhoud van het carillon in het oude stadhuis te Tholen, (2) voor het geven van carillon-concerten en (3) ter bevordering van het geven van klassieke muziekkuitvoeringen in het oude stadhuis te Tholen. Er hebben in 2022 geen mutaties plaatsgevonden.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de onderhandse leningen:

	Saldo 1-1-2022	Vermeer- dering	Aflos- sing	Saldo 31-12-2022
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	59.853	0	4.137	55.715
Totaal	59.853	0	4.137	55.715

Binnenlandse banken en overige financiële instellingen

Voor een gedetailleerd overzicht van de leningenportefeuille bij binnenlandse banken wordt verwezen naar de paragraaf Financiering. De totale rentelasten over 2022 bedragen afgerond € 1.129.000.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

Dit betreft de schuld aan crediteuren.

Overlopende passiva

De nog te betalen bedragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2022	2021
Rente langlopende leningen	427	459
CAO-verplichtingen	0	231
Loonheffing	0	800
Omzetbelasting	3	359
Overige nog te betalen bedragen	1.240	997
Totaal	1.670	2.846

De loonheffing over december is dit jaar verantwoord onder de crediteuren.

Het verloop van de van het Rijk ontvangen, maar nog niet bestede voorschotbedragen is als volgt:

	Saldo 1-1-2022	Ontvangen bedragen	Vrijval	Terug- betaling	Saldo 31-12-2022
ZonMw	24	0	12	0	12
Onderwijsachterstandenbeleid	418	818	746	0	490
Ondersteuning toezichts- en handhavingstaken	8	0	0	0	8
Stimulering verkeersmaatregelen	171	76	0	0	247
Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	12	0	-6	0	18
RREW	32	0	1	0	31
Stimulering sport 2021	227	0	36	0	191
Stimulering sport 2022	0	650	362	0	288
Sportakkoord	45	38	59	0	24
COVID-19 vertragingen onderwijs	75	180	113	0	142
Ventilatie scholen	0	399	0	0	399
Energiearmoede	0	466	0	0	466
Lokaal preventieakkoord	0	22	15	0	7
Wet inburgering	0	164	23	0	141
Onderwijsroute	0	22	0	0	22
Controle naleving CTB	0	100	27	0	73
TOZO	1.018	0	-132	1.018	132
Totaal	2.030	2.935	1.256	1.018	2.691

Het verloop van de van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen, maar nog niet bestede voorschotbedragen is als volgt:

	Saldo 1-1-2022	Toevoe- ging	Vrijval	Terug- betaling	Saldo 31-12-2022
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 3	52	0	52	0	0
Entrepunt Nationaal Park Oosterschelde	44	0	44	0	0
Carpool app	7	0	5	0	2
Diepteanalyse Welgelegen	0	34	23	0	11
Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie (TIK)	0	167	32	0	135
Totaal	103	201	156	0	148

De overige vooruitontvangen bedragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2022	2021
Garanties	125	137
Vooruitontvangen grond- en erfpachtopbrengsten	78	22
Overige vooruitontvangen bedragen	32	29
Totaal	235	188

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten

Hieronder volgt allereerst een opsomming van de belangrijkste niet uit de balans blijvende verplichtingen:

Borg- en garantstellingen

De buiten de balanstelling opgenomen borg- en garantstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Geldnemer	Aard/omschrijving	Oorspr. bedrag	Percent.	Saldo 1-1-2022	Saldo 31-12-2022
De Schutse	Financiering zorginstelling	5.680	100%	5.450	5.226
Stadlander Vastgoed B.V.	Financiering dorps huis	2.389	100%	2.180	2.156
Waarborgfonds sociale woningbouw	Achternvang	13.997	50%	4.640	4.460
Totaal				12.270	11.842

In 2022 zijn we niet aangesproken op verleende borg- en garantstellingen.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

De omvang van de verplichting voor vakantiedagen bedraagt per 31 december circa € 498.000.

Huur- en leaseverplichtingen

Contract	Looptijd contract	Contractwaarde 2022	Geschatte restwaarde 31-12-2022
Huur Sassegrave Scherpenisse	01-07-2014 - 30-06-2064	143.000	6.063.000
Huur Vossenkuil Oud-Vossemeer	01-01-2008 - 31-12-2057	204.000	7.140.000
Huur leaseapparatuur	01-10-2019 - onbepaald	245.000	*980.000
Huur 't Raedthuys Sint-Maartensdijk	01-04-2022 - 31-03-2023	538.000	202.000
Huur Maartenshof Sint-Maartensdijk	15-04-2022 - 14-04-2023	46.000	19.000
Huur Annewas Sint-Annaland	15-03-2022 - 14-03-2023	71.000	19.000
Totaal			14.423.000

* uitgegaan van een looptijd van 4 jaar

Inkoopverplichtingen

In artikel 53 van Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is onder a opgenomen dat de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden in de toelichting op de balans worden vermeld. Verder heeft de commissie BBV de stellige uitspraak gedaan dat meerjarige inkoopcontracten, die zouden moeten voldoen aan Europese regels, in de toelichting op de jaarrekening bij de 'niet uit de balans blijvende verplichtingen' opgenomen moeten worden.

Voor de bepaling welke financiële verplichtingen moeten worden opgenomen, is aangesloten bij de drempelwaarde voor Europees aanbesteden voor diensten en leveringen voor 2022. Deze bedroeg € 215.000.

Contract	Einddatum contract	Geschatte restwaarde 31-12-2022
Afvalinzameling	Onbepaalde tijd	*4.572.000
Peuteropvang	31-dec-2025	1.050.000
Payroll dienstverlening	31-dec-2026	1.000.000
Beheer en onderhoud sportvelden	31-dec-2027	879.000
Openbare verlichting	01-mei-2024	470.000
Elektriciteit	31-dec-2023	443.000
Brandverzekering	31-dec-2025	419.000
Maatschappelijk werk	31-dec-2023	270.000
Software (iBurgerzaken)	31-dec-2025	262.000
Onkruidbestrijding	31-dec-2023	256.000
Software (iFinanciën)	31-dec-2025	222.000
Gas	31-dec-2023	220.000
Software (RX.Mission)	31-dec-2026	219.000
Maaien ruw gras	31-dec-2023	122.000
Software (Zaaksysteem)	31-dec-2024	108.000
Jaarrekeningcontrole	31-dec-2024	105.000
Waterlopen	31-dec-2023	69.000
Rioolreiniging en inspectie	31-aug-2023	64.000
Totaal		10.750.000

* uitgegaan van een looptijd van 4 jaar

Investeringsverplichtingen

Op 31 december 2022 resteert een bedrag aan investeringskredieten van € 19,2 miljoen. Het grootste deel van dit bedrag heeft betrekking op de realisatie van de Brede school te Sint Maartensdijk (€ 6,0 miljoen), industriegronden in erfpacht (€ 1,9 miljoen), de renovatie van het zwembad in Sint Maartensdijk (€ 1,9 miljoen), vervangings- en verbeteringsinvesteringen riolering (€ 1,2 miljoen), de renovatie van BBS Rehoboth te Stavenisse (€ 1,0 miljoen) en BBS Koningin Juliana te Sint Philipsland (€ 0,9 miljoen), de herinrichting van de Molenvlietsedijk (€ 0,8 miljoen) en de realisatie van een gymnastieklokaal te Stavenisse (€ 0,8 miljoen). De nog te ontvangen bijdragen van derden met betrekking tot de investeringskredieten bedragen per jaareinde € 0,8 miljoen.

Hieronder worden de belangrijkste niet uit de balans blijvende rechten toegelicht:

Recht op verliescompensatie vennootschapsbelasting

De gemeente heeft ultimo 2022 geen recht (meer) op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Overige niet uit de balans blijvende rechten

De gemeente heeft in het kader van faciliterend grondbeleid met diverse ontwikkelaars samenwerkingsovereenkomsten afgesloten. Het deel van de overeenkomst waarvoor de verhaalbare kosten nog niet feitelijk zijn gerealiseerd, leidt tot een 'niet in de balans opgenomen recht'. Dit speelt met name bij Luysterrijk te Sint Philipsland. De fee van de Gemeente voor het uitvoeren van alle opdrachten als bedoeld in artikel 8.1 van de SOK (voorbereiding en toezicht) bedraagt circa € 31.000. Aanvullend zijn er nog een drietal anterieure overeenkomsten waarbij de gemeente op basis van de overeenkomsten recht heeft op het verhalen van de vastgestelde begeleidingskosten. Het totaal van dit recht voor de drie overeenkomsten bedraagt € 43.000.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Hierna wordt een toelichting gegeven op het overzicht van baten en lasten. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- een analyse van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie per programma;
- een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien;
- een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma;
- een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- een analyse ten aanzien van begrotingsrechtmatigheid;
- de informatie in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT).

Analyse afwijkingen tussen begroting na wijziging en realisatie per programma

Hieronder wordt per onderdeel een analyse gegeven van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Bestuur en Ondersteuning (0):

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 74.000. Het voordeel komt allereerst doordat de voorziening voor wachtgeldverplichtingen voor een deel (€ 30.000) is vrijgevallen als gevolg van lagere toekomstige verplichtingen; de resterende wachtgeldverplichting eindigt op 31 augustus 2023. Verder zijn de accountantskosten eenmalig € 35.000 lager uitgevallen, omdat de kosten met betrekking tot de eindejaarscontrole 2022 verantwoord moeten worden in het jaar waarin de controlewerkzaamheden worden uitgevoerd (2023).

Veiligheid (1)

Het negatieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 3.000. Gezien de hoogte van het bedrag behoeft dit verschil geen nadere toelichting.

Verkeer en Vervoer (2)

Het negatieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 89.000. Het nadeel komt met name door een hogere bijdrage aan het waterschap Scheldestromen voor het beheer van gemeentelijke wegen (€ 110.000) als gevolg van een hoger indexcijfer. Verder zijn door de hoge energieprijzen de elektriciteitskosten van de openbare verlichting € 50.000 hoger uitgevallen. Anderzijds zijn als gevolg van het achterblijven van investeringen (met name civieltechnische kunstwerken) de afschrijvingslasten € 70.000 lager uitgevallen.

Economie (3)

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 2,173 miljoen. Het voordeel komt met name door tussentijdse winstnemingen. Op grond van de POC-methode zijn op de bedrijventerreincomplexen dit jaar winstnemingen verwerkt voor een bedrag van ruim € 1,8 miljoen. Verder zijn de opbrengsten uit toeristen- en forensenbelasting samen ruim € 0,2 miljoen hoger uitgevallen en is een voordeel ontstaan door nog niet gerealiseerde maatregelen in het kader van de vitalisering van de binnenstad te Tholen (€ 0,075 miljoen). Dit budget wordt doorgeschoven naar 2023 (geen invloed op rekeningsaldo).

Onderwijs (4)

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 189.000. Allereerst zijn de belastingen en heffingen van de onderwijsgebouwen per saldo lager uitgevallen. Verder is een voordeel ontstaan doordat de lasten voor uitvoering van het leerlingenvervoer door GR SWVO € 90.000 lager zijn uitgevallen. Tenslotte wordt de ten laste van de specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid (SPUK OAB) verantwoorde overhead op grond van het BBV verantwoord onder het taakveld Overhead (voordeel: € 45.000).

Sport, cultuur en recreatie (5)

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 20.000. Gezien de hoogte van het bedrag heeft dit verschil geen nadere toelichting.

Sociaal Domein (6)

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 5,108 miljoen. Dit komt met name doordat voor de gemaakte kosten in het kader van de opvang van ontheemden uit Oekraïne bij het Rijk een Specifieke Uitkering (SPUK) kan worden aangevraagd op basis van normbedragen, terwijl de opvangkosten voor ons tot nu toe (nog) beperkt zijn en we bovendien voorzichtig geweest zijn met de vervanging van personeel in 2022. In de komende jaren zal extra inhuur onvermijdelijk zijn, teneinde onacceptabele achterstanden cq onvolkomenheden te voorkomen. De totale uitkering komt uit op € 5,5 miljoen, terwijl de totale lasten € 1,6 miljoen over 2022 bedragen. Verder is bij de uitvoering van de Participatiewet een voordeel ontstaan van circa € 0,4 miljoen (inkomensvoorzieningen en re-integratie samen). Daarnaast laat de afrekening van GR GGD Zeeland over 2021 een aanvullend voordeel zien van bijna € 0,1 miljoen, valt de afrekening van de Wmo over 2021 ruim € 0,2 miljoen hoger uit en bedraagt ook de afrekening van GR De Betho over 2022 € 0,2 miljoen positief. Tenslotte zijn de budgetten voor experimenten in het sociaal domein niet besteed (€ 0,13 miljoen).

Volksgesondheid en Milieu (7)

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 177.000. De kosten voor ondersteuning in het sociaal domein zijn € 60.000 lager uitgevallen doordat de jeugdprofessionals van SPRING vanaf dit jaar via de Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland worden ingekocht. Verder is het budget voor de visie energiebalans niet volledig besteed. Het restantbudget van € 65.000 schuift door naar volgend jaar (geen invloed op rekeningsaldo). Tenslotte zijn ook de lasten voor o.a. milieu-educatie (€ 10.000), energiecoaches (€ 18.000) en actualisatie nota bodembeheer (€ 15.000) lager uitgevallen. De actualisatie is overigens afgerond en het genoemde voordeel heeft geen invloed op het rekeningsaldo vanwege een lagere aanwending van de algemene reserve vrij besteedbaar.

Ruimte en Wonen (8)

Het positieve resultaat binnen dit programma bedraagt € 3,377 miljoen. Het voordeel is met name ontstaan door tussentijdse winstnemingen. Op grond van de POC-methode zijn op de woningbouwcomplexen dit jaar winstnemingen verwerkt voor een bedrag van bijna € 2,0 miljoen. Verder zijn de opbrengsten van grondverkopen buiten de in exploitatie zijnde complexen ruim € 0,3 miljoen hoger uitgevallen, met name door de verkoop van een aantal in het verleden in erfpacht uitgegeven percelen bedrijfsgrond aan het eind van het jaar. Daarnaast is het restantbudget voor implementatie van de nieuwe omgevingswet nog niet geheel besteed (€ 0,55 miljoen). Het budget wordt doorgeschoven naar volgend jaar (geen invloed op rekeningsaldo). Tenslotte zijn de leges omgevingsvergunningen bijna € 0,5 miljoen hoger uitgevallen en zijn de beschikbare ISV-budgetten voor bodem en Smerdiek-West (samen bijna € 0,2 miljoen) nog niet volledig besteed. Deze ISV-budgetten worden doorgeschoven naar volgend jaar (geen invloed op rekeningsaldo).

Voor een uitgebreide analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie per programma verwijzen we u naar de afzonderlijke programma's in de programmaverantwoording.

Overzicht aanwending onvoorzien

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het verloop van de post onvoorzien:

Omschrijving		Bedrag (in duizenden euro's)
Oorspronkelijke begrotingsraming		250
3 ^e begrotingswijziging (programma Sport, Cultuur en Recreatie)	-30	
7 ^e begrotingswijziging (verlaging onvoorzien naar nihil)	-220	
Totale mutatie post onvoorzien		-250
Voordelig saldo post onvoorzien jaarrekening		0

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten zijn baten en lasten die zich maximaal drie jaar achtereenvolgens voordoen. Budgetverschillen op activiteiten inzake structureel bestaand beleid blijven naar hun aard "structureel". De over 2022 gerealiseerde incidentele baten en lasten laten zich als volgt specificeren:

Bedragen in duizenden euro's	Begroting 2022			Begr. 2022 na wijz.			Realisatie 2022		
	L	B	S	L	B	S	L	B	S
<i>Bestuur</i>									
Vrijval voorziening wachtgeldverplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	30	30
<i>Veiligheid</i>									
Aanpak overlast openbare ruimte	30	0	-30	30	0	-30	30	0	-30
Oekraïne crisis	0	0	0	27	0	-27	27	0	-27
<i>Verkeer en vervoer</i>									
Onkruidbestrijding verharding openbaar gebied	25	0	-25	25	0	-25	25	0	-25
Herinrichting haven Stavenisse	20	0	-20	20	0	-20	0	0	0
<i>Economie</i>									
Maatregelen vitalisering binnenstad Tholen	0	0	0	102	0	-102	27	0	-27
Uitwerking belevingsconcept verdrinken stad	45	0	-45	75	0	-75	45	0	-45
Bredere participatie toeristische activiteiten	10	0	-10	10	0	-10	10	0	-10
Uitvoering arbeidsmarktonderzoek	20	0	-20	20	0	-20	20	0	-20
Tussentijdse winstnemingen grexen	0	0	0	0	0	0	0	1.815	1.815
Toeristisch recreatief ontwikkelplan	0	0	0	51	0	-51	51	0	-51
<i>Onderwijs</i>									
Inhuur projectleider	95	0	-95	0	0	0	0	0	0
<i>Sport, cultuur en recreatie</i>									
Impuls groenkwaliteit	25	0	-25	25	0	-25	25	0	-25
Restant oeverherstel Zuidelijke Veste Tholen	50	0	-50	90	40	-50	135	70	-65
Uitvoering van kerkervisie: fase 2	0	0	0	20	0	-20	20	0	-20
Coronagevolgen sport / cultuur	0	0	0	0	0	0	42	0	-42
Vml. stadhuis Tholen (basis op orde)	0	0	0	75	0	-75	0	0	0
Restauratie grafmonument	0	0	0	30	0	-30	0	0	0
<i>Sociaal Domein</i>									
Doorontwikkeling project Samen Doen	5	0	-5	5	0	-5	17	0	-17
Pilots / experimenten WMO en Jeugdzorg	125	0	-125	175	0	-175	74	0	-74
Actieplan sociaal domein	160	0	-160	160	0	-160	160	0	-160
Ontwikkeling maatschappelijk voorveld	70	0	-70	70	0	-70	70	0	-70
Afrekening GR de Betho	0	0	0	0	0	0	0	200	200
Actieplan schulddienstverlening	120	0	-120	120	0	-120	120	0	-120
Buurtpedagoog en praktijkondersteuner	75	0	-75	75	0	-75	74	0	-74
Thools vervoerssysteem	10	0	-10	10	0	-10	16	0	-16
Opvang ontheemden Oekraïne	0	0	0	2.000	2.000	0	1.630	5.520	3.890
Afrekening GR GGD Zeeland 2021 (jeugdhulp)	0	0	0	-880	0	880	-880	0	880
Afrekening GR SWVO 2021	0	0	0	0	0	0	-225	0	225
Stimuleringsfonds	0	0	0	0	0	0	35	0	-35
Energietoeslag	0	0	0	1.200	0	-1.200	1.280	0	-1.280
Subtotaal	885	0	-885	3.535	2.040	-1.495	2.828	7.635	4.807

Bedragen in duizenden euro's	Begroting 2022			Begr. 2022 na wijz.			Realisatie 2022		
	L	B	S	L	B	S	L	B	S
Saldotransport	885	0	-885	3.535	2.040	-1.495	2.828	7.635	4.807
<i>Volksgezondheid en milieu</i>									
Duurzaamheidsbeleid	5	0	-5	5	0	-5	0	0	0
Energietransitie	25	0	-25	125	0	-125	41	0	-41
Extra handhaving capaciteit	50	0	-50	50	0	-50	50	0	-50
Klimaatadaptatiestrategie Zeeland	39	0	-39	39	0	-39	23	0	-23
Adviesrapport circulariteit in werken	13	0	-13	13	0	-13	0	0	0
Actualisatie nota bodembeheer	0	0	0	30	0	-30	14	0	-14
<i>VHROSV</i>									
Samenwerking SORBET Wet VTH	20	0	-20	20	0	-20	0	0	0
VZG-bijdrage Zeeuws energieakkoord	7	0	-7	7	0	-7	7	0	-7
ISV Sint-Maartensdijk West	0	0	0	119	0	-119	0	0	0
Tussentijdse winstnemingen grexen	0	0	0	0	0	0	0	1.975	1.975
ISV Bodem	0	0	0	150	0	-150	96	0	-96
Handhaving perm bewoning recreatie	0	0	0	43	0	-43	43	0	-43
Baten omgevingsvergunningen	0	0	0	0	0	0	0	464	464
Overige grondverkopen	0	0	0	0	21	21	0	360	360
Invoering omgevingswet	0	0	0	606	0	-606	58	0	-58
Terrassenbeleid	0	0	0	0	0	0	8	0	-8
Woonwagens (begeleiding)	0	0	0	26	0	-26	30	0	-30
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>									
Rente lening Tholen-stad Grex VOF	0	0	0	0	0	0	0	73	73
Algemene uitkering (o.a. energietoeslag)	0	0	0	0	2.198	2.198	0	3.305	3.305
Dividend ZEH / Evides	0	0	0	0	2.481	2.481	0	2.481	2.481
<i>Overhead</i>									
Single Digital Gateway	15	0	-15	0	0	0	0	0	0
Pentesten	5	0	-5	0	0	0	0	0	0
Training O365	40	0	-40	0	0	0	0	0	0
RIE Informatiebeveiliging	25	0	-25	0	0	0	0	0	0
Makelaarsuite in de cloud / iConnect	30	0	-30	30	0	-30	33	0	-33
MyLex legacy	20	0	-20	0	0	0	0	0	0
Contract- en leveranciersmanagement	29	0	-29	34	0	-34	40	0	-40
Crisisroefening: consultancy	10	0	-10	0	0	0	0	0	0
Anonimiseringssoftware	8	0	-8	8	0	-8	0	0	0
Tijd. ondersteuning communicatie	50	0	-50	50	0	-50	50	0	-50
Project Tholen met de tijd mee	0	0	0	10	0	-10	8	0	-8
Afkoopsom huurbeëindiging	0	0	0	0	0	0	0	50	50
<i>Mutaties in reserves</i>	50	0	-50	9.014	1.530	-7.484	9.036	820	-8.216
Totaal	1.326	0	-1.326	13.914	8.270	-5.644	12.365	17.163	4.798

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Hieronder wordt een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves gegeven:

Bedragen in duizenden euro's	Begroting 2022			Begr. 2022 na wijz.			Realisatie 2022		
	L	B	S	L	B	S	L	B	S
Reserve rekenkamerfunctie	7	0	-7	7	0	-7	4	0	-4
Reserve flankerend personeelsbeleid	25	0	-25	25	0	-25	25	0	-25
Reserve buitensportactiviteiten	40	0	-40	0	0	0	0	0	0
Totaal	72	0	-72	32	0	-32	29	0	-29

Structureel exploitatiesaldo / structurele exploitatieruimte

Door het betrekken van het saldo van incidentele baten en lasten bij het begrotingsaldo met de cijfers uit het overzicht van baten en lasten wordt inzicht gegeven in het structureel exploitatiesaldo.

Bedragen in duizenden euro's	Begroting 2022	Begroting (na wijz.) 2022	Realisatie 2022
Totaal saldo van baten en lasten	540	7.516	19.800
Mutaties in reserves	-122	-7.516	-8.245
Resultaat	418	0	11.555
Waarvan incidentele baten en lasten	1.326	5.644	-4.798
Structureel exploitatiesaldo	1.744	5.644	6.757
Post onvoorzien	250	0	0
Structurele exploitatieruimte	1.994	5.644	6.757

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, evenals het begrotingsjaar van belang zijn.”

Begrotingsafwijkingen en -overschrijdingen behoeven autorisatie door uw raad. In de regel worden begrotingswijzigingen vooraf door ons college aan uw raad voorgelegd ter autorisatie. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Soms wordt echter achteraf een begrotingswijziging voorgelegd. Indien uw raad ermee instemt wordt de besteding alsnog geautoriseerd en is deze rechtmatig. Begrotingswijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog door uw raad worden vastgesteld. Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is vastgesteld zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Toch kan voor de accountant bij de controle vaststaan dat een aantal (begrotings)overschrijdingen binnen de beleidskaders van uw raad vallen. Het gaat om overschrijdingen waarbij ons college bij het doen van de uitgaven binnen het door uw raad uitgezette beleid is gebleven. Door het vaststellen van de rekening, waarin die uitgaven wel zijn opgenomen, worden de desbetreffende uitgaven alsnog geautoriseerd.

In de tabel hieronder is per programma de lastenoverschrijding weergegeven ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Programma	Begroting	Realisatie	Overschrijding
Bedragen x € 1.000	2022 incl. wijziging	2022	2022
0 Bestuur en Ondersteuning	2.466	2.554	88
1 Veiligheid	2.676	2.608	n.v.t.
2 Verkeer en Vervoer	4.317	4.645	328
3 Economie	11.820	5.048	n.v.t.
4 Onderwijs	4.196	3.891	n.v.t.
5 Sport, Cultuur en Recreatie	4.892	4.980	88
6 Sociaal Domein	29.507	28.329	n.v.t.
7 Volksgezondheid en Milieu	7.517	7.595	78
8 VHROSV	10.350	6.303	n.v.t.
Subtotaal programma's	77.741	65.903	
Algemene Dekkingsmiddelen	551	565	14
Overhead	9.237	9.657	420
Vennootschapsbelasting	0	-8	n.v.t.
Onvoorzien	0	0	n.v.t.
Totaal van saldo lasten	87.529	76.167	

Toelichting van de overschrijdingen:

- Bestuur en ondersteuning: de lastenoverschrijding van € 88.000 is met name veroorzaakt door hogere rijksafdrachten voor de aanschaf van paspoorten en reisdocumenten (€ 55.000). Hier staan direct gerelateerde baten in de vorm van hogere legesopbrengsten tegenover. Verder zijn de ICT-kosten burgerzaken € 35.000 hoger uitgevallen, o.a. door de implementatie van iVerblijfsobject en iBijhouding.
- Verkeer en vervoer: de lastenoverschrijding van € 328.000 is met name veroorzaakt door hogere lasten voor herstel van straatwerk door derden (€ 185.000). De lastenoverschrijding voor het herstel straatwerk wordt gecompenseerd door direct gerelateerde baten in de vorm van hogere vergoedingen van derden voor deze werkzaamheden. Verder is de bijdrage aan waterschap Scheldestromen voor het beheer van de gemeentelijke wegen € 110.000 uitgevallen door een hoger indexcijfer. Tenslotte zijn door de hoge energieprijzen de electriciteitskosten van de openbare verlichting € 50.000 hoger uitgevallen.
- Sport, cultuur en recreatie: de lastenoverschrijding van € 88.000 is met name veroorzaakt door een hogere bijdrage aan GR Zeeuwse Muziekschool op basis van de afrekening over 2022. Verder is een nadeel van € 37.000 ontstaan door coronacompensatie aan diverse verenigingen. Hier staat een hogere aanwending van de algemene reserve vrij besteedbaar tegenover. Daarnaast zijn er hogere lasten voor vijvers en waterlopen (met name oeverherstel). Hier staan direct gerelateerde baten van waterschap Scheldestromen tegenover.
- Volksgezondheid en milieu: de lastenoverschrijding van € 78.000 is met name veroorzaakt door hogere lasten voor afval en riolering. Hier staan direct gerelateerde baten in de vorm van hogere baten afvalstoffenheffing (alsmede vergoedingen) en rioolheffing tegenover.
- Algemene dekkingsmiddelen: de lastenoverschrijding van € 13.000 is met name veroorzaakt door de afrekening van gemeenschappelijke regeling Sabewa Zeeland met betrekking tot het project 'taxeren op gebruiksoppervlakte'.
- Overhead: de lastenoverschrijding van € 420.000 is met name veroorzaakt door de verplichte vorming van een voorziening voor het (toekomstig) spaarverlof op grond van de dit jaar aangepaste CAO gemeenteambtenaren. De toevoeging over 2022 aan de voorziening bedraagt € 295.000. Verder laat de afrekening van GR ICTWBW over 2022 een nadeel zien van € 100.000. Tenslotte was een extra storting van € 50.000 in de voorziening groot onderhoud gebouwen benodigd ter voorkoming van een negatieve voorziening (niet toegestaan) en zijn de kosten voor onderhoud en brandstof gemeentebedrijf als gevolg van prijsstijgingen en uitstel van geplande investeringen € 50.000 hoger uitgevallen.

Overschrijdingen investeringskredieten:

Er is sprake van één overschrijding van de door uw raad vastgestelde investeringskredieten. Het gaat om het investeringskrediet voor de bouw van de Brede school te Tholen (€ 10.000). Dit krediet is ultimo 2022 afgesloten.

Conclusie

Bovengenoemde overschrijdingen passen binnen het bestaande door de raad vastgestelde beleid en/of wettelijke kaders, of worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten. Met het vaststellen van deze jaarstukken, worden deze uitgaven alsnog geautoriseerd.

Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op grond van artikel 28, onderdeel e BBV moet in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening de informatie verstrekt worden, zoals bedoeld in artikel 4.1, eerste en tweede lid van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Deze wet regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Voor de uitleg van de WNT zijn de Beleidsregels WNT 2022 van belang, zoals vastgelegd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 14 december 2021.

WNT-verantwoording

Voor topfunctionarissen dienen de bezoldigingen, ook al zijn deze lager dan de WNT-norm, gepubliceerd te worden. Hieronder wordt een overzicht gegeven:

bedragen x € 1	J.K. Fraanje	L. Vermeij
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang / einde functievervulling 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenverg.	€ 113.834	€ 87.303
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.317	€ 15.470
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 134.151</i>	<i>€ 102.773</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 216.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	€ 134.151	€ 102.773
Gegevens 2021		
Aanvang / einde functievervulling 2021	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor 2021 in fte	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenverg.	€ 100.344	€ 92.083
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.374	€ 15.527
Totale bezoldiging 2021	€ 120.718	€ 107.610
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 209.000

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

BIJLAGEN

Bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
JenV	A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: A13/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A13/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: A13/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: A13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A13/05</i>	
		Gemeenten	€ 27.027	Ja	€ 0	€ 0	Ja	
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			<i>Aard controle R Indicator: A16/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/06</i>
			€ 3.786.300	€ 1.197.690	€ 0	€ 16.741	€ 0	€ 298.086
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
<i>Aard controle R Indicator: A16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11</i>				
		€ 0	€ 169.890	€ 5.468.707	€ 5.468.707	Nee		

JenV	A18B	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden) SiSa tussen medeoverheden	Naam veiligheidsregio	Naam kostensoort	Besteding per kostensoort (jaar T)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: A18B/03</i>			
			1 050619 Veiligheidsregio Zeeland	Meerkosten coördinerende gemeente	€ 20.860			
			Project afgerond in jaar T? (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld				
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/05</i>					
		Ja						
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
			<i>Aard controle R Indicator: B2/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: B2/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04</i>	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2
		0	24	0	0	Ja	Ja	

		Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/08</i>					
		Nee	€ 0	€ 0					
		Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/10</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/12</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/14</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>		
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/16</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/18</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>		
		€ 0	€ 9.120	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		

			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> Indicator: B2/23	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> Indicator: B2/24	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> Indicator: B2/25	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: B2/26	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C32/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: C32/02	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C32/03	<i>Aard controle D2</i> Indicator: C32/04	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C32/05	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C32/06
		1	SUVIS21-2-02668963	€ 0	€ 0	Ja		Nee
		2	SUVIS21-2-02640728	€ 0	€ 0	Ja		Nee
		3	SUVIS21-2-02631447	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C32/07	<i>Aard controle D2</i> Indicator: C32/08	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C32/09			
		1	SUVIS21-2-02668963	Nee	uitstel t/m 31-08-24			
		2	SUVIS21-2-02640728	Nee	uitstel t/m 31-08-24			
		3	SUVIS21-2-02631447	Nee	uitstel t/m 31-08-24			

BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C43/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: C43/03</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: C43/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06</i>
			RREW2020-00449595	€ 1.296	€ 94.767	1.524		Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?				
			<i>Aard controle D1 Indicator: C43/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/08</i>				
			1.503	Ja				
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik / de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06</i>
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0

			<p>Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.</p> <p><i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i></p>	<p>Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten</p> <p><i>Aard controle R Indicator: C55/08</i></p>	<p>Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten</p> <p><i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i></p>				
			0	€ 0	€ 0				
			<p>Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)</p> <p><i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i></p>	<p>Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)</p> <p><i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i></p>	<p>Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)</p> <p><i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i></p>	<p>Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)</p> <p><i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i></p>	<p>Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierkening tot gevolg.</p> <p><i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i></p>	<p>Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen</p> <p><i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i></p>	
			0	0	0	0	0	0	

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04			
			€ 1.301	Ja			
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			€ 360.528	€ 342.848	€ 42.734	€ 0	€ 417.929
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode
							€ 409.015

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05
			€ 112.551	€ 0	€ 0	€ 0	€ 74.930
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D19/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/03		
			€ 30.000	€ 30.000	Ja		
IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04	
			€ 0	€ 28.525	€ 52.121	Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08	
1	107 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg aantal in meters	Nee	0				
2	113 Saneren van langsparkeren of parkeerstroken langs de rijbaan aantal in st	Nee	0				
3	118 Aanleg van een veilige voetgangersoversteekplaats aantal in st	Nee	0				

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/06</i>
		1	030009 Provincie Zeeland	€ 32.075	€ 32.075	€ 65.122	€ 65.122	Nee
			Kopie CBS(code)	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/09</i>			
		1	030009 Provincie Zeeland	1.1 t/m 1.4, 2.1 en 4	Nee			
lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/04</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/08</i>		
		1	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks	Nee	0			
		2	331 Drempel/aantal in Stuks	Nee	0			

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>			
			€ 3.917.572	€ 121.507	€ 176.567	€ 2.969	€ 64.833	€ 130			
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslag-affaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>			
€ 38.142	€ 6.056	€ 0							€ 516.599	€ 8.707	€ 2.374
Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>										
€ 1.187	Ja										

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeente deel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>
			€ 35.000	€ 5.661	€ 1.100	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvang-toeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvang-toeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvang-toeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvang-toeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja				

SZW	G4	Tijdelijke overbruggings-regeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaal- verstrekking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
1		Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		€ 6.045	€ 0	€ 21.593	€ 64.406	€ 1.368
2		Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		€ 3.748	€ 0	€ 12.860	€ 220	€ 49
3		Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		€ 6.177	€ 0	€ 31.705	€ 4.060	€ 406
4		Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		€ 85	€ 0	€ 10.086	€ 171	€ 21
5		Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)		€ 1.764	€ 0	€ 3.321	€ 3.012	€ 198
6		Totaal		€ 17.819	€ 0	€ 79.565	€ 71.869	€ 2.042
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
1		Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		0	0	Ja		
2		Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		0	0	Ja		
3		Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		0	0	Ja		
4		Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		0	0	Ja		
5		Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)		0	0	Ja		
6		Totaal		0	0			

	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvang-toeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvang-toeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvang-toeslagaffaire	
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 4.407	€ 2.203	€ 0	
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 3.610	€ 1.805	€ 0	
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
6	Totaal	8.017	4.008	0	

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G10/03</i>	
			€ 22.622	€ 0	Ja	
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G12/04</i>	
			€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/04</i>	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/02</i>				
			€ 649.833	€ 492.239				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/08</i>		
1	Stimulering sport	€ 492.239	€ 333.681	€ 2.109	€ 156.449			

VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
					Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1 1034087	€ 85.142	€ 0	€ 45.142	€ 0	€ 85.142
			2 1041781	€ 37.717	€ 0	€ 13.622	€ 0	€ 13.622
			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 1034087	Ja				
			2 1041781	Nee				
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R Indicator: H12/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i>			
			€ 15.162	Ja	Ja			

Bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient een overzicht gegeven te worden van de geraamde baten en lasten per taakveld. Hieronder wordt dit overzicht weergegeven:

Taakveld		Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	1.264.836	30.000	-1.234.836
0.2	Burgerzaken	1.289.492	337.338	-952.154
0.4	Overhead	9.656.539	320.735	-9.335.804
0.5	Treasury	161.346	2.779.240	2.617.894
0.61	OZB woningen	422.168	3.184.569	2.762.401
0.62	OZB niet-woningen	0	2.550.076	2.550.076
0.63	Parkeerbelasting	0	4.426	4.426
0.64	Belastingen overig	-18.317	147.168	165.485
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	51.260.210	51.260.210
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-7.744	0	7.744
0.10	Mutaties reserves	9.065.470	820.148	-8.245.323
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.994.973	3.000	-1.991.973
1.2	Openbare orde en veiligheid	612.524	28.387	-584.137
2.1	Verkeer en Vervoer	4.185.144	416.101	-3.769.043
2.2	Parkeren	18.630	0	-18.630
2.3	Recreatieve havens	125.227	106.296	-18.931
2.4	Economische havens en waterwegen	315.681	227.823	-87.858
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.452.023	6.265.514	1.813.491
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	165.748	19.909	-145.839
3.4	Economische promotie	430.566	622.383	191.817
4.2	Onderwijshuisvesting	2.002.863	314.000	-1.688.863
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.888.565	908.480	-980.086
5.1	Sportbeleid en activering	271.086	114.697	-156.389
5.2	Sportaccommodaties	1.419.568	293.806	-1.125.762
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	434.180	18.125	-416.055
5.4	Musea	323.335	2.500	-320.835
5.5	Cultureel erfgoed	451.577	24.499	-427.078
5.6	Media	385.007	0	-385.007
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	1.695.315	214.066	-1.481.249

Taakveld		Lasten	Baten	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.410.020	5.928.589	1.518.569
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.395.895	47.075	-1.348.820
6.3	Inkomensregelingen	7.689.251	5.096.489	-2.592.761
6.4	WSW en beschut werk	2.274.463	204.244	-2.070.219
6.5	Arbeidsparticipatie	703.395	17.612	-685.782
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	844.153	1.275	-842.878
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	5.247.257	179.587	-5.067.670
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3.414.224	0	-3.414.224
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	115.409	11.511	-103.898
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	2.234.668	0	-2.234.668
7.1	Volksgesondheid	1.308.816	15.162	-1.293.654
7.2	Riolering	2.021.294	2.498.041	476.747
7.3	Afval	2.767.523	3.350.514	582.991
7.4	Milieubeheer	1.086.219	21.627	-1.064.592
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	410.625	582.615	171.990
8.1	Ruimte en leefomgeving	715.554	72.923	-642.632
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.925.318	6.307.013	2.381.695
8.3	Wonen en bouwen	1.662.599	1.439.468	-223.131
Totaal		85.232.486	96.787.241	11.554.755

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Accountants

Aan de gemeenteraad van de
Gemeente Tholen

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Stationspark 8b
Postbus 85
4460 AB Goes

T: +31 (0)113 24 20 00

goes@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425580

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeente Tholen te Tholen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van de gemeente Tholen op 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 11 november 2021 ter kennisname is aangeboden aan de raad.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 het overzicht van baten en lasten over 2022;
- 2 de balans per 31 december 2022;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- 4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- 5 de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door de raad op 11 november 2021 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Baker Tilly (Netherlands) N.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) N.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 34425580. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Tholen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 852.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado. Op basis van hoofdstuk 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 42.600 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Als onderdeel van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de gemeente en haar interne beheersingsomgeving. Wij hebben een frauderisicoanalyse uitgevoerd met als doelstelling het identificeren en inschatten van mogelijke risico's op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude. Wij hebben onze frauderisicoanalyse besproken met het college en de commissie.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij geconcludeerd dat wij geen frauderisico zien ten aanzien van de opbrengstverantwoording. Dit vloeit voort uit het feit dat een opbrengststroom vast kan zijn, waarop de gemeente geen invloed heeft (zoals de rijksbijdrage en specifieke uitkeringen vanuit het rijk) of dat een opbrengststroom geen materiële omvang heeft of dat een opbrengststroom bestaat uit een grote hoeveelheid kleine, routinematige, niet materiële transacties, waardoor de kans op een materiële fraude laag is.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij de volgende frauderisico's geïdentificeerd en geëvalueerd in het kader van onze controle.

Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt

Het college of management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken.

Een incentive van het college of management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren.

Als wij kijken naar de jaarrekening van de gemeente ziet dit eventuele risico met name toe op de schattingsposten in de grondexploitatie met de grootste schattingsonzekerheid, te weten Welgelen II en Havengebied Sint-Annaland. Om dit specifieke risico te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- verkrijgen van inzicht in en vaststellen van het bestaan van de interne beheersing omtrent het opstellen van de exploitatieopzetten;
- controle op de uitgangspunten van de grondexploitatie (waaronder rente en indexering);
- controle op de prognoses omtrent nog te maken kosten, nog te realiseren opbrengsten en fasering, inclusief het backtesten en forwardtesten van inschattingen van het management;

Verder is er sprake van een algemeen risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt. Om dit algemene risico te ondervangen hebben wij onder andere de volgende werkzaamheden verricht:

- analyseren en beoordelen van op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de geselecteerde journaalposten te controleren;
- analyse van aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- beoordelen van belangrijke schattingen en de schattingsprocessen van het college of management zoals de waardering van de grondexploitaties, vaste activa en debiteuren en het toereikend zijn van voorzieningen. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college bij deze posten. Wij hebben onder meer de volgende werkzaamheden verricht:
 - Met betrekking tot de voorraden hebben wij de plausibiliteit van de uitgangspunten op projectniveau gecontroleerd aan de hand van de economische inputparameters alsook backtestingwerkzaamheden. Daarnaast hebben we de toereikendheid van de verliesvoorzieningen en de nauwkeurigheid en volledigheid van de tussentijdse winstneming gecontroleerd.
 - Met betrekking tot de activa hebben wij vastgesteld of er sprake is van duurzame waardeverminderingen.
 - Met betrekking tot vorderingen hebben wij de inschatting van het college van de inbaarheid van de vordering en diens gevolgde de omvang van de voorziening dubieuze debiteuren gecontroleerd.
 - Met betrekking tot de voorzieningen hebben we vastgesteld dat de uitgangspunten voor o.a. de voorziening wethouderspensionen en voorziening precariobelasting plausibel zijn;
- beoordelen van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening om;
- doornemen van notulen van vergaderingen van het management, college en de raad.

We hebben daarnaast ten aanzien van het frauderisico elementen van onvoorspelbaarheid in de controlewerkzaamheden opgenomen.

Naast vorenstaande hebben wij, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en het bestaan vastgesteld van de beheersingsmaatregelen op organisatieniveau zoals het integriteitsbeleid en de aanstelling van een vertrouwenspersoon, alsmede de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten, het maken van schattingen en het bewaken van projecten. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken.

Wij zijn gedurende de gehele controle alert geweest op indicaties van (mogelijke) fraude. Daarnaast hebben wij middels een schriftelijke bevestiging door het college laten bevestigen, dat alle gevallen van (mogelijke) fraude zijn gemeld aan ons. Wij hebben tijdens onze controle geen specifieke aanwijzingen gekregen voor (een vermoeden van) fraude.

Onze bevindingen hebben wij besproken met het college en de commissie bestuurszaken van gemeente Tholen.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie
Het college heeft in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de gemeente om de door haar geïdentificeerde risico's op te vangen en haar bedrijfsvoering voort te zetten voor tenminste 12 maanden na het opstellen van de jaarrekening. De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Als onderdeel van onze controle hebben wij deze veronderstelling met het college geëvalueerd aan de hand van de tot het moment van het verstrekken van deze controleverklaring beschikbare informatie, waaronder de begroting en de financiële kengetallen inclusief de weerstandsratio. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente een sluitende meerjarenbegroting heeft.

Wij hebben, op basis van de verkregen controle-informatie, overwogen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Eventuele relevante gebeurtenissen na balansdatum die haar effect kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente zijn toereikend toegelicht in de toelichting op de balans. Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht :

- Wij hebben een risicoanalyse uitgevoerd gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- Wij hebben kennisgenomen van de analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het college en overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Wij hebben met het college de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten besproken.
- Wij hebben kennisgenomen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- Wij hebben kennisgenomen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van de gemeente door de toezichthouder.
- Wij hebben vastgesteld dat de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen.
- Wij hebben inlichtingen ingewonnen bij het college over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.
- Wij hebben inlichtingen ingewonnen over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode, waarvoor het college een beoordeling heeft gemaakt.

Op basis van onze kennis en ons begrip van de organisatie, verkregen tijdens onze jaarrekeningcontrole, en de financiële positie van de gemeente, zoals deze blijkt uit de jaarrekening, vinden wij het hanteren van de continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente niet langer in staat is om de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

C. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening**

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 11 november 2021 ter kennisname is aangeboden aan de raad.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing, die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden, waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door de raad op 11 november 2021, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,
 het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Accountants

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Goes, 29 juni 2023

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend
drs. A.R.M. Peelen RA

